

Ne vorbește Pr. Arsenie Papacioc - vol. 3

CUVÂNT ÎNAINTE

Dupa primele doua volume, din seria Ne vorbește Parintele Arsenie, aparute în ultimii ani, iese de sub tipar si al treilea volum, care înma-nuncheaza, ca de obicei, scurte cuvinte si sfaturi duhovnicesti, adresate tuturor vârștelor, dar înde-osebi tinerilor si intelectualilor. Si de data aceasta, Parintele Arsenie captiveaza pe cititori prin barbatia, curajul si sinceritatea cu care ne vorbește, reusind sa atraga în jurul sau tot mai multi credinciosi, majoritatea loviti de tristete pentru viitorul lumii crestine si, în special, al Ortodoxiei. Este destul sa citam aici doar câteva fraze din primul capitol, intitulat Taina iubirii:

„Lumea aceasta nu e vinovata. Suntem vinovati noi, ca nu stim sa o iubim, nu stim sa o apreciem! Ce-am facut noi pentru lumea aceasta – asta ni se cere! O institutie, ca si un neam, traiesc prin cei care tâsnesc, care stau pe Cruce fara sa cedeze!”

Iata ce parinti minunati si înțelepti ne sunt batrânii si, mai ales, marii nostri duhovnici! În frun-tea acestora se afla si Prea Cuviosul Parintele nostru Arhimandrit Arsenie, care se apropie de 85 de ani. Este un parinte al iubirii, al barbatiei si al rugaciunii. Este un neegalat duhovnic al României, spre care alearga oameni de toate vârștele.

Ce mare bucurie purtam în noi ca mai avem înca acesti iscusiti parinti duhovnicesti, care ne ras-pund la toate marile noastre framântari si ispite!

În continuare urmeaza si alte capitole cu în-trebari si raspunsuri cerute de numerosii sai ucenici, despre viata monahala, despre Sfintele Taine, despre rugaciune si post, care sunt cele mai puternice arme ale creștinilor, prin care izgonim pe diavoli si ne unim cu Hristos.

Multumim Domnului nostru Iisus Hristos, Preacuratei Sale Maici si tuturor sfinților, ca ni s-au rânduit acesti parinti alesi spre calauza si mângâiere.

De aceea recomandam tuturor aceasta carte de suflet, în care s-a picurat o mare parte din sufletul, din jertfa si din iubirea bunului nostru Parinte Arsenie, ca pe un testament de taina pentru fiecare dintre noi.

Fie ca acest volum sa ne hraneasca sufleteste pe toti si sa ne ajute pe calea mântuirii.

Arhimandrit Ioanichie Balan

Acoperamântul Maicii Domnului

1 octombrie

Anul mântuirii 1998

Taina iubirii

Lumea aceasta nu e vinovata, suntem vinovati noi ca nu stim sa iubim si nu stim s-o apreciem! Ce-am facut noi pentru lumea asta, daca este vorba sa intram în amanuntele drumului mântuitor? Ce-am facut noi pentru lumea aceasta – asta ni se cere!

O institutie, ca si un neam, traiesc prin cei care tâsnesc, care stau pe cruce fara sa cedeze. O iubire mare pentru Dumnezeu cere o permanenta jertfire. Niciodata nu vom trai fara probleme si fara sabii îndreptate împotriva noastra! Nu vedeti învățatura creștina? N-am venit sa aduc pace pe pamânt, ci sabie... Dusmanii omului sunt casnicii lui. Dar toate acestea nu trebuie sa descurajeze pe nimeni cu nimic. Chiar daca omul este afectat de aceste nenorociri, asta nu înseamna sa renunte. Nu! Dumnezeu stie de necazul tau, iar aceste suferinte te încearca pentru a te putea defini, pentru a merita sa fii încununat de Dumnezeu, caci El asta doreste.

Nu ne putem închipui un om mântuit fara merite. De unde vin aceste merite? Din lupta cu suferintele, iar lupta fara jertfa nu se poate! Crucea a mântuit neamul omenesc! Nu dreptatea lui Dumne-zeu, nici minunile Sale, ci Crucea! Atunci când Iisus S-a rastignit, atunci a fost biruit satana. Mântuitorul triumfa pe Cruce, iar satana era învins. Deci, nici un creștin nu este scutit, sub nici un chip, de crucea sa, pentru ca e dar de la Dumnezeu suferinta, dragii mei! Nu este numaidecât o pedeapsa. Dar, chiar pe-deapsa în sine, canonul înseamna putinta revenirii, a întoarcerii la bine.

Se constata ca nu vine lumea la biserica. Dar nu trebuie sa fie o preocupare în sine, sa se faca atâta caz. Pentru ca aceste lucruri slabesc forta per-sonala a fiecaruia, semanând confuzii. Din cauza greselilor multumii, fiecare om ajunge sa se scuze în sinea lui: „Ce, numai eu fac? Vad ca toti fac!” Deci, cel mai bine este ca noi sa ne rugam pentru rezolvarea acestor lucruri pentru oamenii acestia. Si chiar va rog, sa fie o mai mare dorinta de iubire adeva-rata! Nu o iubire înregistrata si difuzata ca atare de oameni: „Auzi, domnule, ca trebuie sa iubim!” Nu! Trebuie sa simti nevoia sa iubesti.

Nu este niciodata nimeni degeaba lângă tine. El este cu stiinta lui Dumnezeu, ca tu sa-l ajuti sau sa te folosesti. Te folosesti, ca poate are o putere de duh mai mare. Sau îl ajuti tu, în sensul de-al suporta. Este o mare greseala atunci când certam pe unul sau pe altul! Îl rabda Dumnezeu si pe acela, si de aceea l-a pus în calea ta, ca sa-l rabzi si tu si sa te încununezi!

Daca se întâmpla sa facem fapte bune, nu este bine sa le facem numai din obligatie, pentru ca de-venim cazoni. Sa le facem dintr-o dragoste cu orice chip, si atâta cât putem. Pentru ca Dumnezeu nu ne tine ca suntem noi foarte vrednici. Ne tine ca este foarte milostiv El, si de aici vine si toata mila noastra.

Bunaoara, daca se gaseste cineva în situatia sa dusmaniasca pe cineva, se gaseste în situatia sa-l judece, pentru ca este într-adevar incorect si nu se aseaza deloc. Deci, îți este incomod si tie si celorlalti. Dar daca ar zice omul asa, ar sta de vorba cu Dumnezeu: „Mai draga, Eu îl iubesc si pe acela asa cum e. Da-te de partea Mea, ca sa-l iubesti si tu. Eu îl iubesc asa cum este. Caci de aceea îl tin în viata. Da-te de partea Mea si lasa, nu-l mai dusmani; Eu sunt Dumnezeu si tot Eu te tin si pe tine. Tu câte greseli faci si ti le trec cu vederea?” Acest dialog intim, cu smerenie sa se faca, si tu esti asigurat. Si rasare cu orice chip iubirea, fara de care nu se poate face nimic, chiar daca ai da muntii la o parte; chiar daca ti-ai sfâșia trupul sa arda pentru Hristos.

Milostenia nu este numai sa dai din traista. Milostenie este ca accepti pe un om sa stea lângă tine, fara sa îl alungi în gând. Ai un coleg care are un necaz, trebuie sa stii sa-i faci o mângâiere, sa-i descretesti fruntea. La saraci poti sa faci o rugaciune scurta: „Doamne, miluieste-l!”, daca nu poti sa-i dai, ca esti în tramvai si el este pe trotuar. Întrebarea se pune, cum ne este inima noastra în legatura cu su-ferinta din jur? Cel mai mare lucru de care vom fi întrebati la Judecata de apoi este: „De ce nu am dat mai multa atentie

semenilor nostri?"

Exista porunca în învățatura creștină: să se respecte toată făptura, cu atât mai mult ființa omenească, care are „chip” și „asemanare”. Și firea pervertită, bineînțeles, te îndeamnă să te uiți numai de al tău, și foarte greu te rupi și pentru celălalt. Și tocmai asta e porunca: să te rupi. Eu v-am spus uneori; dacă nu, spun acum: Era într-o situație, parca era vis, dar tare a fost parca real, așa... Murisem, și mă uitam, cum se spune, la moartea mea, căci sufletul nu moare. Mă uitam la mine în cosciug și când a ajuns cosciugul să intre în groapa am zis: „Ce bine este dacă lasi ceva din tine afara! Acea te va ajuta și pe tine să trăiești mereu”. Milostenia este ceva din tine. Și Alexandru Vlahuta zice: „Mila e toată Scriptura!”

A milostivi pe unul, pe altul, aici se arată că tu ești Hristos. Apoi, nici nu știi că acela pe care îl ajuti poate să fie Hristos. El nu întinde mâna să-ți dai. El întinde mâna să-ți dea Împărăția cerului și tu nu observi. Și, de regulă, oamenii caută banutul cel mai mic. Frații mei, țineți minte: cersetorii sunt perso-naje biblice! Ai trecut pe lângă mântuirea ta așa de ușor! Și mai grozav, l-ai disprețuit pe cersetor! Cersetorii nu pier niciodată. Fac sobor la margine de drum și împart ce s-a capatat, și zic: „Asta-i de la cutare. Pomeneste-l, Doamne, întru Împărăția Ta!” Și are valoare. Mântuitorul, ca să ne încurajeze, a spus: Însuțit veți primi!

Vrei să te îmbogățești? Da tot ce ai! Primești însuțit! Lucrul acesta nu-l vorbesc de la mine. Dacă ați cunoaște viața Sfântului Ioan cel Milostiv, v-ați înspăimânta! Sfântul Ioan, când s-a dus în respectiva arhiepiscopie, a întrebat: „Cât aur are arhiepiscopie?” Și i s-a răspuns: „Atâtea litre de aur!” „Dati-i la saraci!” Când au auzit, economii aia au zis că îi saracește. Și a venit înapoi însuțit fata de cât a dat. Iar dădea, iar venea însuțit. Economii cârteau mereu! Vezi, nu observă omul când primește, dar observă când da. Dar venea însuțit cu precizie! Este cuvânt din Scriptură. Eu nu am dreptul să-l contrazic pe acest cuvânt. Și obișnuiți-vă cu autoritatea cuvintelor din Sfânta Scriptură. Tainele Bisericii s-au făcut pe temeiul cuvintelor din Scriptură. „Ce dezlegați voi, dezleg și Eu”. Așa a luat naștere Taina Pocăinței.

A venit o doamnă la arhiepiscopie să dea o donație. Și a întrebat-o Sfântul Ioan: „Cât doriți să dați, doamnă?” „Atât!” Sfântul Ioan se aștepta să primească însuțit, iar cât dădea doamna asta nu era însuțit. Și a întrebat-o: „Atât ai vrut cu adevărat să dai?” „Nu! Am vrut să dau atâta, dar când am scris suma, o mână nevăzută a sters și a scris cât dau eu acum”.

Ce se întâmplase? Economii nu au dat la saraci cât a zis Sfântul Ioan. Au dat mai puțin. Și corespundea cu cât a adus femeia asta însuțit. Sfântul Ioan i-a muștrat: „Uite cine saracește arhiepiscopie!” Și s-a ajuns să dea câte o corabie cu aur, și veneau o sută înapoi; și s-a umplut Marea Mediterană cu corabii pline cu aur mergând la Sfântul Ioan. Și s-a auzit glas din cer: „Sa vedem, Ioane, cine este mai milostiv: tu sau Eu?” S-a verificat cu ape, cu corabii și cu aur cuvântul Scripturii. Deci, obișnuiți-vă să nu tratați numai voi, ci să tratați în tot ceea ce sunt cu voi.

Exista porunca mare repetată de Iisus Hristos, încât insistă: Să vă iubiți unul pe altul. Vedeti, cu orice chip trebuie să fim controlați, dacă avem acest sentiment de iubire pentru toți. Practic e greu. Nu poți chiar să iubești pe toți. Bine, asta se înțelege. Dar, cu nici un chip să nu urâți! Dacă nu urâști, nu mai ești în apă, ești pe scară, pe prima treaptă. Dar ești pe uscat! Și sigur că treptele merg până la treapta dragostei de sus. Ești liber și ai posibilitatea de a urca, dacă nu urâști. Deci este un început doar. Ce se numește scară:

„Doua lemne hodo-lemne si un brat de alea maruntele!” Adica, daca esti pe prima treapta esti salvat. Dar ceva sfânt din noi, creân-du-ne Dumnezeu singur numai pentru Dumnezeu si poruncindu-ne sa iubim, ne-a dat si putinta sa iubim. Si atunci ceva sfânt din noi ne spune: „De ce sa stau chiar asa pe ultima treapta? Ia sa pasesc mai sus!” Se întâmpla de capeti o bucurie pe care nu o cunosteai, dar care te odihnește si te silește la a treia treapta. Si tot asa, si tot asa, pâna când ajungem la dragoste, care este legatura desavârsirii.

Mântuitorul nu spune ca sunt treizeci de trepte, cum arata Sfântul Ioan Scararul. Spune: Sa va iubiti – vorbește la superlativ si termina. Dar acum, noi, care ne întâlnim cu neputintele noastre si cu frecusul, lipsa de educatie la un adversar, dintre doua rele, alegem raul cel mai mic. Decât sa-l urasc, mai bine ma asez pe prima treapta si nu-l urasc. Si ma tin cu mâinile de treapta de sus. Daca te tii cu mâinile de treapta de sus, înseamna ca e posibil sa ajungi la ea, ca e deja în mâna ta. Este porunca. Nu mai avem voie sa comentam, decât, cu orice chip, sa stabilim re-latii macar la „Buna ziua”, sau sa nu urasti pe nimeni.

Degeaba ne zbatem, degeaba împlinim alte po-runci crestine, daca n-avem relatie cu cineva. Fratiile voastre trebuie sa stiti ca inima noastra trebuie sa fie mereu libera pentru Hristos. Ca un dusmanel, care sta cocotat pe acolo pe undeva în zona asta grozava a inimii, îl îndeparteaza pe Hristos din inima ta. Adica nu vrea Hristos sa stea cu dusmanelul ala. Ca nu exista relatie între rau si bine. Mântuitorul zice: „Sa-mi dai toata viata, toata fiinta ta!” Dracul zice: „Mie sa-mi dai numai un deget!” Ca prin asta el te stapânește cu totul. Deja e lângă tine. Nu mai este Hristos lângă tine, daca tu i-ai dat o unghie de la un deget. Nu trebuie recunoscut.

De aceea, nici nu se sta de vorba cu dracul. E o greseala mare când mai spun unii: „L-am certat pe dracul!” Lui îi convine foarte mult dialogul cu omul. Sa te rogi! El fuge de rugaciunea pe care o faci tu. Daca îl simti ca într-un fel te muncește fizic, sau te deranjeaza te miri cum, roaga-te la Hristos: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul!” Ca va este la îndemâna o ruga-ciune ca asta. Dar nu cu agitatie, ci cu calm si cu stapânire de sine. Pentru ca, va repet acum, sunt sigur ca v-am mai spus, oricare ar fi motivul unei întristari, sau al unei mâhniri, este numai si numai de la draci. Harul lui Dumnezeu nu vine unde-i o mâhnire, unde-i o întristare, deoarece cu astfel de bogatie nu stii ce sa faci si o risipești. Si, din prudența, nici nu te stapânește acest har, dar vine unde-i linistire sufleteasca, unde fiinta noastra transforma ca un mare aparat de reactie acest har al lui Dumnezeu cu hotarârile tale de a misca, de a te împlini, si uite asa ajungi la masura omului desavârsit, ca sa nu vorbesc chiar sa fii un dumnezeu dupa har, bine-înțeles. Dar pe fondul unei stari de veselie, viata duhovniceasca nu se vede, dar se simte. Simti ca ai mândrie. Însa smerenia nu se prea simte! Niciodata un om nu spune: „Eu sunt smerit!” Dar se simte totusi o bucurie sufleteasca pentru ca ai un fior de relatie calda cu lumea.

Daca rationalizezi relatia ta cu lumea pe motiv ca sunt liber sa nu primesc vizita fratelui – e un câstig. Dar e un câstig minor, fara rezultate mai avansate. Trebuie sa-l iubesti cu adevarat cu inima. Strategic va dau un sfat: nu poti sa-l iubesti pe vrajmas de prima oara, dar aseaza-te pe pozitia sa nu-l urasti. Si daca te gaseste moartea pe pozitia de a nu-l dusmani, tu mori ca un iubitor de vrajmas, cu harul lui Dumnezeu.

Sa stiti ca e foarte draceasca lucrare, ura asta a apropielului. Prima data asta vine: „Ah, ce i-as face!”

Draga, cele zece porunci nu trebuie învățate ca la școală: „Dăci și romanii”, și începi să spui istoria dacilor și a romanilor ca pe apă. Nu! Trebuie cu orice chip să împlinim aceste porunci. Poți să te prezinti la duhovnic ca n-ai împlinit o poruncă, ca o împrăjurare, sau o stare de lucruri te-a oprit. Se analizează de ce nu ai putut, capeti circumstanțe atenuante, dar cu nici un chip să nu crezi că ești scutit total, ca o împrăjurare s-a creat și tu nu ai împlinit porunca.

Ai lucrat Duminică. Porunca Bisericii este să nu se lucreze. Dar o împrăjurare oarecare te-a silit să lucrezi. Nu-i nici o muștrare, poate e nevoie să te spovedești că ai muncit, fără canonisire. Nu s-a gătit mâncare pentru Duminică. Și există o altă poruncă care spune: „Cine postește sâmbăta sau Duminică este certat de Biserică”. Și atunci ce faci ca să nu postești Duminică? N-am mâncare făcută – fac mân-care. Deci am muncit Duminică. Dar, dintre două rele, alegi raul cel mai mic. Dar am salvat porunca care spunea să nu postești Duminică.

Doi inși sau hotărât să se ducă la Ierusalim. Se mergea pe jos în condiții grele, nu erau mijloace de transport. Mergând ei spre Ierusalim au intrat să gazduiască la o casă, unde i-au găsit pe toți bolnavi. Au sărit amândoi, i-au ajutat cât au putut. Dar unul dintre ei a zis: „Eu nu mai merg la Ierusalim căci nu pot să parasesc pe cei bolnavi” „Cum, draga, ca noi ne-am hotărât. Unde-i hotărârea noastră?” Și a plecat celălalt singur și a ajuns la Ierusalim. Acolo era o mare aglomerație, ca era vorba de Înviere.

Pelerinul, ajuns la biserică, a pătruns cu mare greutate prin prima ușă de la biserică, și-l vedea pe cel care ramăsese la bolnavi chiar la Altar. Dintre două fapte bune alege fapta cea mai mare. Cel care a îngrijit de bolnavi s-a așezat pe poziția de vârf a Scripturii: iubirea. Și atunci ce cauți la Ierusalim? Te duci din tradiție? Te duci ca ai posibilități? Te duci ca ai timp, sau ca ai avut bani? Dacă tu ai lasat vreo dușmanie în urma ta? Porunca iubirii e o poruncă mare, de aceea insistă Mântuitorul. Deci e o între-bare justificată; să ne-o punem toți: „Iubesc sau nu iubesc?”, ca e porunca, draga! Să nu credeți că Mântuitorul a vorbit numai pentru veacul respectiv, pentru Apostoli. Nu. A vorbit pentru toate timpurile. Și noi avem bogăția că suntem creștini. Și atunci sigur nu o să urmăm pe cutare Tutankamon, sau pe Buda. Noi urmăm pe Hristos.

Bagăți de seamă, iubirea e criteriu de judecată! Evanghelia care se citește la Duminică Judecării de apoi este aceasta: „Am fost bolnav, și nu m-ati îngrijit. Am fost însetat, și nu mi-ati dat să beau. Am fost flamând, și nu m-ati saturat”. Nu vorbește nici de alte artaguri și nu știi ce. Vorbeste numai de iubire.

De ce ai urât? Dovada că tu nu ai iubit, nici măcar nu l-ai respectat, că-i fiinta omenească. L-ai urât. Că nu-l mai recunoști că fiinta omenească, din momentul din care îl urăști. Și atunci ne osândim cu asta.

Vorbesti de rău cu atâta ușurință și cu atâta motivare intimă. Și chiar dacă ești întrebat, răspunzi: „Dar ce, numai eu vorbesc!? La urma urmei merita”. Ei bine, va spune, e un păcat foarte mare. Nu numai că nu-l iubești, dar îl dușmanești, îl urăști. Atunci tu ai făcut crima, nu dragoste.

Dacă pomenim pe cineva, este poate departe de tine, nu are cum să știe că tu îl pomeniști. Tu ești în comuniune cu cel pe care l-ai pomenit. Dumnezeu, pentru rugăciunea ta, îl ajută pe el, și tu, conștient, vrei să fii împlinitor al poruncilor date de Dumnezeu: te numești un mântuitor cândva și undeva.

Tu pomenindu-l pe el, îl ajută Dumnezeu. Dumnezeu ti-a auzit rugăciunea.

Chiar Traian, care a fost un păgân, a avut o fiică, Drosida, care a ajuns Sfânta Mucenica

Drosida. S-a botezat singura, dragalasa. Împaratului Traian i se dusesse vestea, si a ramas vorba: „Bun ca Traian”. Era un suflet bun, drept, nu i se cerea mai mult decât sa fie drept. Sfântul Grigorie Dialogul, vazând atâtea lucruri facute de Traian si ca a avut un nume asa de consacrat, s-a rugat lui Dumnezeu pentru el ca sa-l ierte. Sfântul Grigorie a trait în anul 500, de când avem Sfânta Liturghie a Sfântului Grigorie Dialogul. Si s-a rugat lui Dumnezeu sa-l ierte pe Traian. Deci, a intrat într-un dialog cu Cerul si a auzit un glas: „Dumnezeu ti-a auzit rugaciunea, dar mai mult sa nu te rogi pentru pagâni”. Sfântul Grigorie Dialogul a intrat într-un dialog cu Cel ce mântuieste si i-a dat putinta lui Traian sa fie si el în Împaratia mântuitorilor.

Tu, daca pomenesti pe cineva, traiesti cu toata lumea, cu fratii tai de credinta. Si sunt obligati fata de cel care îi ajuta la mântuire într-o forma anonima, dar stie Dumnezeu. Mai departe, dupa rugaciune, tine relatia cu omul. Arunca-i un zâmbet, ca sa vada ca nu îi esti dusman. Nu un rânjit. Arunca-i un zâmbet, daca te provoaca.

Draga, eu am sustinut un adevar. Fratia ta ai fost în situatia sa fii în afara de adevar. Ca te-a lezat punctul meu de vedere, al adevarului, nu-i vina mea. E vina ta care nu esti cu Adevarul. Acesta, sa zicem ca este un motiv material care a stricat relatia.

Noi nu putem forma legi de iubire de la noi. Porunca: sa iubesti este si pentru ei. Ce sa facem, pentru ca raspunsul este asta: exista si rai si iad. S-a dat putinta fiecaruia sa nu se duca în iad si totusi s-au dus si în iad. Ce sa facem? Noi ne facem datoria sa iubim, ca si pe cei din iad îi iubeste Dumnezeu. Dar iubirea lui Dumnezeu îi biciuieste acum.

Dreptatea lui Dumnezeu îi tine acolo. Iadul este marea durere a lui Dumnezeu. Ei își dau seama ca îi iubeste Dumnezeu, si tocmai aceasta îi chinuie. „Uite, ne iubeste si acum, deci, ce ar fi fost sa-L fi urmat pe Hristos?” Ce n-a facut Hristos sa-i scape pe oameni de iad?

Uite, dialogam în ce priveste mântuirea. De ce mergi pe o cararuire oarecare si nu mergi pe soseaua batuta, care duce la Ierusalim? Pe soseaua asta te mai lovesti de pietre, dar nu parasesti soseaua pentru sângerarile ranilor. Te panzezi, dar tine-te de sosea, ca harul nu vine decât pe soseaua asta, nu vine pe toate cararile. Însa nu trebuie sa schimbam discutia, ca avem de-a face cu oameni îndaratnici. Uite, tu te duci la un prieten care are un câine rau. Câinele nu stie ca esti prieten cu stapânul, si latra la tine. Dar tu nu tii cont ca latra câinele, tu îl iubesti pe stapânul lui si te duci la el.

Solutia este sa-i zâmbesc, sa-l pomenesc si sa nu-l urasc, asa cum este. Eu îmi doresc foarte mult sa-mi pastrez aceasta sfânta libertate, aceasta curatire a inimii, ca Hristos nu vine în inima ta daca este un dusman acolo. Nu va mai preocupati cu: „Uite, eu i-am zâmbit si el mi-a rânjit”. Daca esti pe linia adevarului poti sa fii foarte sigur: „Doamne, eu sunt de vina, ca e fratele meu!” Asa.

Despre calugarie

– Parinte, este bine sa îndrumam pe cineva la calugarie?

– Este bine sa le explici marea valoare a vietii de manastire si sa-i lasi sa mediteze singuri.

– Sunt unii care nu pot lua hotarârea singuri. Asteapta sa le zici tu: „Hai, du-te!”

– Pai, nici nu trebuie. Acesta este un urias drum pe cont propriu. Când zice: „Ma duc!” si „Nu ma duc!”, înseamna ca nu este bun de manastire. Când i-a venit focul, i-a luat inima foc, fuge, si fuge încotro îl cheama.

Un frate a vrut sa se duca la manastire. Avea si viata îmbunatatita, avea si avere. A vândut-o, si-a facut bocceluta si a plecat. Când a ajuns la marginea satului si-a adus aminte ca mai are de pus la punct o chestiune. Si s-a întors – a mai stat o bucata de timp. Va spun, când te-ai hotărât sa te duci la manastire, nu te mai uita înapoi! Dracul este în stare sa angajeze toata lumea de pe pamânt sa te întoarca! Si daca te-ai dus, face orice ca sa te scoata din mâ-nastire. Asa de mare este monahismul!

Iar si-a facut bagajul, iar a ajuns la marginea satului si iar a uitat ceva nefacut acasa. Si s-a întors din nou si, la marginea satului, s-a dezbracat în pielea goala, a aruncat totul de pe el, si fugi si fugi înainte la manastire! – Ati vazut dracii! Dumnezeu i-a descoperit staretului ca sa deschida portile mâ-nastirii pentru atletul lui Hristos. Staretul astepta si el sa vada, si când a vazut... Vedeti, se aprinsese inima în el. Deci, nu se poate sa vina cineva cu „Ma duc” si „Nu ma duc”. Va spun, la manastire se duce numai dintr-o necesitate sufleteasca, dintr-o nebulie pentru Hristos. Daca nu e, încep ispitele manastirii si nu rezista fratele respectiv.

Asta trebuie sa urmareasca cineva. Pentru ca sunt un soi de ispite extraordinare, carora nu le re-zisti usor, ci doar daca ai plecat cu focul în inima. Si la manastire sunt veniti neformati, needucati, si de-pinde si de motivul initial din care au plecat. Nu se merge la manastire dintr-o înalta ratiune – stiind ca e foarte bine –, ci dintr-o necesitate sufleteasca.

Foarte mult uraste satana manastirile. Numai faptul ca stai aici nu-i convine dracului.

Aici, fratele sau calugarul se mai adauga, se îmbunatateste. Ca o gaina care sta pe o gramada de grâu si nu are cum sa moara de foame. Mai ciuguleste si ea ceva.

La manastire faci taierea voii. Ne numim pa-rinti si maici pentru ca ne nastem pe noi însine prin taierea voii. Deci, suntem parintii propriilor noastre nasteri. Putin lucru este sa slujesti lui Dumnezeu si Maicii Domnului toata viata? Un pai daca ridici de jos, pentru Hristos îl ridici: primesti plata. Putin „ozon divin” vine peste cel din manastire? Noi traim prezentul. Si daca traim prezentul, recuperam trecutul si cucerim viitorul. Noi traim momentan; nu am grija „ce voi face mâine?” Daca traiesc astazi bine, si mâine este harul lui Dumnezeu peste noi. Astazi am trait bine, mâine traim iar bine. Deci, problema unei zile este problema unui timp foarte îndelungat. De asta m-a facut sa spun: orice clipa înseamna un timp si orice suspinare poate fi o rugaciune.

– Poate veni gând sa pleci la manastire, ca sa fugi de lupta pe care ti-o da lumea aici?

– Pai, nici nu te primeste manastirea. Dupa ce ai biruit totul, vii la manastire. Daca nu ai reusit acolo, aici, la manastire, cum poti sa birui? Spune Mântuitorul: Daca Eu va spun niste lucruri ome-nesti, si nu le pricepeti, cum o sa pricepeti daca v-as spune lucruri ceresti?

Eu sunt plecat de vreo cincizeci de ani, sunt ex-trem de multumit, mi-e frica sa spun ca sunt fericit, dar spun: ce-as fi facut eu în lume? Facusem ceva arte, ca sa-mi arat talentele, dar toate aceste lucruri nu aveau nici un fel de samânta de viitor, decât satisfactii momentane. Problema care se pune este ca în fiecare zi sa putem cuceri vesnicia. Asta este idealul. Aveam gândul sa ajung ceva în viata mea, profesor; dar acesta nu este un ideal, e un scop ome-nesc. Idealul este sa slujesti la ce e mai înalt posibil. Daca tu nu stii ca slujesti lui Dumnezeu, Care e vesnic, ai sa te împotmolesti. Trebuie sa fii atent: „Stai, ca asta nu tine de vesnicie. Asta nu o fac”. Daca vii la manastire, putin lucru este? Bucuri pe Dumnezeu cu pozitia ta toata viata! N-avem noi motive sa fim bucurosi? Ca zice Sfântul Ioan Carpatiu: „Sa nu mai fericiti pe nimeni, calugarilor, numai pe voi sa va fericiti!” Si daca intri la manastire, fereasca Dumnezeu sa nu mai stai! Cazi anatema!

Intrarea la manastire este intrarea în rai, si iesirea de la manastire este plecarea din rai. Când m-am dus la manastire era iarna, iar la Cozia se facea Vecernia în trapeza. Si m-a pus pen-tru prima data, începator, m-a pus sa citesc catisma de la Vecernie. Si am început sa citesc. Am citit. Un parinte, Ghervasie: „Asculta, frate Anghel! De unde stii sa citesti?”, pentru ca el nu stia carte. „Eu asa m-am nascut, parinte. Nu stiu de când!” M-am umplut de un mare folos. Si am stat de vorba cu un domn, mult mai târziu, care dorea sa faca niste manastiri dupa placul lui, nu dupa traditia noastra crestina ortodoxa, care au înteles-o foarte putini. Domnule, si i-am spus întâmplarea cu Ghervasie: „Uite cine a tinut monahismul, un nestiutor de carte, care era un mare traitor în inima lui si traia monahismul întreg prin el”. Si acum îl pomenesc pe Ghervasie, ca un mare exemplu care mi s-a dat, deci ca un mare învățat. Pe mine nu ma interesa sa cunosc „tipic si la inima nimic”. Pe mine ma interesa sa intru într-o permanenta legatura cu Dumnezeu.

– Sfântul Ioan Scararul considera lepadarea de lume prima treapta a urcusului duhovnicesc. Este necesara lepadarea de lume pentru orice crestin, sau numai pentru calugari?

– Sfânta Scriptura este pentru toata lumea, cu pasaje speciale pentru monahism: Cine lasa tata, mama, frati..., cine ia crucea si-Mi urmeaza...”, e altceva. Vrei sa fii desavârsit?

Atunci îți recomand aceste lucruri. Însa lepadarea de lume poate sa fie si în sufletul unui mirean, în sensul ca își vede de mân-tuirea lui si se tine de Hristos cu orice chip. Deci, si pentru el este valabila lepadarea de lume, de patimi.

Noi, calugarii, nu ne lepadam de lume într-un sens exclusiv. Noi dorim cu orice chip ca lumea aceasta sa fie ajutata de Dumnezeu, si daca ne punem în situatia de rugatori pentru lume, aceasta înseamna ca suntem alaturi de Hristos, deci, cândva si undeva ne putem numi „mântuitori”. Deci, nu desconsideram lumea. Nu exista pustnicii valabile daca nu ai toata lumea în inima ta! Toata lumea aceasta striga cu orice chip: „Ajutor!”

Daca rasare, te miri cine, si își asuma rolul de daruitor al lui Hristos si rugator pentru lume, acela este Cel ce este. Asa ca lepadarea se refera si la cei din lume. Daca însa e vorba sa schimbi locul, ne-vointele, mentalitatile, atunci lepadarea se refera numai la monahi, dar cuvântul este valabil si pentru laici. Pentru ca acest cuvânt al Sfântului Ioan Scararul l-a citit multa lume laica si s-a întrebat: „Ce sa fac?”, si atunci, vrând-nevrând, s-au oprit de la anumite porniri rele. Si nu numai atât, a vrut sa se îplineasca si cu ceva bun. Si atunci el s-a folosit de cuvântul acesta, laic fiind:

„Du-te în lume si vezi ce-ti mai trebuie”, a zis Dumnezeu unuia care a întrebat: „Ce-mi mai trebuie, Doamne, ca sa fiu desavârsit?” Si l-a trimis în lume. Si l-a gazduit un oarecare ins cizmar. Cizmarul l-a primit cu mare placere, cu mare bucurie – cizmar care câstiga ce câstiga si împartea banii la saraci, la biserica si la gospodaria lui; care mergea noaptea la biserica si, spre uimirea celui ce-l urmarea, i se deschideau usile bisericii singure, si el nu stia ca este urmarit. Si era laic. Avea sotie si copii. Fata de curiozitatea aceasta a lumii, as vrea sa întreb: unde se gaseste Antonie cel Mare? Unde se gasesc nevoitorii? Marii rugatori unde se gasesc? În Împaratia lui Dumnezeu! Si unde se gaseste acesta? Va sa zica, este, mi se pare mie, deasupra multora. Si era laic.

Sigur ca Scriptura priveste pe toata lumea. Ca daca spune: „Dati la saraci”, spune laicului si..., daca spune: Nu va îngrijiti de ce veti îmbraca, de ce veti mânca, se refera la toata lumea.

Asa ca, dragul meu, viata monahala este o viata cu totul deosebita, e o intrare în cer, cin înțergesc, iar înțergii sunt gelosi pentru ca noi luptam în trup cu neputintele trupesti ca sa mentinem o identitate înțerg-reasca! Asta e altceva. Este aspectul desavârsit. Se ating cote

înalte, în situația care se atinge, însă nu e problema rațională. Este mai mult o problemă de afectivitate. Dar Scriptura se referă la toată lumea. Toată lumea a primit cele zece Porunci. Toți trebuie să aibă o modestie, o dragoste pentru celălalt, pentru că spus este că monahul înseamnă un creștin bun. Deci, orice om, când a plecat la mănăstire, era un creștin oarecare, dar a râvnit dincolo de dimensiunile omenești: a vrut o înfrânare, a vrut o dăruire a tu-turor simțurilor numai pentru Dumnezeu.

– În ce constă lepadarea de lume?

– Tocmai în această constă: să dorești foarte mult să iei crucea și să o porți cum a purtat-o Mântuitorul pentru mântuirea lumii, într-o formă de nebunie pentru Hristos. Te duci acolo unde te poți pierde ca să te poți găsi, în sensul prefacerilor totale prin tăierea voii; care e o mare bătălie, o luptă cu Dumnezeu, Care a creat voința liberă; și noi trebuie să fim împotriva acestei creații. A creat voința liberă, ca să ne tăiem voința liberă. Și atunci, în luptă cu Dumnezeu, Dumnezeu cere să fie biruit, și-L birui, lucru pe care nu poți să-l faci în lume. În lume trebuie să-ți asculti, să-ți susții voia ta, să mergi după ordinea lucrurilor, să păstrezi o armonie – în sat, în oras –, dar la mănăstire te desființezi, ca personalitate omenească, și te înființezi în personalitate îngerească. Și atunci înseamnă că tu, pierzându-te, te poți găsi. Este cel mai mare lucru posibil, când omul, creația lui Dumnezeu, poate fi în stare să plece din lume în monahism, indiferent unde, în obște sau în pădure! As recomanda obștea, pentru că în pădure trebuie să ai o isticșință extraordinară, de tipul a-șeleia a Sfântului Ioan Scararul și a tuturor sfinților care au trăit în pustie.

– Eu sunt frate rasofor și am făcut bordei împreună cu un monah tânăr, pentru a trăi în pădure. Ce părere aveți?

– Ce bordei, dragul meu? E tot un fel de a fugi de ascultare! De ce nu faci din chilia ta bordei sau celula de închisoare – pentru că se desființează ceea ce există deja ca lucru consacrat: mănăstirea, mai ales ca Sihastria va da posibilitatea să simțiți gustul acesta al mănăstirii și crucea, adică să duci ce nu-ți convine, să-ți tai voia. Este foarte laudat de Dumnezeu faptul că te nevoiești în mănăstire, fără să exagerezi: „Atâta pot, Doamne!” „Bine. Bucura-te că ești scris în cartea cerurilor!” Atâta pot pentru că, sigur, și darurile sunt împartite. Dar nu este permis să stăm nepăsători cu orice chip față de viața noastră, care e data de Dumnezeu singură numai pentru Dumnezeu.

În concluzie, ceea ce caracterizează calugarul este tăierea voii, nu pustnicia, pentru că atunci faci ce vrei tu, și nu primești plata. De aceea se numește „cin îngeresc”, nu pentru că trăiești izolat, pustnic, ci pentru că-și taie voia calugarul.

– În ziua de azi sunt calugari care ironizează tocmai acest lucru asupra caruia Sfintia Voastră insistați: ascultarea.

– Nu discutăm de cazuri izolate și de dracul care da axiome din acestea. Te-ai eschivat de la tăierea voii, ești abatut și nu sporești. Nu ești nimic.

– Este o scuza muncă care se face, căci este epuizantă?

– Ascultarea nu se masoară cu puterea. Dacă-i vorba să se vină cu aceste scuze, vin și eu cu alte contraargumente. I s-a spus unui frate: „Du-te repede dincolo de fluviu!” Și când s-a repezit în apă, un crocodil l-a luat pe spate și l-a trecut.

Ascultarea nu se masoară cu puterea. Ascultarea este ascultare de la Dumnezeu trimisă. Dacă spun că nu se poate, că poate să fie o serie întreagă de impedimente și persistă ascultarea, taci și te duci, chiar dacă mori: Cine ascultă de voi, de Mine ascultă! Acolo este Hristos, unde te cheamă econo-mul! Îl cheamă economul, iar fratele se uita în Sfântul

Altar, unde erau Sfintele Taine. Si a zis fratele: „Doamne, du-Te de la mine, ca asa cere ascultarea!”

– Daca este un frate bolnav si nu poate sa faca ascultarea care o primeste?

– Ai libertatea sa-i spui staretului. Dar a zice „Nu ma duc, ca nu vreau”, este cea mai mare gre-seala! Trebuie vorbit cu economul, cu staretul, chiar si duhovnicul intervine sa-i schimbe ascultarea cu ceva ce poate face.

– Care trebuie sa fie atitudinea credin-ciosilor fata de monahi atunci când vin la manastire? De asemeni, cum trebuie sa se comporte monahii fata de mirenii care se închina în manastire?

– Mirenii trebuie sa-i cinsteasca pe calugari cu orice chip, pentru ca sunt persoane daruite, binecu-vântate, iar calugarii trebuie sa-i bucure pe oamenii acestia, sa-i sfatuiasca sa-si tina credinta. Si unii si altii sa nu vorbeasca de rau, gasind defecte colo si colo. Calugarii nu sunt desavârsiti, sunt în devenire, sunt în formare, dar stau acolo, cum zic unii Sfinti Parinti, mari traitori: „Sa manânce când le foame, sa doarma când le somn, numai sa stea acolo!” Pentru ca numai statul acolo este deja o nevointa. Deja el se numeste calugar. Acestia nu pot fi numiti calugari prosti, ci mai putin nevoitori. Dar la toata lumea i se cere un lucru categoric, sa nu vorbeasca de rau, pentru ca aceasta nevointa este mai mare decât canonul, metaniile si toate celelalte. Nu vorbi pe fratele tau de rau, pentru ca criteriul de judecata va fi iubirea. Când vorbești de rau te încadrezi la crima. Deci, unele din marile nevointe calugaresti sunt: statornicia si a nu vorbi de rau. Daca vin mirenii, sa ne bucuram, ca se folosesc si ei si, daca se poate, sa se foloseasca mai mult de miscarea ta, decât de vorbele tale. Pentru ca nu a zice, ci a misca, înseamna a ajunge. Sa se foloseasca de felul de a fi al monahilor. „Fratilor, nu vreau sa pierd timpul cu voi. Bine ati venit la noi! Folositi-va, este slujba! Bucurati-va! Si iertati-ma, caci sunt în ascultare!”

– Daca trebuie si cum trebuie sa faca monahul misiune, si daca acest lucru nu contrazice lepadarea de lume?

– Depinde ce misiune i se da când e trimis în lume. Pentru ce este trimis în lume? Sa propovaduiasca, sa cerseasca, sau altele. Nu prea sunt de calitate aceste trimiteri. Dar sa se poarte cu orice chip cuviincios peste tot, cu smerenie, sa nu sminteasca lumea. Nu prea recomandam trimiterea în lume. Aceasta a fost una din marile slabiciuni ale monahismului nostru: sa cerseasca în lume, sa bata din poarta în poarta. S-au folosit cei care au fost plecati, dar nu este o porunca folositoare lumii.

– Se poate împlini sufleteste monahul într-o manastire de oras?

– Nu se pune problema, pentru ca nu ne inte-reseaza unde ne gasim. Ne intereseaza cum ne gasim, unde ne gasim: care este lucrarea inimii noastre, care e interiorizarea noastra! Nu conteaza unde. Pot sa fiu pe o piatra, pot sa fiu în padure. Împaratia cerurilor este în noi. Bineînteles, vei primi plata pentru ca respingi toate aceste lucruri exterioare si nu le primesti, pentru ca ai fost în foc si nu te-ai ars. Da. Mai mare eroism este sa zici: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul!”, când esti înconjurat din toate partile de ispите, decât daca ai fi liber, scutit posibilitatilor de caderi în pacate. Alungi gândurile cu rugaciunea, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu cu puterea proprie.

Sa se stie de la început, ca raspuns la toate în-trebarile: numai harul lui Dumnezeu te ajuta! Sa fii vrednic de harul acesta, în sensul ca te smeresti, ca sa prisoseasca harul în tine. Bineînteles sa nu te afli acolo din voia ta, cu voia ta. Când te arunci într-un loc unde

nu stii ce urmeaza, nu stii ce-i acolo, si „Ce-oi pati, oi pati!”, atunci se numeste hazard, nu mai este eroism.

Nu-l costa putin orice neblagoslovenie, pe oricare neastamparat. Si e discutata libertatea lui, pentru ca unde nu e blagoslovenia staretului, nu e har.

– Cum poate un calugar sa existe într-un spatiu ca aici, unde vietuiti cuviosia voastra?

– Sunt lucruri care pot fi înțelese de toata lumea. Toata pustia, cum va spuneam despre Ieru-salim, toate, daca vrei sa le traiesti mereu cu tine – Împaratia cerurilor fiind întru tine –, oriunde ai fi, fii cu trezvie, si esti în pustie. Am gustat cât am gustat si din viata de pustie, si m-a folosit foarte mult. Dar contactul acesta permanent cu lumea ajuta: mai mult gasesti Scriptura aici. Pentru ca daca au si o evlavie la tine, este foarte mare lucru, pentru ca cuvântul tau este ultimul, cuvântul tau este ascultat.

Când s-a dus la Sihastria o credincioasa, i s-a spus acolo ca eu vin definitiv la Sihastria; în momentul acela a lesinat pe loc. Sihastria într-adevar este manastirea mea de metanie. O visez zi si noapte, m-as referi mai putin la amintiri, cât la împrejurările care mi s-ar crea pentru o viata linistitoare. Însa, este o mare greseala, ca dezertare, ca descalificare, cum am zice: sa pleci de pe front. Trebuie sa stii sa fii prezent în pustie, în mijlocul lumii fiind!

Mai întâi de toate sunt convins ca, oriunde am fi, suntem cu voia lui Dumnezeu, nu suntem fara voia lui Dumnezeu. Eu ma lupt din rasputeri sa-mi întiparesc în fiinta mea ca nu se poate face nimic fara Dumnezeu. Nu exista nimic la întâmplare, daca spune ca „nu se misca fir de par fara voia Mea”, si daca acolo unde te gasesti ai reusit sa faci o unitate crestina, sa ai o multumire sufleteasca, considerând ca suntem oameni de constiinta, atunci nu poti sa parasesti locul, si nu poti sa zici ca Dumnezeu nu te-a ajutat. Pentru ca toti suntem nepregatiti, oriunde am fi, doar cu harul lui Dumnezeu facem ce facem. Este o fuga de Dumnezeu când lumea se desprinde de locul în care lupta. Daca ar înțelege ca nu face nimic fara voia lui Dumnezeu, ar fi mult mai prezenti, s-ar simti foarte bine, chiar în suferinta, chiar pe cruce.

Este, de asemenea, o greseala, sa fugi de pro-pria suferinta. Niciodata nu te poti elibera cu adevarat, decât atunci când lupti, când esti prezent pe cruce. Si s-o accepti cât se poate mai mult, mai desavârsit, precum Mântuitorul a acceptat-o.

– Care trebuie sa fie pozitia monahului fata de ceea ce îi aduce nou lumea în acest secol: tehnica, modernismul?

– La toate monahul le da toata atentia posibila, dar nu pâna acolo încât sa-si schimbe pozitia lui de monah, adica sa depaseasca tinuta lui monahala.

Bunaoara, pe mine, un frate al meu dupa trup, dupa ce am fost calugarit si a vazut aspectul ce-remonial de acolo, a venit la chilia mea – era la Manastirea Antim – si m-a întrebat asa (lucru de care m-am folosit foarte mult, si este si ca un raspuns la întrebarea fratelui tale): „Parinte, am voie sa vorbesc cu sfintia ta?” – el era mai mic decât mine ca ani si nu era un învatat, era un baiat crestin traitor. Si eu i-am raspuns: „Ai voie, dar sa tii cont ca eu nu prea am voie!”

– Pentru ce motive este permisa plecarea calugarilor din manastire?

– Mai întâi, sub nici un motiv. Numai daca în manastire este o lucrare anticlugareasca: curvii, certuri, batai, si calugarul e expus sa accepte aceste lucruri, atunci se poate duce în alta parte. Dar asa ceva nu exista.

– Dar venirea femeilor în manastire nu este un motiv?

Numai daca intra în chilia lui sa doarma cu el acolo, atunci spune: „Eu nu pot sa stau în

chilie cu asa ceva, ca e o ispita directa!”

Dar nu doar ca a venit în manastire; au arhon-daricele lor, au rânduiala lor. Si peste tot este la fel, la momentul istoric în care traiesti, nu istoria de pe vremea Egiptului (Sfântului Antonie cel Mare): sa fii stapân pe tine, pentru ca altfel nu ai sa scapi de ispite. Pe urma, îti spun eu: poti sa te duci în pustie, în padure, si gândurile de curvie, daca vin si te ispitesc, te fac praf!

Nu-i curatenia în felul acesta, cu fuga. Nu te faci famen fugind, ci luptând!

– Sunt unii duhovnici care dau voie la frati sa plece din manastire pe motiv ca intra femei, este bine?

Este o mare greseala! Doar staretul are puterea de blagoslovenie când vrei sa pleci din manastire. Altfel asculti de duhovnic: sa fii moral, sau te poate opri de la împartasit. Cel care pleaca fara blagoslovenia staretului, mai departe îl ia Dumnezeu în primire, ca-l iubeste; si nu-l trânteste imediat, dar pe undeva schioapata.

Repet: numai daca te da afara staretul, sau daca îti baga femei în chilie esti îndreptatit sa pleci. Nu doar ca a intrat în chilie sa-ti ceara o binecuvântare sau sa faca un pomelnic, ci daca e repartizata sa doarma cu tine acolo, în camera. Dar si atunci trebuie sa spui:

„Mutati-ma din chilia asta, daca i-ati dat-o femeii aleia!” Si nici atunci nu trebuie sa te grabesti sa pleci, asa de mult sa tii la statornicie. Pentru ca plecarea din manastire e un fel de usu-ratate: sa scapi nitel de rigoarea ascultarilor din manastire. Te duci în alta parte si dai iar de ispite, mai mari. Si acolo te tine mila lui Dumnezeu, nu te mai tine pozitia ta.

– Când ma duc pâna la Sihla, iau blagoslovenie de la duhovnic, nu de la staret. Este bine?

– Esti hot, furi! Nimeni nu poate sa-ti raspunda în mod corect, decât asa: ai nevoie de blagoslovenia staretului oriunde te-ai duce.

Eu, daca am o bucurie la vârsta mea, este ca nu am facut un pas fara blagoslovenie.

– În cazul în care merg si cer sfat episcopului sau staretului, dar neputinta mea ma face sa-l clevetesc, pentru ca sunt tulburat de ceea ce mi-a spus, ce sa fac?

Daca te-ai dus sa ceri un sfat la un episcop sau unui staret al lui Dumnezeu, raspunsul vine de la Dumnezeu prin acel episcop sau staret. Daca nu ti-a convenit, atunci sa stii ca pe Dumnezeu l-ai clevetit. Deci, duceti-va la omul pe care îl tine Dumnezeu acolo. Nu intereseaza faptele lui; nu ne intereseaza ca bem vin dintr-un pahar de pamânt sau de cristal, vinul e tot vin. Harul este har si nu pentru vrednicie sta el acolo, ci pentru harul pe care i l-a dat Dum-nezeu, iar noi la harul acela trebuie sa apelam. Dumneata te duci sa ceri un cuvânt de folos sa te salvezi si mai rau te complici, judecându-l. A judeca pe cineva, cu atât mai mult un cleric, si cu atât mai mult un arhieru, este foarte grav, pentru ca acest arhieru, nici nu va dati seama câte lucruri bine-cuvinteaza si salveaza. Îmi pare rau ca sunteti stapâniti de aceasta temere fata de mai-mari.

– Cum trebuie sa procedezi când ai o ispita si vrei sa te adresezi duhovnicului?

– Doi insi s-au dus la un parinte sa-i ceara un sfat mântuitor, fiindca fiecare avea câte o neputinta. Dupa ce a vorbit cu parintele, unul a zis: „I-am spus si m-am eliberat de acea neputinta!” Celalalt a zis: „Eu i-am spus, mi-a zis ce sa fac, si nu m-am eliberat!” „Dar cum i-ai spus?” „Parinte, am nevoie de lucrul cutare!” „Mai, uite cum am facut eu. Am cazut la picioarele lui cu fata la pamânt si l-am rugat: „Parinte, fa rugaciuni ca sa ma izbaveasca Dum-nezeu de neputinta mea!”

Prin urmare, puterea e a lui Dumnezeu, si felul tau de a o cere conteaza.

– Daca nu ascult de duhovnic, ce se poate întâmpla?

– Daca nu asculti de duhovnic, nu primești nici o plata, ba te si împatimesti!

Adevarul este ca e bine sa avem paza personala fiecare. Sa nu consideram ca sunt fiul lui cutare, ca mostenesc pe cutare. Nu. Sa ai paza ta! Pentru ca, iata, a fost un apostol care vazuse atâtea de-ti sta mintea în loc si a tradat cu atâtea usurinta, stiti? Da. Si greseala cea mai mare nu este asta, ca a tradat, ci ca s-a spânzurat, ca-l ierta si pe el. Dati-va seama cu ce fel de Dumnezeu avem de-a face.

– Daca duhovnicul îmi spune sa nu primesc noul buletin de identitate, ascult?

– Este o greseala sa nu primești buletinul. Seamana nitel a idee fixa, si primejdia mare este ca si duhovnicii ramân smintiti. Când accepti tu, cu vointa ta, cu mintea ta, atunci este lepadare de Hristos! Dar nu ca ai pus mâna pe o hârtie care are te miri ce... Lumea mai si exagereaza. În materie de pacate duhovnicul are putere. Chestiunea cu buletinul e o problema administrativa de stat, si le purtam ca sa nu ne ia politia în primire.

– Scoala poate fi un motiv de a iesi din manastire?

Nu, nici nu se pune problema. Scoala nu este nimic pe lângă a sta în manastire! O, sancta simplicitas. O, sfânta simplitate!

Problema divina este o problema de mare cinste interioara. Au fost sfinti traitori nestiutori – nici Tatal nostru nu stiau – care stapâneau natura, fiindca erau cinstiti. Si am o exemplificare si mai plastica:

Într-o manastire staretul a vazut un calugar mergând pe sus, si a zis: „Asta are o lucrare!” După ceva timp, l-a vazut mergând pe pamânt. Si a zis: „Sa stii ca asta si-a pierdut lucrarea!” L-a chemat si l-a întrebat: „Cum te rugai tu înainte?” „«Doamne, nu ma milui pe mine, pacatosul! Doamne, nu ma milui pe mine, pacatosul!» Si m-am scapat si am zis în biserica cu voce tare, si m-a auzit un parinte si mi-a zis: «Mai, sa nu mai zici asa! Zi, Doamne, miluieste-ma!» Si de atunci zic asa”. Si staretul i-a zis: „Sa zici tot ca înainte!” Si l-a vazut iarasi mergând pe deasupra pamântului.

Schimbându-i versul, i-a schimbat forta de relatie cu Dumnezeu. Adica nu este vorba de stiinta aici. Acela era sincer. Îi placea lui Dumnezeu aceas-ta simplitate. Oricine ai fi, orice diplome ai tine în buzunarele tale sau în capul tau, daca inima ta nu este cinstita, nu acumulezi si nici libertate nu ai.

Credeti voi ca dracul e liber? Nu! E cel mai muncit, pentru ca nu este în Hristos. Mai mult, e declarat dusmanul lui Hristos. Asa ca nu va temeti de el. E tolerat, nu e o putere. Si pentru a verifica lucrul acesta, trebuie scoala de smerenie, de traire.

Fratele meu, mare mai e un om smerit! Numai cine nu a luptat cu diavoli, nu stie cât e de mare cuvântul acesta. Un om smerit, asa cum spuneam, cât se poate la o masura divina, misca stelele si astrele, schimba ordinea lumii. Asa de mare este smerenia! Si nu se poate fara asta. Nu va sperati de forta unui om smerit. Sperati-va daca smerenia nu este cu orice chip încaputa în voi. Mare mai e un om smerit! Chiar si îngerii au nevoie de puterea smereniei.

– Care este pericolul cel mai mare care îl pândeste pe monahul iesit din manastire?

– Pericolul cel mai mare este nestatornicia. Pentru ca satana este în stare sa angajeze toata lumea pamântului ca sa nu te duci la manastire. Iar daca te-ai dus, face tot posibilul sa te scoata. Deci, este prima mare greseala. Caci, daca te scoate din manastire, tu încetezi a mai fi. Si atunci, e inutil sa mai vorbim de smerenie. Deci, primul lucru este sa fii statornic, si statornic fara cârtire. N-ai putut sa faci multe, dar nu cârti. Pentru ca un monah e asa de iubit de Dumnezeu, încât, s-a spus într-un loc: „Cine se leaga de voi, de lumina ochilor Mei se leaga!”

Este foarte mare chemarea aceasta. Fiind vorba de intrarea în cer, va dati seama cât de

bucuros este Dumnezeu. Suntem la un pas de a da dreptate cuvântului unui Sfânt Parinte, ca „Într-o zi putem ajunge la masura dumnezeiasca!” Asa ca este foarte mare lucru. Deci, o pozitie de smerenie cu orice chip, fara cârtire în ascultari si fara de vorbire de rau.

Aceasta e marea greseala. Sunt convins ca iadul e umplut mai mult de cei care vorbesc de rau. Si daca vorbesc, se scuza: „Ce, numai eu vorbesc?” Vorbirea de rau este o crima de care nici nu se poate pocai, pentru ca nu o recunoaste în totalitatea ei. A vorbi de rau înseamna a nu-i suferi pe toti cu drag. Si nu-i poti suferi daca nu esti smerit.

– Ce parere aveti, daca Parintele Cleopa pleaca la cele vesnice, scade viata duhovniceasca în Sihastria?

– Este rânduiala manastirii si traieste ma-nastirea prin rânduiala ei. Va fi o mare pierdere, dar asta o face Dumnezeu, si Dumnezeu stie ce face. Este om mare Cleopa! Un mare sfatuitor si un bun cunoscator al situatiei de ansamblu si de amanunt! A creat o epoca duhovniceasca.

– Ce fel de pozitie trebuie sa aiba monahul fata de anumite realitati din lumea contemporana: ateismul, francmasoneria, miscarea new age, ereziile, etc.?

– Sa le atace, daca se ivesc în calea lui, ca pe niste neavenite, ca pe niste primejdii în locuirea lumii, ca pe niste primejdii pentru învatatura crestina. Francmasonii, ateii, o serie întreaga de satanisti, ereticii, în general, trebuie combatuti cu orice chip, pentru ca ei îl ataca pe Hristos. Spunea un Sfânt Parinte, cu foarte mare dreptate: „Daca fratele tau îti scoate ochii, degeaba te superi. Dar daca îl ataca pe Hristos, mânie-te tare!”

Trebuie atunci sa-L aparam pe Hristos cu mânie... Acestia anuleaza venirea Mântuitorului în lume. Au ramas puterile ceresti înghetate de puterea lui Dumnezeu. El vine, ia chip omenesc – cinste mare, omule, ti-a facut, numai pentru ca a luat chip omenesc. A suferit, a învatat, a spus niste lucruri. N-a ramas nimic nespus. Se rastigneste, sufera, si ei anuleaza aceste lucruri, cum fac si sectarii.

Dar pe mine nu ma sperie, nu ma îngrijoreaza. Cine este slab, sa se duca dupa ei. Si sa nu fie nimeni slab. Sa fie prezente în noi cuvintele Mântuitorului: Îndrazniti, Eu am biruit lumea! Când a zis asa, a spus ca si noi am biruit, nu numai El. Pentru ca odata ce suntem îmbracati în Duhul lui Hristos si suntem rascumparati de El, pretuim cât pretuieste El.

– În anii '50 l-ati cunoscut îndeaproape pe Parintele Cleopa, chiar ati trait retras în munti cu Sfintia Sa. De asemenea, l-ati cunoscut bine si pe Parintele Paisie Olaru. Ne puteti spune vreo întâmplare deosebita legata de acesti minunati?

– Adevarul este ca totul este deosebit când e vorba de viata unor oameni ca acestia. E adevarat ca am trait cu Parintele Cleopa prin pustii. Discutam foarte mult, si, în special, obiectul disputelor noastre era urmatoarea diferenta: dânsul înclina mai mult spre o nevointa cu postiri adânci, cu rugaciuni si lacrimi, iar eu înclinam mai mult catre o trezvie. Si îmi tin punctul de vedere si acum. Pentru ca, nu nevointa în sine este ceea ce vrea Dumnezeu de la noi, ci inima înfrânta si smerita si atentia de fiecare clipa, adica prezenta continua a lui Dumnezeu în viata noastra.

– Asa este, Cuvioase Parinte, însa nu toti avem darul unui cuget subtil si al unei învataturi crestinesti ce trebuie sa stea la baza acestei trezvii. Or, nevointa despre care vorbea Parintele Cleopa, ne este tuturor la îndemâna. Este, daca vreti, mai accesibila.

– Da, bineînteles. Dar amândoua duc la aceasta trezvie continua, duc la iubire. Acum, fiecare merge pe calea care i se potriveste mai bine. Numai ca atunci când faci nevointa exista riscul de a te simti ca te-ai achitat de datorii, si te culci linistit, amagindu-te.

Trezvia, însa, este continua. Se spune: „Mult a iubit, mult i se iarta!” Atunci când iubesti,

inima e prezenta, se trezeste. Asta ma intereseaza pe mine ca preot la oameni.

– Adica viata crestina trebuie sa fie o viata normala?

– Normala. Si, daca se poate, cu normalitate si spre desavârsire. Nu faceti greseala mare sa re-nuntati la curatenie, la a miroși frumos. Miroși a curatenie. Spala-te cu un sapun, nu unul obraznic. Un sapun care sa-ti ia miroșul greoi al pielii. Spalati-va la subtiori, nu va temeti de lucrul asta. Daca miroși a naduseala nu mai poti sa zici cuvinte mari. Îti va zice lumea: „Stai mai departe ca puti!” Nu o facem din dorinta de a cuceri.

Sfintele Taine

– Ce se poate face pentru familia mea care este baptista; cum se poate mântui?

– Draga, noi nu putem face o cât de mica abdi-care de la adevarul ortodox. Asta e o problema ce priveste pe Dumnezeu; si, daca vreti, Biserica o spune, ei sunt într-o anatematizare fata de Ortodoxie, dupa cum am mai spus. Venirea lor la Biserica Ortodoxa, ca si a catolicilor, cu atât mai mult a neo-protestantilor, este prin ungerea cu Sfântul Mir, pentru ca au primit deja botezul.

– Botezul trebuie facut prin trei scufundari, ori, baptistii fac doar una.

– Catolicii nu fac nici una. Ei fac botezul prin stropire. Eu vorbeam cu Parintele Cleopa cum sa fa-cem cu cei ce nu au cele trei scufundari; si stiti, eram neînsemnati pentru un raspuns ca acesta, dar ne preocupa problema ca niste oameni ce trebuie sa raspundem. Parintele Cleopa ajunsese la o concluzie: cel ce este botezat si nu are scufundarile, sa faca scufundarile. Dar nu merge. Însa, conteaza foarte mult, desi are mare însemnatate scufundarea care semnifica pogorârea si iesirea din mormânt, ultima scufundare – învierea, conteaza foarte mult botezul, dragul meu, botezul în numele Sfintei Treimi, care e lucru mântuitor.

Dovada este ca noi, ni se spune în viata prac-tica bisericeasca, în situatia în care o femeie naste, si poate sa moara copilul, moasa poate sa-l boteze. Îl boteaza în numele Sfintei Treimi: „În numele Tatalui. Amin. Si al Fiului. Amin. Si al Sfântului Duh. Amin”. Si copilul ramâne botezat. Daca traies-te copilul, preotul îi citește lepadarile. Dar formula botezului nu o mai zice, asa e de mare botezul odata zis – într-un singur botez, cum zice Crezul. Si nu numai atât, chiar mama, ca poate naste pe undeva pe câmp, îl boteaza si copilul ramâne botezat. Deci nu mai este nevoie de scufundari, el ramâne botezat.

Nu mai este un copil nebotezat cum se întâmpla cu acele crime, avorturile, foarte mari crime. Acesti copii sunt la rau. Nu sunt nici în rai si nici în iad, pentru nebotez si nevinovatie. Asta este. Ei ne vad. Sufletul este de la data zamislirii. Chiar în dreptul roman se spune: „Copilul odata zamislit are drept de cetatean”. Copilul este autonom în pântecele mamei. Nu e mama stapâna pe el. Vedeti cât de mare este Botezul? Daca îl naste si e pus în situatia sa moara, îl botezi si el ramâne botezat. Îi pomenim si noi într-un loc la Proscomidie, ca prunci nascuti înainte de vreme, la morti.

– Când nu stii daca a fost botezat, gresesc daca mai fac o data botezul?

– Când nu stii daca a fost botezat se zice: „Daca nu a fost botezat...” Ca si la epicleza când preotul nu este atent se zice: „Daca nu s-au sfintit”. Se pot întâmpla fel de fel de împrejurari în Biserica si preotul sa o faca automat si sa nu-si dea seama.

– Ce ne puteti spune despre Taina Preotiei?

– Preotia este o foarte mare lucrare la Dum-nezeu, nespus de mare. Preotul tine locul lui Dumnezeu pe pamânt. Dumnezeu a creat doua lucruri extraordinare care nu mai pot fi

depasite la o eventuala creatie: a creat o femeie distinsa care a nascut pe Dumnezeu; si a creat Preotia, care Îl co-boara pe Dumnezeu din Cer si Îl naste pe Dumnezeu pe Sfânta Masa. Ce ziceti de lucrul acesta? Va dati seama? Sfântul Agnet pe Sfânta Masa atunci când facem Sfânta Liturghie! Altarul este plin de îngerii, caci Hristos este acolo! Spun chiar rugaciunile: „Doamne, si îngerii sa intre cu noi sa facem Liturghia, ca sunt împreuna lucratori si ei”. Este o rugaciune care spune asa: „Doamne, ca tu esti Cel ce aduci, Cel ce Te aduci, Cel ce primesti, Cel ce Te împarti”. M-a întreat un student: „Bine, parinte, dar preotul ce-i?” Raspunde Hristos: „Fara tine, pre-otule, nu pot sa fac lucrurile acestea”. Preotul e axa principala a Creatiei, a Re-Creatiei, adica a nasterii lui Dumnezeu din pâine si vin. Va dati seama ce înseamna pentru un popor ca are Liturghie? Ce înseamna pentru un popor ca are Ortodoxie?

– Cum sa ne pregatim în vederea primirii Sfintei Împartasanii?

– Împartasania te desavârseste, nu-ti iarta pacatele. Daca te spovedesti, Dumnezeu te dezleaga prin duhovnic si la împartasit. Dar sa te dezlege de pacate mai întâi. De faptul ca ai o ura pe cineva – te-a jignit cineva si ai zis: „Treaba lui, ce daca m-a jignit!” Nu! Trebuie sa-l înconjori, sa faci o legatura sufleteasca, ori sa-ti recunosti greseala, ori, în sfârșit, sa nu-l lasi sa aiba o apasare sufleteasca asupra ta. Sa nu zici: „Nu mai am nimic cu el!”, ca e tot un fel de a-l dispretui si a te vedea pe tine mai presus de el. Pastreaza o legatura masurata, care se potriveste cu armonia. Vorbeste cu el, ca sa vada ca esti cald, nu respingator. Ura își face loc imediat. N-ai nimic cu el, dar nu-i dai buna-ziua. N-ai tu chiar nimic cu el? Sau te saluti cu toata lumea, dar cu amaraciune si cu noduri. Asta nu e bine. Fratiile voastre trebuie sa stiti ca a iubi pe vrajmasi este o porunca. Dar pe nevrajmasi? Dar pe unul care ti-a nazarit: „Uite si ala cum e, fistichiu!” Trebuie sa fiti seriosi în ce priveste relatia muta cu lumea, nu relatia ma-nifestata. Trebuie, ori sa-l compatimesti, ori sa-l fericesti în inima ta.

Eram la închisoare si era acolo un om rau, foarte rau. Nu puteai sa ai o relatie cu el. Si am zis în inima mea asa: „Mai, asta are si el o mama si mama-sa îl iubeste. Noi nu-l iubim. O, ce bine ca îl iubeste si pe asta cineva!” Nu trebuie sa ne compli-cam judecând.

Si te marturisesti incomplet cu câte din astea faci: judeci, vorbesti de rau, si ele se înregistreaza toate. E usor sa spui: „Uite ce a facut!”, dar tu nu stii de ce a facut si nici nu-i cunosti întoarcerea lui cu lacrimi. Si nu auziti ca-i mai iubit de Dumnezeu, daca se întoarce, decât cel care nu a cazut? Si ce te faci tu? Pentru ca s-a creat un obicei, si asta-i prost, sa se vorbeasca cu usurinta de rau de altul: „Da’ ce, numai eu vorbesc? Da’ ce, nu merita? Da’ ce, nu vad eu ce face?”

Fratilor, nu exista în creatia lui Dumnezeu nimic, fir de iarba, sa nu stie Dumnezeu de el. Au doar de iarba se intereseaza mai mult Dumnezeu de-cât de oameni? Si atunci, sigur ca suntem urmariti. Si noua ni se cere daruirea. Vreti sa biruiti: smeriti-va si nu judecati pe nimeni. Pentru ca în felul acesta veti fi liberi. Altfel nu. Îti duci viata în functie de pacatele celelalte, ca nu te astâmperi sa-l judeci pe el. Iei lucruri prin comparatie. „Eu nu sunt asa!” Si te iei în comparatie cu un om pe care tu îl numesti ticalos. De ce nu te iei în comparatie cu Sfântul Apostol Petru, sau Pavel, sau Sfântul Siluan Ato-nitul? De ce nu te iei în comparatie cu diferiti Parinti cunoscuti, care duc o viata aleasa? Mântuitorul spune: Iubiti pe vrajmasi, pe cel care-ti face rau. Cum e vorba: „Mi-a zis, si i-am zis, si am sa-i zic!” Nu numai ca nu-l ierti, dar te gândesti la o razbunare fata de el. Vreti razbunare? Va învat eu: sa-l iubiti si sa-l pomeniti la rugaciune. Pentru ca daca te raz-buni, ramâi dator la Dumnezeu. Daca nu te razbuni, ramâne Dumnezeu dator la tine, si e mai bine asa, ca

spune si Scriptura: Razbunarea e a Mea.

Pentru ca tu nu esti acela despre care zici ca esti mai mult sau mai putin. Tu esti acela care esti în fata lui Dumnezeu. Dumnezeu stie toate aceste lucruri. Numai la lucrul acesta daca sunteti atenti, sunteti oameni cu nume duhovnicesc: sa nu mai judeci pe nimeni.

Pentru ca, vrând-nevrând, îti fuge mintea: ca sunt fisticiii, ca lumea nu e pregatita de o viata crestineasca – „Ce, domnule, ma opresti de la viata?” Nu te opresc de la viata: tocmai, ca vreau sa te duc la Viata. În cazul în care nu primeste sfatul, trebuie sa ne rugam pentru el, nu sa stam nepasatori. „Pentru ca tot atâtea suflete ucidem câte din vina noastra lasam sa se osândeasca” (Sfântul Grigorie de Nazianz).

– Cât de des ne putem împartasi? Ce criteriu sa avem pentru apropierea de Sfintele Taine?

– Nu timpul decide. Ca poti sa postesti o sap-tamâna întreaga sau doua, în schimb esti plin de rautate cu unul si altul: judeci, vorbesti de rau – asta te opreste de la împartasit. Cine este pregatit, se poate împartasi foarte des. Foarte des, dar sa i se dea si un timp de pocainta, sau sa i se dea un timp de postire. Biserica a fixat posturi ca sa scapam de umflatura asta sufleteasca, gâtul asta gros, întins si înaltat: mândria. Va puteti împartasi o data pe luna, pâna la 11-12 ori pe an. Dar lucrul acesta îl discutati cu duhovnicul. Pentru ca el stie viata voastra si ra-dacinile vietii faptelor voastre.

Acum sarbatorile mari fac sa se depaseasca luna. „Am sa ma împartasesc atunci, si asa e praz-nic...” – considerente de felul acesta.

Sfântul Ioan Gura de Aur spune ca ne putem împartasi în fiecare zi, daca suntem pregatiti. Dar cine este pregatit? De exemplu, daca ati postit ieri ca era vineri, si postiti si azi, va împartasiti Duminica. Dar întrebarea se pune din partea duhovnicului: „Esti pregatit sau nu?”

– Daca ma împartasesc într-o Duminica, dupa ce m-am spovedit, pot sa ma împarta-sesc a doua Duminica cu aceiasi spovedanie?

– Nu. Ai putea sa te împartasesti daca nu ai gresi. Dar, care-i acela care sa nu fi gresit timp de o saptamâna? A vorbit de rau, nu s-a rugat suficient si permanent... Mai întâi de toate, cine poate sa faca un bine si nu face, savârseste un pacat. Cât bine puteai sa faci într-o saptamâna si nu ai facut?! Si, iata, ai savârsit pacatele lipsirii... Nu prea vad la spovedanie: „... ca puteam sa fac un bine si n-am facut”. Si apoi, sa te împartasesti la o saptamâna e cam des.

Unii neglijeaza Taina Spovedaniei si o folosesc doar ca un pretext pentru a se împartasi. Dezlegarea de pacate e valabila. Însa era bine sa o faca de dragul curateniei si a iertarii care o primesc, nu de dragul unui act care urmeaza.

Sfânta Taina a Cununii

– Care sunt conditiile de întemeiere a unei familii?

– Conditiiile de întemeiere a unei familii sunt la fel, în orice moment istoric. Exista amanunte de care trebuie sa tinem seama, precum saracia, dar nu asta împiedica valoarea trainicieii unei familii, pentru ca iubirea îmbogateste orice. Ce dulce este iubirea!... Dar sa nu se mearga pe instincte si pe placeri într-o casnicie, ci gândind la un scop suprem: mântuirea reciproca. Stimularea continua reciproca spre acest scop este obligatorie, pentru ca e o mare raspundere. Valoarea unei flori nu sta într-o petala pe care a luat-o

vântul, ci trebuie vazuta valoarea intrinseca a florii.

Asa ca, dragii mei, o casnicie se poate întemeia pe o iubire adevarata si pe o coordonata exclusiv crestina. E o mare greseala sa te îndragostesti de un baiat sau de o fata, si punem problema casatoriei pentru ca mi-e drag de el sau de ea. Nu, nu. Trebuie vazut, cât de cât, daca sunt strabatuti de fiorii sfintei raspunderi pe care o cere casatoria. Pentru ca o femeie care se casatoreste, ea va naste si ea trebuie sa re-nasca copilul, prin educatie. Deci trebuie sa fie foarte pregatita. Eu opresc o serie întreaga de tineri care vin sa ma cerceteze în sensul asta de a se amagi prin sarutari, care mai apoi se consuma si pier. Ca bine a zis cine a zis, ca: este mai lunga calea pâna la sarut decât aceea pâna la pacatul cel mare. Si se consuma în felul acesta de a-si manifesta iubirea, încât nu se deosebesc de pagânii care se casatoresc pentru placeri. A gresit un baiat cu o fata; dar ea a rezistat la început, iar el i-a zis: „Nu, asta face parte din ritmul dragostei...” „... Si un prunc la anul, blând si mic, sa creasca mare si voinic, si noi sa mai discutam un pic, si la botez!” – datorita ritmului dragostei. Pentru ca frumusetea o sa se mai schimbe, dar trebuie sa ramâna mai departe frumusetea cres-tina din fiecare, pentru fiecare. Asta e verigheta, care se si da: iubirea celuilalt catre celalalt. Adica iubirea nu are nici început, nici sfârșit – asta ar fi semnificatia verighetii.

Exista mai multe conditii, din punct de vedere strict religios, pe care trebuie sa le îndeplineasca tinerii, si printre ele sunt si acestea doua: sa se iu-beasca, si sa fie si parintii de acord. Aici, de multe ori, este un conflict între iubirea tinerilor si acordul parintilor. Si atunci trebuie sa optam pentru unul din doua, daca lucrurile nu mai pot ramâne pe loc: sa se iubeasca în Hristos, cu scopul casatoriei.

– Cum putem sti ca partenerul e cel pe care ni-l daruieste Dumnezeu?

– Trebuie sa simti ca celalalt e pentru tine. Exista o forta nevazuta în tine, cu care simti ca acesta este... cel ce este. Îl vezi cum se manifesta, îi vezi naivitatea celuilalt, cumintenia, dorinta de a se darui, dar nu doar numai pentru placeri; pentru ca, de multe ori, dorinta acopera scopurile. Adica, dom-nule, nu mai tin cont de nimic, ne iubim. Ca pâna la urma sa-si puna problema despartirii, pentru ca nu-i mai convine, pentru ca s-au consumat curiozitatile si au aparut alte împrejurari ispititoare. Sa aiba, deci, o identitate crestina, un eroism de a-si mentine aceasta identitate.

– Daca doi tineri se iubesc, dar sunt necredinciosi, în dragostea lor mai este pre-zent Hristos?

– Sunt necredinciosi unul fata de altul, sau ne-credinciosi fata de Dumnezeu?

– Fata de Dumnezeu.

– Acum vreau sa va spun un lucru: sa stiti ca nici inteligenta, si nici orice educatie, nu are nici o valoare daca nu este în slujba dragostei si a iubirii. Dar nu putem sa-i oprim sa nu se casatoreasca. Însa, nu ajung nicaieri, daca nu sunt cu Hristos. „Ne iubim, si gata!” Acesta este instinct si nimic altceva. Iubirea aceea nu are durabilitate.

Casatoria în sine trebuie sa se faca dupa cum spune proverbul: ori bine, ori deloc! – fiindca este în slujba unui ideal, nu în slujba placerilor numaidecât. Iubirea, casatoria care urmeaza, daca nu slujeste unor idealuri mai înalte – chiar necasatorit, dar mai ales casatorit – sigur ca nu ajungi la nimic pozitiv: nu faci decât sa pierzi un timp atât de scump.

Daca se iubesc, este un fel de a vorbi. Ce rost are sa mai vorbim ca sa iubesc, dar nu cred în Dumnezeu! Nu exista nici un fel de siguranta de percepere în viitor, de sens, de scop, daca nu exista Dumnezeu. Daca nu este în Biserica, nu exista nimic! Acesta ar putea sa

fie raspunsul care sa ras-punde la întrebarea ce ati pus-o.

Ce sa le cerem? Casnicia are nevoie de educatia copiilor, de a-i învăta sa se închine. Pot sa traiasca ca niste pagâni, fara nici un fel de ideal? N-au batut clopotele destul ca sa se destepte tineretul acesta? Iar cuvântul acela, ca „astazi familiile trec prin momente dificile”, nu prea sunt de parere. Pentru ca atunci când traiesti prezentul, nu mai poti sa vezi defectiunile în actiuni: vezi numai perfectiunile. O tendinta mereu de a ma completa făcând bine primul pas spre asa ceva.

– Taina Cununii lucreaza si asupra oame-nilor necredinciosi? Pentru ca astazi oamenii se cununa fara sa aiba habar ce înseamna cununia, sau chiar relatia cu Dumnezeu.

– Daca sunt necredinciosi, nu are nici un haz, cum am zice. Dar, daca s-au cunutat la Biserica în-seamna ca sunt, cât de cât, credinciosi. Daca sunt necredinciosi, nu se mai cununa.

– Dar daca o fac doar ca pe o datina, Taina Cununii lucreaza oricum?

Nu putem spune ca nu lucreaza din momentul în care se face, pentru este încadrata într-o întreaga ceremonie, cu harul preotiei...

Nu recomandam deloc aceasta taina a cununii, daca sunt necredinciosi. Pentru ca avem prin aceasta Taina anumite pretentii, sau niste raspunderi. Si daca aceste raspunderi sunt nedorite, nu se pot împlini, pentru ce mai plecam pe acest drum? Sau fac Taina aceasta numai dintr-o datina? Cuvântul acesta datina este un cuvânt mai scump si nu as vrea sa-l implic aici, printre necredinciosi.

Se cununau ca datina si mosii si stramosii nostri, si înca numai la Biserica, fara primarie. Dar cununia era facuta cu scopuri extraordinar de mari.

Asta este o mare Taina, dragii mei! Mai întâi de toate se pun în valoare lucrurile asa cum le-a creat Dumnezeu. Bineînteles, nu este singura Taina – mai mult decât atât este calugaria.

Pe urma, sa ne gândim ca se vor satura unul de altul foarte repede, neavând nici un ideal care sa-i ajute, ca nu e har. Harul este acolo unde este cre-dinta. Dumnezeu nu da harul ca la un milog – la o mâna întinsa tiganeasca –, îl da doar daca te jertfesti.

Datina aceasta se savârseste datorita unui scop, cu o raspundere extraordinara. Sa nu se încurajeze cineva ca o face din datina. E o iubire subreda care nu dureaza. Cum ar zice omul: „O luna de miere si o viata de amar!”

– Parinte, astazi se înțelege din ce în ce mai putin rostul barbatului si al femeii în casnicie. Puteti sa ne spuneti care este rostul lor în viata de familie?

– Adevarul este ca nu sunt de parere cu cuvântul acesta „astazi”. Barbatul si femeia sunt aceeasi cu cei pe care i-a creat Dumnezeu la început, cu un scop bine definit.

S-a facut o constatare: întrucât femeia a fost roaba mii de ani, si cu ocazia Edictului de la Milan, Sfântul Constantin cel Mare a dat libertate si femeii, ca sa nu mai fie omorâta fara judecata – s-a transmis atavic, adica a trecut peste veacuri teama femeii de barbat, si a ramas femeia cu spaimile acestea atavic transmise. Nu este permis acest lucru.

Femeia înseamna „împarateasa daruitoare”. Femeia, daca zici ca-i slaba, totusi, din momentul în care te-ai angajat sa te numesti sot, nu te poti numi sot, decât lângă o sotie.

Trebuie sa o pui pe tron, cu orice chip! Sa nu se mai vada în femeie numai un scop meschin sau un lucru de cazna.

Femeia este extraordinara în creatia lui Dum-nezeu! Dati-va seama ca destinul întregii omeniri depinde de cuvântul Fecioarei Maria, libere: Fie mie dupa cuvântul Tau (Luca 1, 15). Si s-a schimbat desti-nul întregii omeniri, si chiar al lui Dumnezeu în lume.

Maica Domnului este o femeie care a deschis portile fericirii, libertatii si vesniciei în lume.

Femeia trebuie cu orice chip respectata, pentru ca daca Dumnezeu ar întreba omenirea: „Ce este în omenire?”, n-ar întreba paternitatea, ci mater-nitatea! Deci, femeia joaca un rol primordial în ceea ce priveste creatia lui Dumnezeu, barbat si femeie.

Putem noi, oare, sa desprindem o Taina atât de importanta de cuvintele Mântuitorului: Fara de Mine nu puteti face nimic! Acestea sunt cuvinte dumnezeiesti, si tot ce a spus Hristos este adevarat.

Lumea crestina, daca ar fi atenta numai la aceste cuvinte, ar fi mult mai controlata si s-ar des-coperi mai repede ori valorile, ori defectele. Pentru ca El este Vita si noi suntem mladitele. Poate mladita sa rodeasca ceva fara vita?

Maica Domnului reprezinta neamul omenesc. Femeia nu trebuie vazuta ca o roaba. Pentru ca, desi spunem în rugaciunile Tainei Cununii, ca femeia trebuie sa se supuna barbatului, acesta din urma trebuie sa fie atent ca i se spune, tot în aceeasi rugaciune, ca trebuie sa o iubeasca. Daca nu o iubeste, nu o sa-l asculte. Barbatul, daca nu asculta de acest cuvânt, se face raspunzator de îndaratnicia femeii. Deci, trebuie sa o iubeasca cu orice chip.

În casnicie se intra prin foarte multe trans-formari si lucruri neprevazute, datorita marilor intimitati: nastere de copii, care nu se face numai citind cum se face, ci se naste în modul cel mai normal de catre toate femeile, fie împarateasa, fie femeie de rând.

Cuvântul femeie trebuie, cu orice chip, mult mai respectat, pentru ca, va repet, cuvântul femeie înseamna „împarateasa daruitoare”, si daruirea este toata Scriptura.

– Dar putem identifica, în viata de familie, un rost diferit al femeii de al barbatului, si al barbatului de al femeii?

–În ce priveste idealurile, nu. Dar în ceea ce priveste preocuparile, fiecare are îndeletnicirea lui.

– Ne puteti spune care este scopul ascultarii în viata de familie?

– Daca este iubire lucrurile se rezolva de la sine: se uita unul la altul si stiu ce au de facut.

În ce priveste copii, ei trebuie educati de mici, sa le imprime în suflet ideea de Dumnezeu cu orice chip, ca astfel, încet-încet, sa creasca în învatatura crestina.

– De ce spune ca barbatul este cap femeii?

– Si femeia ce este, daca barbatul este cap? Unde este situata fata de cap?

Barbatul este cap femeii în sensul unei armonii care trebuie sa existe, respectându-se îndeletnicirea fiecaruia. Când se spune ca femeia este grozav de valoroasa în creatia lui Dumnezeu, asta nu însemna ca barbatul nu este nimic. Pentru ca supunerea, în sine, înseamna mântuirea în sine.

Femeia nu se supune pentru ca este miloaga, ci se supune pentru ca sa întregeasca armonia lu-crurilor. Ea este cea care face efortul cel mai mare pentru ca barbatul sa-i fie cap, din momentul în care îl iubeste.

Între cei doi sotii nu exista grad de rudenie. Daca barbatul este capul, femeia este tot cap. Trebuie sa se supuna unul fata de altul; fiindca sunt foarte dese situatiile în care barbatul o întreaba si-si asculta femeia.

Ei trebuie sa se iubeasca. Daca nu se iubesc, relatia dintre sotii este numai o ordinara gâlceava.

Daca barbatul este cap, femeia este inima! Si inima este mai mult decât orice, este adâncul cel mai adânc al fiintei omenesti, este chiar locul unde Dumnezeu si-a facut

locas. Si daca ea este inima, e si el inima, fiindca iubirea armonizeaza casnicia. Iubirea raspunde la toate întrebările: iubirea aduce prunci, care dau valoare nemaipomenita casniciei – zâmbetul lor –, si creeaza unitate ne-zdruncinata familiei. Dar, va repet, nasterea de prunci nu este scop casniciei, este o consecinta. Scopul este stimularea reciproca spre mântuire.

– De multe ori relatia dintre cei doi se ra-ceste. Cum se poate depasi aceasta criza?

– Daca punem întâi problema iadului, nu mai vorbim de rai!

Nu se pune problema. Acestea sunt conse-cintele vietii. Calcarea gresita, pacatele, înseamna iadul. Raceala dintre cei doi este consecinta pacatelor.

Dumnezeu este drept, poate sa faca orice. Dar un singur lucru nu poate sa faca: sa-si calce cuvân-tul! Fiindca prima porunca data în rai a fost: Sa nu mânânci din pomul asta! – si a mânâncat. Consecinta a urmat imediat, fiindca exista si dreptate dumne-zeiasca, nu numai mila. Si face orice ca sa ne scape de caderile acestea. Caderile de dupa Adam, pe care le facem noi, le rezolvam prin Taina Spovedaniei.

Nu putem sa discutam despre dracul, fara sa vor-bim despre Dumnezeu. În creatie el este un tolerat.

Noi nu putem sa-i învatam sa iubeasca. În iubire nu exista nimic rational. „Nu stiu de ce îl iu-besc pe acela!” Iubirea nu are nici început, nici sfârșit, exista deodata cu Dumnezeu.

Deci, ca sa se depaseasca aceasta raceala, trebuie sa duca o viata crestineasca.

– Se accepta ca cei casatoriti sa aiba relatii trupești, fara scopul procreerii?

– Scopul casatoriei nu este numai placerea, dragul meu. Placerea este o consecinta, scopul este nasterea de copii. Dar nici nasterea de copii nu este un scop, ci este vorba de o stimulare permanenta re-ciproca. Asta este casnicia! Sigur ca va trebui sa avem si marile intimitati, ca sot si sotie, dar cu un scop, nu numai cu placere.

As putea sa spun, pentru ca lucrul acesta priveste pe toata lumea: nu are nici un sens casatoria doar pentru placere. Casnicia înseamna ajungerea în vesnicie, si daca acest scop nu este avut în vedere, ci se cauta numai placerea, atunci casnicia nu-si împli-neze scopul.

Daca ei se hotarasc reciproc pentru o curatenie, dar cu adevarat, nu sa se mâzgaleasca si sa faca prin dos fel de fel de greseli. Ori sa-si vada de casnicie si de nastere, ori sa nu se mai împreune!

– Ce parere aveti de relatia dintre o fata si un baiat care este la moda acum?

– Întâi de toate, odata cu vârsta, cresc si senti-mentele. Exista un obicei – mai mult a devenit o traditie – sa ai un iubit. Acum nu-i mai spune iubit, îi spune prieten. Este un paravan acesta; nu exista prietenie între baiat si fata, decât iubire. Se merge cu mintea foarte adânc pe intimitati, iar prietenia e cu totul altceva: fara nici cel mai mic interes. Relatia cu o fata nu se face doar din dorinta de a avea o relatie, ci cu scopul unei casatorii; iubirea nu înseamna lins. Are o motivatie daca va fi sotia ta. Dar e foarte prematur sa spui ca va fi sotia ta, când abia ai început studiile, când abia ai început sa ai si tu gust de fete.

Chiar azi a venit un baiat care mi-a spus: „Parinte, iubesc o fata!” „Si mori dupa ea?”, i-am raspuns. „Da, parinte!”

Acum va întreb pe dumneavoastra, opresti viata pe loc pentru niste sentimente asupra unei persoane, care deja îl parasise? Unde-i barbatia? Unde-i cava-lerismul? Unde este energia, curajul? Unde-i puterea de a acapara?

Daca te prinde fetita ca nu esti stapân pe tine, se duce acolo unde-i protejata. Ea are niste

forte sufletesti nemaipomenite. Fata are un instinct de con-servare mai dezvoltat si o crestere a puterii rationale mai din vreme decât baiatul. Ea poate sa fie mama si la 13 ani. Citeam acum, într-un ziar, ca o fata a nascut la 11 ani chiar! Pe când un baiat nu poate sa fie tata la vârsta asta. Dar si puterea ei de a acumula rational e mai scurta – pâna la 20-21 de ani, pe când a barbatului e pâna la 30 de ani. Începe sa mearga pe linia unor interese de viitor. Având un mai mare instinct de conservare vrea sa puna mâna chiar pe Alexandru Macedon, adica pe un mare erou. Si daca tu esti erou, într-un fel, te-a ochit. Cunosc un baiat, foarte destept, student. Era si baiat serios, nu-si pierdea vremea, spunea: „Toate la vremea lor”. Si o fata, mediocra din punct de vedere intelectual, nu s-a lasat cu nici un chip – îi scria scrisori, statea în calea lui... Si a întrebat-o o colega: „Tie nu ti-e rusine?” Ea i-a raspuns: „Vreau sa vad cum reactioneaza un om destept la astfel de propuneri!” Daca acel baiat era mai putin stapân pe el, punea mâna pe ea; asa ca ei îi convenea aceasta lupta, si într-un sens si în altul. Daca este destept, este destept peste tot, si atunci lasa lucrurile la vre-mea lor. Zice Solomon: „Este vreme pentru toate, dar fiecare la vremea lor!”

Floarea sta în glastra; baiatul trebuie sa umble sa si-o aleaga. Fata nu trebuie sa bata cararile baiatului, ci baiatul sa dea peste ea. Si apoi, voi trebuie sa pretuiti foarte mult femeia. Ea este o creatie a lui Dumnezeu extraordinara. Va dati seama ce puteri are o femeie sa te scoata dintr-o stare amarâta? Faptul ca un barbat stie ca acasa are parte de iubire desavârsita îl face sa munceasca, sa câstige razboaiele, sa-si rezolve problemele. Sa stiti ca femeia nu gândeste simplu. Chiar daca nu e învatata, ea are o putere de patrundere deosebita, si e mult mai realista decât un barbat. Ea are înca de azi un sentiment pentru ziua de mâine. Însa noi discutam, rationalizam niste lu-cruri, dar în iubire nu este nimic rational.

Un student la Politehnica se îndragostise de o fata foarte urâta. M-am trezit cu el la mine sa-mi ceara sfaturi, ca era înnebunit dupa ea. Ea, saraca, n-avea cum sa speculeze iubirea, pentru ca nu avea nimic, era urâta. Dar nu exista femeie urâta. Femeile sunt ca florile: toate sunt frumoase, dar fiecare în felul ei. Barbatul trebuie sa se aplece sa o ia – adica sa-i arate eleganta, pretuire. Atunci floarea își arata si mirosul si calitatile ascunse, pentru ca tu ai stiut sa rascolesti adâncurile si ai facut din ea ceea ce nu stia ca este. Femeia trebuie pretuita, sa stiti, pentru ca mai întâi ne reprezinta o femeie în Împaratia cerurilor: Maica Domnului. Te cutremuri, ti-e si frica sa vorbesti comparând-o pe ea cu oamenii!

Sa va spun un caz. Ati auzit de Clemenceau? A fost un om de stiinta francez, care a creat o epoca în vremea lui, dar care era ateu. Pe acest Clemenceau l-a calcat o masina, si, desigur, a aparut o editie speciala: „Marele Clemenceau lovit!” „Marele Cle-menceau internat în spitalul cutare! Îngrijit de doctorul cutare!”, care informa lumea în acesti termeni la superlativ. A scapat din accident acest Clemenceau si a spus asa: „Domnule, pe mine nu doctorii acestia m-au facut sanatosi, ci o asistenta care se ocupa de mine, de care nu a vorbit nimeni, nici un ziar!” În acest timp, un alt mare om de stat si scriitor, a fost si el calcat de o masina, si a vrut sa fie dus la spitalul unde erau calugarite. „Dar cum, dumneavoastra care erati...!?” „Treaba voastra ce credeti, eu vreau sa ma fac sanatos!” Vedeti ce superioara este femeia în creatia lui Dumnezeu?

Am atras atentia la fete sa nu se grabeasca în privinta acceptarii unei prietenii cu un baiat, daca nu este credincios. Le întreb: „E crestin?” „Nu, dar a-cum doreste sa se faca!”

„Bine, dar cum crezi tu, care ai crescut în biserica, ca îl vei învata tu acum sa se închine? Mâine-poimâine asta îți da în cap!” Asta e o enorm de mare greseala. Prietenia adevarata

este daca ideile sunt comune; cautati-va la biserica, nu la discoteci si pe trotuare! Cel mai bine este sa nu te grabesti, de la începutul începuturilor. Daca este inevitabila o întâlnire între un baiat si o fata, acesta trebuie sa o cultive, sa-i semene calitatea de a fi productiva din punct de vedere sufletesc – pentru ca trupeste, cum am spus, nu e o problema. Ai vazut ca are un defect, completeaza cu sfatul si cu comportamentul tau sa-si îndrepte defectul. Trebuie sa fie pregatita sa duca toate aceste lucruri, iar tu trebuie sa o întretii cu orice chip în problemele ei, sa o stimulezi continuu. Ea nu se baga în problemele tale, nici nu are cum – daca esti o personalitate, daca încearca, da gres.

O problema mai intima care trebuie lamurita este ca cei mai multi tineri se gândesc la o casatorie pentru placeri, mai întâi, ceea ce este o mare greseala. Aceste lucruri ti le-a dat Dumnezeu gratuit, nu trebuie sa te mai preocupe. Nasterea de copii este o consecinta, nu e un scop suprem al casatoriei. Scopul este stimularea reciproca pentru mântuire. Asadar este o greseala sa construiesi o relatie pe niste motive imediate – sa fie o luna de miere si o viata de amar. Trebuie gândit daca rezista la toate greutatile binecuvântate ale casatoriei. Prin urmare, trebuie sa vezi într-o iubita, de la început, când poti sa judeci – pentru ca daca te-ai îndragostit nu mai judeci – niste lucruri pentru viitor, pâna la sfârșitul vietii. Deci, este dezavantajul celui care se îndragosteste prost, pentru ca a vazut ceva superficial; el nu mai simte frumusetea aceea grozava a iubirii. Trebuie sa o iubesti, sa urmaresti pacea în familie. Pacea e mai mare decât dreptatea de patru ori. Are si ea uneori îndrazneala si un punct de vedere. Nu trebuie sa o desconsideri! „Nu prea vad eu cum ai dreptate, dar tare te iubesc, ca sa nu te contrazic!” Vedeti, iubirea leaga totul. Acesta e simbolul verighetii. Esti obligat sa o iubesti cu toate fortele, bineînțeles, la masura, nu cât pe Dumnezeu, si ea este obligata sa se supuna. Nu este o umilinta în sensul în care azi oamenii ironizeaza supunerea fe-meii, din contra, ea se supune ca o stapâna. Actul de smerenie al ei este plin de har. Sotul sa iubeasca astfel de pozitii la sotia sa, si sotia sa sa nu se sperie de faptul ca trebuie sa asculte. Si zice chiar la rugaciunile de la nunta: „Ca sa dainuiasca în veci casatoria lor!”

Am cununat odata pe cineva si, când am ajuns la rugaciunea unde preotul spune: „Iar femeia sa asculte de barbat!”, toata lumea s-a uitat la mireasa si mireasa a plecat capul. Mie nu mi-a convenit acest moment. Dar am tacut pâna mi-a venit vremea la predica si i-am spus: „Am constatat ca lumea n-a fost atenta la cuvintele de mai înainte care spuneau ca barbatul este dator sa-si iubeasca sotia. Draga mireasa, daca nu te iubeste, sa nu-l asculti! Draga mireasa...” Sa nu ne jucam cu cuvintele! Fata nu e numai o jucarie de pat sau o jucarie de bucatarie. Femeia, cu gingasia ei: „ésprit de finesse”, e libera si nu o sa asculte la infinit de un nepasator. Ca fe-meia buna nu e nimic mai bun, si ca femeia rea nu e nimic mai rau. Deci trebuie cu orice chip sa o faci buna.

Va mai spun ceva: Mama naste, mama re-naste, ea se ocupa de copii. Si, desigur, foloseste cea mai frumoasa metoda din instinct, din iubire: îl îngaduie pe copil orice ar face acesta. Daca baiatul e navalnic, vitez, i-a intrat în cap sa cucereasca lumea, de ce sa nu? Dar în întâlnirea cu prietenii el începe sa se vada inferior, pentru ca la primul contact cu lumea n-a biruit, si se întoarce plângând la mama sa. Aceasta îi spune: „Nu, puiul mamei, tu esti împarat, tu ai sa cuceresti lumea!” Astfel, mama îi da continuu sentimentul de erou. Ea nu face lucrul acesta pentru ca a învățat undeva, ci pentru ca-l iu-beste si pentru ca nu vrea sa-l vada un prost.

Nu stiu daca ati citit o poezie scrisa de regina Elisabeta (Carmen Sylva), sotia regelui Carol I: „De veti auzi de un erou care a cucerit în razboaie si în urma lui a facut dreptate,

sa stiti ca a avut o mama buna;/ De veti auzi de un erou care a viersuit si versul lui a schimbat sensuri de viata si frumuseti si înflacarari de inima, sa stiti ca a avut o mama buna!”, si tot asa vreo sapte eroi de felul acesta. Ei, mi-a placut enorm! Aceasta este fata pe care trebuie sa o avem, sa o pregatim, mai ales daca e preoteasa, caci multe fete o întreaba pe preoteasa anumite intimitati femeiesti, mai repede decât pe preot.

– Cum sa ne crestem copiii?

– Sa-i cresteti sa se mântuiasca. Ca metoda tot blândetea ramâne cea mai buna, pentru ca, folosind asprimea, copilul te asculta de frica si prinde numai în piele învatatura ta. Dar daca te porti blând cu el: „Copilul tatii, copilul mamei, uite asa...”, el asculta, dar înregistreaza si el – poate sa faca si nebunii –, el a înregistrat de la tine un cuvânt, care nu l-a înregistrat prin asprimea ta, ci prin blândetea ta. Cu alte cuvinte, copiii mei sa ma asculte si dupa moartea mea, pentru ca le ramân: „Uite, Doamne, ce spunea mama si tata!” Dar daca te-ai purtat aspru cu el, a miorlait, l-a durut si nu te asculta. Deci, ca metoda, tot blândetea. Dar asta nu înseamna sa nu le îm-pletim, ci sa fie si un pic de asprime, pentru ca el doreste sa împlineasca numai ce vrea el, nu ceea ce trebuie. Dar foarte important este sa-i dai exemplu de viata. Pentru ca el stie sa vorbeasca, nu l-ai învatat tu sa vorbeasca, dar te-a auzit pe tine vorbind în casa si a învatat si el. Si-ti învata si faptele tale. Deci, sa fii exemplu, acesta este cel mai mare lucru. Iar pentru tineri, sa luptam în scoli pentru ora de religie.

– Vedeti, copiii merg la gradinita, la scoala, la joaca, în tot felul de influente nefaste. Cum sa facem sa eliminam acestea?

– Draga, grija asta cade tot pe familie, sa-l dirijeze continuu si sa îndrepte ceea ce au învatat gresit. Tot familia ramâne pedagogul cel mai bun. Si la scoala îi obisnuiesc cu comunitatea. E o oarecare ordine. Nu este rea, dar s-ar putea sa fie o dirijare necrestina. El trebuie învatat sa spuna ce s-a întâm-plat la scoala si parintii sa îndrepte cu orice chip greseala enorma pe care a facut-o un pedagog. Sunt mai putini copii care spun: „Eu fac asa pentru ca m-a învatat profesorul”, însa aproape toti spun: „Asa m-a învatat tata sau mama”. Pentru ca aici e dra-gostea simtita de toti, din partea tuturor.

Sfânta Taina a Spovedaniei

Mai întâi, repet, sa fiti bine spovediti. O spovedanie este, cum am zice, ca un fel de catehism, adica sa te cercetezi mereu: „Ce-am facut?”

Aceasta stare de cercetare este o stare de prezenta. Sa fiti bine spovediti! Nu faceti cu nici un chip o spovedanie asa, traditionala, rationala, ci afectiva: „Domnule, asta am facut!”

Sa spuneti pacatul cu gustul lui, cu mustul lui, ca de multe ori chiar marturisirea dupa un îndreptar de spovedanie poate fi o spovedanie rationala. Deci, sa fiti bine spovediti! Asta-i taina care mântuieste! Ce iertati voi – episcopilor, preotilor, duhovnicilor – iert si Eu.

Aceste pacate dezlegate nu se mai iau în vedere, spune si Sfântul Ioan Gura de Aur, nici la Vamile Vazduhului, nici la Judecata de apoi, unde cel mai mare lucru cu care trebuie sa ne prezentam este dezlegarea de pacate.

Da-ti seama ce usor poti sa te mântuiesti! Si te duci la un semen de-al tau sa-i spui, la un om, nu la un înger. Nu trebuie sa existe rusine la spovedit. Aceasta este o arma foarte eficace a diavolului, sa-ti dea rusine la spovedit. O spovedanie buna înseamna sa spui tot. Daca te rusinezi, ascunzi din pacate. Apoi sa va cercetati oriunde, sa va controlati, ca e mare greseala sa nu fii înregistrat în tot ce faci. S-ar putea sa repeti un lucru pentru ca n-

ai stiut ca l-ai facut, nu te-ai înregistrat.

Urmăriti-va pe voi însiva, înregistrați-va pașii și mintea. Pentru ca se poate sa te speli pe fata și sa te speli numai la o subțioara, dar pe una sa nu te speli, ții. Dacă esti înregistrat, te întrebi: „Ce fac, unde merg, cine sunt?”

Nu mergeti la întâmplare, din inerție simplă. Tu trebuie sa știi ca existi. Dacă tu gândești ca trebuie sa fii bine spovedit, peste tot vei fi un controlat și vei avea, deci o conduită a vieții. Ple-când de la un lucru care crezi ca s-a terminat: „Parinte, sarut mâna, am venit, am spus, acum plec”. Nu, baiete! Pe unde te duci, sa te înregistrezi mereu: „Eu am înjurat, am vorbit de rau, m-am mândrit etc.”. Chiar va rog sa notati pacatele atunci când le-ati facut, cel mai mare lucrul asta ar fi. Nu faceti pe eroii: „Lasa ca știu ce sa spun acolo!” Poti sa spui și împrăjurarea în care ai facut lucru, pentru ca sa se usureze, ori sa se agraveze fapta. Sa nu va apuce moartea, as putea spune, sa nu va apuce seara fara sa fii spovediti. Nu tineti la faptul ca va scrie despre voi ca „A murit fara lumânare!”

Lumânarea nici nu ajuta, nici nu acuza.

Nu pastrati un pacat ascuns sau spus sucit, sau spus oarecum. Bunaora la cei casatoriti, la unul din sotii îi place o alta persoana și cedeaza în inima lui. Când sunt împreuna ca sot și sotie, și cel care a cedat în inima lui își închipuie ca traieste cu per-soana aceea, face un pacat subtil de curvie.

N-ai nevoie sa lasi impresie buna duhovnicului. Duhovnicul se simte bine când îi spui cele mai urâte pacate, pentru ca are bucuria ca te-a usurat și te-a scos din adânc de ape. Tu esti la doi metri adâncime în apa, de ce îi spui ca esti numai la jumătate de centimetru? Spovedeste-te curat. N-are nevoie duhovnicul ca sa te lauzi tu pe tine. Si pe urma, va mai spun și altceva, el este plin de har și te simte, nu este prost, își da seama. Credeti ca Dumnezeu a facut duhovnic pe oricine? Si atunci, te simte și, delicat, poate sa-ti spuna: „De ce ma minti, mai frate?” Pentru ca duhovnicul nu poate sa-ti lase im-presia ca-ti cunoaste tie pacatele. Îi descopera Dumnezeu într-un fel, ca te dai tu de gol. Si pe urma nu ne intereseaza atât de mult parerea duhovnicului, ne intereseaza ca tu ai reusit sa te salvezi în loc sa te nenorocesti. Pentru ca, fratii mei, ori la spovedit sa spui pacatele, pentru iertare, ori la Judecata de apoi pentru pedeapsa ele se vor vadi, dar nespuse nu ramân! Asta sa stie toata lumea. Si duhovnicul va fi de fata acolo, la judecata, unde n-ai ce sa mai zici, și nici el.

– E bine sa avem un singur duhovnic? Sau sa avem unul aproape de noi și unul mai departe?

– Draga, e bine sa va spovediti curat oriunde v-ati spovedi. Ca poti la acela de departe uneori, și uneori nu poti. Nu sa te spovedesti la ala pentru unele și la asta pentru altele. Unde te duci, sa spui tot ce ai facut. Indiferent de numele duhovnicului, de vârsta lui, are puterea dezlegării, asa ramâne. Nici un duhovnic nu are mai multa putere ca altul. Numai atât ca n-are poate experienta, n-are un duh de dragoste. Marturisirea este în functie de tine, nu de mine ca duhovnic. Eu întreb, dar întrebarea asta ma costa: „Marturiseste-te cucoana, ca ai venit sa te marturisesti! Spune, te ascult”. Zice: „Pai întreba-ti-ma!”

Trebuie sa te pregatesti dinainte cu o lista, iar preotul te mai ajuta.

Sunt foarte multe femei care spun ca au fost tabarâte, ca nu au avut ce sa faca. Ce-ai facut tu cu ocazia asta? N-ai participat și tu? N-ai avut și tu haine pe tine? Da-mi ceva sa te dezleg (de pacate). Nu este o marturisire buna! Si eu sunt atent.

Puneti mâna pe creionas și notati pacatele. O-data ce l-ai scris când l-ai facut, nu mai scapa. Altfel ti-l poate dilua mai târziu satana. Cum zic atâția: „Parinte, m-am mândrit de

sase ori!” Mititelul a scris de câte ori. Dar nu-i usor. Îți ia satana cre-ionul, n-ai hârtie la tine; în tot cazul, important e ca este posibil. Cum se spune, o tara e tare si buna, daca are duhovnici buni. Daca te-ai pregatit în felul acesta si ai uitat ceva pacate, esti iertat. Dar daca nu te-ai pregatit, si te-ai dus întâmplator, si te-ai lasat pe seama duhovnicului, si ai omis o serie întreaga de pacate pe care nu le-ai spus, acelea nu sunt iertate. Taina pocaintei cuprinde patru elemente:

1. Mai întâi de toate sa nu mai faci pacatul.
2. Sa-l marturisesti.
3. Sa te dezlege duhovnicul.
4. Un canon care se da sau nu se da.

Deci nu mai fac. Când ma duc la spovedit, ma duc cu gândul ca nu mai fac pacatul. S-ar putea sa se mai repete. Tu nu esti vinovat de deliberare. L-ai facut fara sa-ti dai seama. Dar daca îl faci chiar stiind ca-i pacat, este pacat mai mare. De aceea nu-i dezleg pe acestia care traiesc necununati. Le spun asa: „Am furat de noua ori, dar dezleaga-ma de zece ori, ca la noapte fur iar!” Îi pun în situatia sa înte-leaga si ei ca conditia pentru iertare este sa nu mai faca.

Lupta este din partea amândurora, a fiului si a parintelui, sa te vindeci de pacate si sa progresezi, sa devii mai bun, din ce în ce mai bun. Pacatele, la prezenta asta sufleteasca continua, ti-aduc un foarte mare avantaj: smerenia: „Uite ce am fost eu în stare sa fac, netrebnicul de mine! Cum am putut eu sa-L supar pe Dumnezeu cu pacatele mele!” Raiul este plin de pacatosi pocaiti. Toti au facut pacate, i-a placut lui Dumnezeu cainta lor. Pacatul aduce smerenie. De unde se întelege ca dracul joaca un rol mântuitor indirect. Ne arata imediat nepu-tintele. Ne ajuta la încununare. Daca ar sti cât de mult ajuta la mântuire, ar fi mai putin ispititor.

– Daca nu fac canonul dat de duhovnic?

Duhovnicul ce canon da, de nu poate sa-l faca fiul? Eu nu prea sunt de parerea asta, a unor canoane care angajeaza timp si chiar efort fizic. Sunt pentru canoane de prezenta, de atentie, de tâsnire catre Dumnezeu. Iar daca nu puteti sa faceti canonul pe care vi l-a dat, sunteti în culpa. Trebuie sa va spo-vediti ca nu ati putut sa faceti canonul, sau nu ati vrut. De ce sa nu se poata face? Chestia asta, ca-l fac sau nu-l fac, mai ales ca nu-l fac, trebuie s-o dis-cutati cu duhovnicul care vi l-a dat. E singurul care poate sa vi-l usureze.

Duhovnicul are toata auto-ritatea de a lega si a dezlega. Vi l-a dat, nu mai discutam ca nu este bun, trebuia sa-l discutati atunci. „Parinte, eu ma gasesc în situatia asta, nu pot îngenunchia, ca am o buba la genunchi”; „Parinte, am o anemie”. Un parinte duhovnicesc tine cont de regula neputintelor. Dar, daca nu-l faci dintr-o lipsa de atentie si dintr-o crasa lenevire, atunci esti vinovat.

Si ce este, ma rog, de nu se poate face? Era o gâza de fata, mica de cincisprezece ani, sora de manastire, si au vrut sa o mute de la o maica la alta. Ea nu a vrut în sinea ei, si facea în 24 de ore câte o mie de metanii, plus canonul ei calugaresc ca sa nu o mute. N-a dat-o pâna la urma, dar putea sa o dea. Asa, care, ce canon este asta de nu se poate face? Eu nu sunt de parerea canoanelor care se mai discuta între fii duhovnicessti. Eu am dat niste canoane foarte usoare. Ca sa aflu la unii ca nici pe acesta nu au putut sa-l faca. N-au vrut. Si pentru pacate grele, nu asa, hai sa dau canoane. De fapt, canonul s-a trans-format în întelegerea oamenilor ca o obligatie, sa se dea canoane. Dar canonul, de fapt, înseamna: nu mai fac pacatul. Lupta de a nu mai gresi.

Canonul începe sa se considere atât de relativ, încât nu ai toata siguranta ca se potriveste

atât de bine la cel care i-l dai. Se mai poate orienta un du-hovnic după râvna care o are fiecare și în funcție de gravitatea pacatelor. Dar canonul cel mai adevărat este acesta: să nu mai faci pacatul. Pentru că ești cu tine mereu, mereu sunt ispite, și, atunci, tu te găsești un luptător cu sabia scoasă, ascuțită, nu un luptător adormit. Sau unul din canoanele cele mai mari care se dau este oprirea de la împărtășit. Aici se pot pronunța duhovnicii cu foarte multă grijă. Canoanele cele mai rezistente opresc de la împărtășit 18-20 și chiar 25 de ani. Dar asta ar însemna să nu te mai împărtășești niciodată. Mai ales se ține cont și de momentul istoric în care trăim. El poate să se obișnuiască cu neîmpărtășitul și nu îl mai interesează și zice: „Parcă tot cu împărtășania am trăit până acum!”

După o perioadă de 40-50 de ani de educație atee, eu constat la oameni care s-au născut și au trăit în vremea aceea, că nu au deloc o educație creștină moștenită de la moșii și stramosii lor. Eu constat, prin femeile care vin, că bărbații lor nu sunt credincioși. Lupta este că, aducându-i și pe ei la biserică, să nu-i refuzăm pe motivul că el este un păcat. Trebuie urmărit un canon care să-l facă zi de zi, în ce privește starea de simțire, nu starea de obligație tipică. Duhovnicul de multe ori cu regret se achită de fiul duhovnicesc, îi dă un canon: să citești cutare... Fiul o face din obligație, nu o face să se vindece, dacă face. Sunt foarte puțini care fac cum trebuie. Unul a primit un canon să citească de trei ori Biblia. Biblia, care o citești o dată în viață. Acela citește să înțeleagă, sau o citește ca i s-a dat să citească. Ba, îl împutinează sufleteste canoanele prea încărcate. Și atunci este un duhovnic neîscusit sau nepăsător cu mântuirea fiului său. Lupta este că mâine să fie tot cum a fost astăzi când s-a spovedit. „Frate, nu ti-am spus decât atât să faci!” Lupta mare este să fie în fiecare zi prezent, în fiecare clipă dacă se poate. Nu o să se poată. Dar lupta este să se poată. Va dau un exemplu:

S-a maritat Ioana cu Nicu. Au terminat petrecerile nuntii și au trecut la casa lor. Nicu a plecat la treabă, unde trebuia el să muncească, iar Ioana a rămas să gătească mâncare. Ea, dintr-o greșală, nepricepută și tânără cum era, a afumat mâncarea. Și se perpelea: „Vai, ce o să zică Nicu: «N-ai învățat nici atât la mama ta!»”, se făra saracută. A venit Nicu. „Draga Nicule, am afumat mâncarea!” „Lasa, draga, nu asta mă interesează pe mine! Dar de ce nu te-ai gândit la mine toată ziua, asta mă interesează!” Asta îl interesează și pe Dumnezeu: „O, dacă ar ști cine sunt Eu! Eu, care v-am făcut! V-am dat chip îngeresc, și peste îngeri chiar. Va stău îngerii de va slujesc. Îngeri va veți numi și voi întru Împărăția Mea. V-am dat înțelepciune, pricepere, discernământ. De ce nu v-ați gândit la Mine?” Și auziți, numai să ne gândim la El. Asta este o mare lucrare. Deci, este un canon bun. Să te gândești la Dumnezeu, cum te gândești la mâncare, cum te gândești la părinți, cum te gândești la cineva pe care-l iubești. Te gândești la ei: ce-o mai fi făcând mama, tata, soția. Așa să te gândești și la Dumnezeu. Pentru că mai întâi de toate și peste toate El trebuie să fie iubit din tot cugetul și din toată inima. Când te surprinzi în uitare, în răspândire: „Doamne, iartă-mă!” Revenirea asta e foarte primită de Dumnezeu. „Doamne, sunt un netrebnic, nu merit...!” Încolo, îmi faci mie 100 de metanii trr-trr-trr... sau le faci cum trebuie; dar ce faci după ce le faci?

Avem nevoie de o prezentă continuă a inimii, de această stare continuă de dragoste. O tăcere adâncă înseamnă o rugăciune adâncă.

După ce își face pravila, omul se consideră achitat de obligația rugăciunii și se retrage fără nimic. Eu sunt mai mult pentru o trezărire continuă, duhovnicească. De aceea am spus: orice clipă poate fi un timp și orice suspin poate fi o rugăciune. Rugăciunea după tipic o termină într-o oră. Nu trebuie renunțat la ea. Dar să nu fie singura treabă

duhovniceasca. A citi un Paraclis e foarte bine. Dar ceea ce de fapt trebuie adus la cunostinta, caci lucrul acesta e mai putin discutat, este prezenta continua a inimii. Chiar o serie întreaga de insi îmi spun la spovedit ca nu si-au facut canonul. Foarte rar gasesc care si-au facut canonul. Atunci nu prea sunt de parere pentru canoane, dintr-astea, care se fac re-pede ca sa scape de ele, sau se fac numai rational, fara simtire, sau nu se fac deloc. Suspina însa, nu îti ia timp. E la îndemâna si angajeaza toata fiinta ta: „Of, Doamne!”, si ai facut mai mult decât acela care a zis de 15 ori Tatal nostru, îl stia pe de rost si l-a zis repede.

Duhovnicii trebuie sa stie ca sunt date canoane mari, dar orientarea conteaza, caci, în general, în duhovnicie, trebuie sa le consideri si foarte elastice. Sfântul Vasile cel Mare, care în lumea duhovnicilor trece drept cel mai tare în canoane, da pentru avort 20 de ani. Si spune si cum sa-i faci: 5 ani sa stea în curtea bisericii, 5 ani la usa bisericii si 5 ani în biserică neîmpartasit. Si trebuie sa tii cont. Dar tot Sfântul Vasile cel Mare, care era de o mare flexibilitate si înțelepciune duhovniceasca, spune în canonul 74: „Cel carui i s-a încredintat de la iubirea de oameni a lui Dumnezeu, puterea de a lega si a dezlega, nu se va osândi pentru micșorarea timpului canonisirii, pentru cel care se pocaieste, marturisindu-se de buna voie, caci unul ca acesta ajunge degrab iubirea de oameni a lui Dumnezeu”.

Deci, da libertate duhovnicului sa-l cano-niseasca cu oprire de la împartasit dupa cum crede el. Duhovnicul tine cont de o serie întreaga de elemente. Mai întâi de toate, va spun înca o data aici: chiar faptul ca vine la marturisire este un canon pe care îl face. El vine cu emotie. Trebuie sa discuti toate lucrurile foarte intim, caci sunt numai de el stiute. Si aici, la spovedit, trebuie sa le spuna tare. Bineînțeles, duhovnicul trebuie sa respecte cu foarte multa dragoste pe cel care spune lucruri foarte grave. Pentru ca daca scapa unul de la înec, de la o apa pâna la gât, e un merit. Dar nu-i mai mare meritul ca l-ai scapat pe altul de la o apa foarte adâncă? Este o bucurie pentru cel salvat; si nu-i mai arde sa-l certe, ca de ce e ud? Adica, duhovnicul l-a salvat pe cel care-si spune pacatele.

Duhovnicul tine cont care au fost împrejurările pacatelor. Faptul ca el spune cu o foarte mare rupere de inima, e cel mai important, atunci el ajunge degrab iubirea de oameni a lui Dumnezeu, si nu trebuie sa-l mai opresc. Va dau un exemplu dintr-o întâmplare a vietii mele de duhovnic. M-am trezit în Sâmbata Pastilor cu un maramuresan batrân, cu sarica pe el: „N-o, domn' Parinte, am venit sa ma marturisesc, sa ma grijesc!” Cine era acest batrân? În satul lui era un om foarte însemnat. De 30 de ani nevasta lui se facuse adventista. Era un curent de adventisti foarte puternic acolo. Si toti adventistii vroiau sa-l prinda pe badea Ioan, care era foarte re-rezentativ, ca prin el, sa dea lovitura satului. Însa el se tinea de Biserica, si nu au reusit aia sa-l doboare. El apara pozitia ortodoxa, numai prin faptul ca nu se ducea la dusmani. Eu, n-am de lucru, în spovedanie, si l-am întrebat: „Ai postit?”, ca vroia sa se îm-partaseasca. Mâine erau Pastile. „No, domn parinte! Am mâncat si ieri de fruct!”, în Vinerea Mare, ca era în spital.

Acum, am zis eu, ce faci Arsenie? Sigur, ce ar face Hristos? Omul asta de 30 ani apara credinta adevarata, ortodoxa, si acum ma cramponez ca a mâncat omul acesta o bucatie de cozonac, data de pomana, pentru ca era strain? „Bine, bade Ioane, sa postesti pâna mâine!” Si pâna mâine mai erau câteva ceasuri, ca sa zic ca i-am dat un canon, si l-am împartasit.

Vedeti, faci un mare pogoramânt, dar pe ceva. Nu l-am oprit dupa canoane, si am tinut cont de starea lui sufleteasca, de lupta care o da de ani de zile. Pentru ca, trebuie sa spun,

dar cu teama, ca nu prea vad ca singur postul ar da nadejde de mântuire. Smerenia adâncă din inima noastră și nedusmania este nadejdea de mântuire a noastră. Postul este recomandat ca o stare de nevointă și ca stare fizio-logică, ca elimină toxinele, și e foarte bun. Dar ne întâlnim cu fel de fel, și foarte multe cazuri, când nu s-a postit, ori sunt bolnavi, ori sunt pe drum.

Vedeți, trebuie să ai înțelegere. Dacă duhovnicul ține cont de intensitatea pocăinței fiului, el se consideră ajuns.

Unul s-a dus la spovedit, cu pacate grele. Parintele i-a dat un canon foarte ușor și zice: „Parinte, parinte, e ușor pentru mine, pacatosul! Doar atât să fac eu?” Duhovnicul i-a scăzut și din ce i-a dat. „Parinte, ce faci?” Și i-a plesnit inima, și a murit din râvna că el nu merita acest lucru. Dar duhovnicul a fost iscusit.

Asadar, canoanele rămân ca niște mari faruri de orientare: „Uite, domnule, pacatul dumitale, ca te oprea de la împărtășit douăzeci de ani”, cum e cazul cu avorturile. Dar sunt atât de multe posibilități ca să-l ușurezi. Sfântul Ioan Gura de Aur, zice: „Ani vrei să-i dai? Nu, vindeca-i rana!” L-ai oprit atâția ani, dar el tot așa a rămas, nevindecat. Lupta mare este să-i vindeci rana.

Se sfidează jertfa de pe Golgota când preoții duhovnici refuză să dezlege pe cei cu pacate grele și care se caiesc. Este o enorm de mare greșeală. Poți să-l oprești de la împărtășit dar nu ca să nu-l dezlegi de pacate. De câte ori să iertăm? a întrebat Sfântul Petru. De șaptezeci de ori câte șapte. Ceea ce înseamnă: permanent. Dar numai dacă se caiește permanent, că n-are voie nimeni să desființeze iadul ca-i milostiv Dumnezeu.

– Există vreo categorie de oameni care nu se pot mântui, de exemplu actorii?

– Draga, numai dracul nu se poate mântui. Acesta-i răspunsul. Deci, nu mai puneti nici o întrebare de felul acesta. Condiția este să se pocăiască. Dacă a omorât o mie de oameni, se spovedește, se caiește, plânge, Dumnezeu îl iartă. Jertfa de pe Golgota s-a făcut pentru mântuirea lumii, nu numai a unora, pentru toți. Dacă nu vor, nu vor ei, dar pot să se mântuiască. Mântuitorul nu s-a rastignit numai pentru o categorie de greseli, ci pentru tot ce este greșeala pe pământ. Mai mare păcat decât a făcut Iuda nu există, că să-L tradezi chiar pe Dumnezeu, conștient. Și totuși îl iartă și pe el dacă nu se spânzura. Un sfat pe care-l dau duhovnicilor este să-i iubească pe fiii lor așa cum sunt.

M-am dus la o mănăstire unde aveam doi fii duhovnicești, aduși de mine la mănăstire, și i-am întrebat: cum canonisiti? Zice: noi, pe cei cu douăzeci de avorturi, nu-i dezlegăm de pacate! Și ce faceți cu ei, îi trimiteți la Arsenie? Nu-l împărtășești imediat, dar de dezlegat îl dezlegi.

– Când e vorba de oameni care nu parasesc păcatul, tot îi dezlegați?

– Dezleg de câte ori vin și se spovedesc că n-a respectat.

– Dacă un om nu merge la Liturghie Duminică – el, de fapt, spune că îl întreb eu, nu vine să-mi spună că nu merge Duminică la biserică – în cazul acesta eu nu-l dezleg și-l pun în situația să meargă și-apoi se prezintă și stam de vorba, după ce-mi face dovada că merge!

– Eu n-am cum să nu-l dezleg; că el se spovedește că n-a fost, că un păcat. Dar îi spun marea lui greșeală de a nu se duce la biserică și-i explic puțin importanța Sfintei Liturghii, că-l umple de har.

– Dacă-i fumător nu-l dezleg!

– Eu îl dezleg. Dar nu spune: „Sunt fumător”, nu vorbești așa. Spune: „Am fost fumător”.

Cuvântul „sunt” înseamnă continuitate. Conțez pe o explicație care le-o dau în legătura cu gravitatea păcatului: „Îți dai seama dumneata cum lucrează ca să te distrugă, într-o formă

tainica, aceasta patima si te trânteste când ti-e lumea mai draga. Deci trebuie sa te lasi de ea, ca ma pui pe mine în situatia sa te dezleg fals, si eu n-o fac. Si zice: „Am înteles, parinte!”

– El a înteles pe moment!

– În fata mea el hotaraste sa se lase si s-ar putea ca el sa nu mai greseasca.

– Eu nu contez pe hotarâri spontane!

– Nici nu ramân asa fix, nu opresc pocainta lui pe loc. Sistemul meu este sa fiu mai îngaduitor, dar sa atac pacatul cu orice chip, si sa-l pun în situatia sa fie si el împotriva.

Daca el este împotriva, este pe cale. Mila lui Dumnezeu îl ajuta.

– Femeile au început sa poarte sterilet!

– Este mutilare! Sa-l scoata imediat!

– Daca nu-l scoate nu o dezleg!

– Acum depinde cât este de sincera. De aceea s-a pus întrebarea de Sfântul Petru: De câte ori sa iertam?... De saptezeci ori câte sapte. Dar nu pleaca de la mine pâna nu îmi spune: „Nu mai fac”. Însa nu am voie sa ma bag mai departe! Daca se întâmpla sa moara, ce faceti?

– Daca se întâmpla sa moara înseamna ca Dumnezeu nu l-a învrednicit sa primeasca dezlegarea si ceea ce nu i-am oferit eu, îi socoteste Dumnezeu, ca are voie.

– Are voie, dar numai ce dezleaga preotii si episcopii, dezleaga si Dumnezeu! Si sunt cazuri destul de multe când se întâmpla sa moara.

– În caz de neîntelegerere între soti, ce putem face? Am întâlnit un caz, un tânar mi-a spus ca sotia lui îi face farmece, îi pune lucruri toxice în mâncare; spune ca nu mai pot trai împreuna, si totusi asteapta un copil de la ea.

– Draga, o suporta pâna când gaseste un motiv binecuvântat de despartire. Trebuie s-o duca mai departe. Si sunt mai multe cazuri de felul acesta. O duce mai departe si pe considerente ca „Ce stii tu, barbate, ca nu-ti vei mântui femeia?” Sau invers. Nu sunt decât patru motive ca sa se poata da divort:

1. Daca e caz de adulter, cum zice Mântuitorul.

– Femeia poate da divort daca-l prinde pe barbat?

– E libera si ea. Are dreptul ei. E fiinta libera cu Edictul de la Milan. A încetat dragostea, a încetat si familia.

2. Daca vrea sa omoare unul pe celalalt, si a simtit ca vrea sa-l omoare, fie prin otravire, fie prin împuscare. Atunci trebuie sa se desparta, decât sa faca crima. De ales însa, sa nu fie un simplu ac-cident – s-a întâmplat ca a întors facaletul, sau te miri ce...

3. Daca a trecut la secta unul din soti, a cazut în erezie, si cu influenta mare sa-l racoleze pe sot. Celalalt are voie sa se desparta, decât sa cada în anatema.

4. Daca pleaca la manastire, dar cu acordul amândorura si cu divort.

Si în caz de adulter, daca intervine o iertare totala, atunci sa se pocaiasca persoana în cauza.

– Dar când nu are motiv canonic de despartire?

– Preotii, cunoscatori ai canoanelor – cel putin, cele care sunt mai discutate, trebuie cunoscute cu orice chip – apreciaza si el lucrul acesta.

Daca a încetat dragostea si este o întindere acolo, si e un betiv notoriu, vine cu femeile în casa peste sotie. Vedeti, adica nu apreciem noi ca e canonic? V-am spus, daca îl prindem în unul din aceste patru motive pe unul din ei, suntem liberi sa dezlegam. Am ajuns în situatia sa le spun: „Divorteaza, domnule, si gata!”

– Femeile se mai pot casatori?

– Se pot recasatori, daca nu sunt ele vinovate. Daca au fost ele rele, nu se pot recasatori. Dar, din doua rele alegi raul cel mai mic; suntem în situatia de a-i cununa, ca altfel traiesc în pacat.

– În caz de avort cum sa procedam?

– Nu putem accepta cu nici un chip, cu riscul ca-si pierde credinta ortodoxa. Nu putem accepta la o femeie sa faca avort. E un pacat mare. Si nu-i vorba de faptul ca a omorât un om, dar a ucis un om nebotezat. Le-am facut o teorie de au început sa plânga. Dumnezeu însa, asteapta pocainta oamenilor, nu timpul. Pentru ca Dumnezeu a iertat de la primele cazuri. Femeia pacatoasa, aduceti-va aminte. Si mereu trebuie sa ne întrebam ce-ar face Iisus Hristos în cazul acesta. Mântuitorul a vrut sa mântuiasca lumea, oamenii caindu-se, ca nu se poate fara po-cainta. Acesta e actul material prin care se vede cainta unui om: marturisirea. Chiar într-o observatie, la Sfântul Vasile cel Mare, se zice: „Se dadeau canoane mari pentru ca era si credinta mare”. Noi nu ignoram canoanele, dar, totusi, traim un moment istoric al nostru. Eu, azi, spovedesc, acum stau de vorba cu penitentul. Si va rog sa ma credeti ca nu am oprit mai mult de trei ani de la Sfânta Împartasanie, chiar si pe cei cu avorturi.

– Femeia zice: „Nu depinde de mine sa nu fac avort, de barbatul meu!”

– Parinte, din momentul în care ea spune si îi pare rau, eu o dezleg. Însa le spun: „Mai bine mori, dar asa ceva sa nu mai faci!” Si vai de barbatul ala, la urma urmei. Dar ea, saraca, vrea sa se plânga, nu trebuie sa plece descurajata de faptul ca nu s-a rezolvat problema. Apoi, îl luam în pomenire si pe barbatul ei, caruia îi transmitem mustrari, sa se opreasca de la acest mare pacat.

– Vin oameni sa-si marturiseasca pacatele, dar nu-si schimba viata, nu se transforma.

– Daca nu se schimba, nu-l împartasesti ime-diat, dar de dezlegat îl dezlegi de pacate. Nu trebuie alungat.

În ce priveste cainta am sa va spun o istorioara: când au cazut îngerii din cer, un înger n-a fost cu Lucifer, dar nu a fost nici cu îngerii care au ramas buni. Lucifer a fost trimis în iad cu ceata lui, iar îngerul acesta a ramas neutru. Dupa ce s-a facut aceasta alegere, cu forta si cu viteza divina, el si-a dat seama ca a gresit, dar cerurile s-au închis si el a ramas pe afara; si s-a rugat sa-l primeasca, si nu l-a primit în cer, dar Dumnezeu i-a pus o conditie: „Sa-mi aduci ce-i mai scump pe pamânt!” – Îngerii erau cazuti înainte de crearea omului, dar treceau miile de ani si el ar fi ramas tot pe afara, asa încât avea o bucurie, ca totusi are o sansa.

Si s-a pogorât în adâncurile oceanelor si a adus cel mai scump margaritar. Nici nu s-a uitat la el Cerul. Nu l-a primit. – Dar, când lupti duhovniceste si nu câstigi, ai câstigat necâstigarea: faptul ca tu stii ca nu ai câstigat, deja esti câstigat! Deci, esti dea-supra luptei.

Când a vazut ca nu l-a primit Cerul, s-a des-teptat îngerul: „Stai! Lui Dumnezeu nu-i trebuie lu-cruri materiale!”

La un râu doi copii se scaldau si, în joaca lor, unul a cazut si era sa se înece, iar celalalt a sarit sa-l salveze – s-au înecat amândoi. Si îngerul a luat inima copilului salvator si s-a suit cu ea la cer. Si Cerul nu s-a deschis! – Vezi cât de învatat era îngerul acum?

Mergând el prin lume a vazut într-o padure un batrân care-si plângea pacatele lângă un copac. Dar îngerul îi vedea lacrimile ca de foc. Si a luat o lacrima din aceea si a fugit cu ea la cer. Dumnezeu l-a primit imediat! – Cel mai scump lucru de pe pamânt este lacrima

pocaintei!

– Spuneti-ne ceva despre Taina Sfântului Maslu

– Va spun un lucru sa stiti. Va rog sa tineti la chestia asta foarte mult. Nu se poate face Sfântul Maslu cu un singur preot. Macar cu doi. Adica sa fie la plural, stii? Taina respectiva se întemeiază pe cuvântul Scripturii: „Mergeti la preoti”. Nu la preot.

Ortodoxie si secte

– Ce sansa dati ecumenismului?

– E ideea cuiva, dar ce, crezi ca se discuta mare lucru!

Sa stiti ca sunt discutii istorice. Nu cred, sunt discutii gratuite. De complezenta este bine sa se discute, ca sa te lasi prost, sa creada ca el va birui. Dar este o mare greseala! Nu se face nimic! Pentru ca de la Dumnezeu va veni si caderea catolicismului! Practic, eu nici nu mai zic ca-i o biserica. E un guvern cu nume clericalist.

– Ce implicatii asupra vietii crestinului are blestemul arhieresc?

– Este foarte grav! Dar, depinde cine a blestemat, de ce a blestemat. Apoi, trebuie sa dea socoteala Sinodului de ce a blestemat, respectiv recursului facut de cel blestemat; blestematul are voie sa se apere.

– Parintele Cleopa spune ca orice ama-raciune pe care o provoci arhierelui este ca un blestem.

– Nu este ca un blestem. Este, sa zic, putin gra-bit spus. Blestemul este blestem, esti blestemat. Dar, daca este amarât respectivul cleric, atunci se înca-dreaza în alt loc de pravila: subînsemnari canonice. Daca acela a amarât pe un preot, sau daca a amarât pe arhieriu, sigur, el este neiertat daca nu-l iarta respectivul, daca nu se smereste sa-si ceara iertare.

Iar în legatura cu blestemul, la Pravila se spune ca Dumnezeu nu asculta cuvintele dobitocesti, nici ale preotilor. Pentru ca s-ar putea sa blesteme în graba, fara vreo acoperire duhovniceasca. Dar, chiar în aceste conditii, blestemul poate sa fie eficace, pentru ca tinem cont de disciplina si de ordinea lucrurilor. Însa omul se poate apara, si la Dumnezeu poate ca nu are efect de om blestemat.

– Blestemul este o solutie pentru a-i face pe oameni mai ascultatori?

– Nu este calea cea mai buna de îndreptare. Nu trebuie sa faca lucrul acesta, produce mai multa dezordine. Un om, ca sa fie blestemat, trebuie sa fie foarte vinovat. Însa, educatia trebuie sa si-o faca fiecare cleric în parte. Noi nu am primit preotia ca sa blestemam.

Daca se poate, sa facem orice efort ca sa nu ajungem la blestem!

Fereasca Dumnezeu, eu nu am blestemat!

– Care este deosebirea între blestem si anatema?

– În anatema se cade de la sine; daca ai intrat în erezii nu trebuie sa te mai blesteme cineva.

Însa tin sa sesizez ca facem prea multa discutie pe tema blestemului, pentru ca asta priveste Sinodul, noi neavând puterea sa ridicam pedeapsa data de un arhieriu altcuiva; doar Sinodul la sesizarea celui în cauza.

Însa, blestemul nu are nici o valoare, daca nu este o motivare suta la suta.

– Practica yoga este acceptata de Biserica?

– Nu va mai înselati si cu yoga, dragii mei, Biserica o considera erezie.

A venit cineva la mine si a început sa vorbeasca despre yoga si i-am spus: „Dar cine va

opreste sa faceti metanii, care este o miscare completa a orga-nismului. S-au vazut crestini deasupra pamântului ridicati, cu o forta împotriva gravitatiei de-ti sta mintea în loc. Îti ajuta harul lui Dumnezeu, pe care ei nu conteaza. Ei își dezvoltă muschii... și în numele carei religii fac ei acestea? Unde vrei sa ajungi cu trezirea tuturor fibrelor trupului?

Eu, daca fac metanii, fac în numele unei religii, vreau sa ajung la mântuire. Pentru asta ma prosternez: „Doamne, iarta-ma!”

Si, între timp, el a început sa vorbeasca si despre Buda, la care eu i-am raspuns ca „Budismul este o religie morala, dar nu mântuitoare!” Eu i-am spus limpede cuvintele Mântuitorului: Cine nu aduna cu Mine, risipeste! Cine nu se va boteza în numele Tatalui si al Fiului si al Sfântului Duh, nu se va mântui! Hristos a spus Eu sunt Cel ce sunt.

M-a întrebat o alta „doamna”, o profesoara – îmi venea sa-i dau si câteva palme, atât de mult m-a suparat! „Numai doua vorbe, numai doua vorbe!” – sa-mi spuna. Si zice:

„Mântuitorul n-a aparut de la vârsta copilariei pâna la propovaduire, a fost în India”.

„Cum sa se duca în India, doamna, ca era Dumnezeu! Trebuia sa învete de la indieni, El, Care a creat pe indieni? Era Dumnezeu, doamna, ce tot mai întrebi?” Ce sa mai înveti de la budisti, când Dumnezeu a zis Eu sunt Cel ce sunt?

– Hipnoza are implicatii duhovnicesti, atât celui caruia i se face, cât si asupra celui care o practica?

– Este o lucrare draceasca, nu este o lucrare binecuvântata de Biserica! Sunt suflete slabe care cad. Când eram mic eram la internat – eram foarte mic – si venise un hipnotizator acolo. Noi, copii, când vedeam, eram curiosi. Si ne-a chemat pe mai multi insi; m-a chemat si pe mine acolo, la catedra; era o catedra mare într-o sala de desen. Si facea cu noi gesturile acelea, de a ne acapara sufleteste. Si eu am fost sincer, si m-am dus mai mult asa, în gluma, nu doream sa fiu persoana la care sa priveasca colegii; erau profesori acolo, sute de elevi, poate o mie de elevi. Si nu a putut, nu a putut deloc sa ma hipnotizeze. M-a gonit de acolo: „Pleaca de aici!” Eu nu stiam de ce nu a putut sa ma hipnotizeze si nu stiam nici de ce poate la aia. Mai târziu, mi-am dat seama ca eu aveam o prezenta, se vede, interioara, o prezenta de la Dumnezeu data, cum avem toti, si sunt suflete care nu cedeaza acestor miscari de duh dracesc.

– Sunt foarte multe boli psihice printre studentii la stiintele socio-umane. Cum se explica aceste lucru, ei având un ideal de bine social?

– Poate sa aiba un ideal, dar ei, pe dedesubt, cedeaza si nu i se stie nimanui gradul de avans duhovnicesc. Poate sa fie absenti sufleteste pe dedesubt. Ca duhurile rele nu se tem chiar de toti; ele exista, dar nu se tem chiar de toti. Sunt oameni care au o tarie interioara; la acestia sunt arsi dracii de prezenta lor.

Sunt, pe undeva, împatimiti si ascunsi, nu sunt pe pozitia duhovniceasca. Pentru ca nu patima în sine este primejdia cea mai mare, ci faptul ca tu esti incon-stient, ca tu vrei mai departe sa te îndulcesti de ea, nu lupti ca sa o dobori, ca sa te asezi pe pozitie. Atunci te ajuta harul, când te asezi pe pozitie. Când nu lupti, si te complaci în patima aceea, atunci te faci casa de draci, si vin fel de fel de duhuri si de farmece.

Dar, daca esti foarte stapânit de un pacat si îti pare rau si te asezi pe pozitia buna împotriva pa-catului, atunci îti ajuta harul. Daca nu te asezi pe pozitia de lupta, si te simti bine în cloaca aceea, atunci harul nu te ajuta. Si farmecele se prind la anumite persoane, se constata. Uite, eu sunt de 50 de ani în manastire si n-am vazut, n-am prea vazut în manastire farmece reusite. Dar, în schimb, vine lumea fermecata! Sunt aici, în Dobrogea,

de 20 de ani, si, spuneam si altora, n-am vazut ca aici atâta lucrare de duhuri rele, de farmece. Stapâniti de farmece, îi leaga ca sa nu se însoare, sau ca sa nu mai fie buni ca potenta barbateasca. Însa, se si vindeca pe rupte – datorita rugaciunilor – casatoriile care sunt lovite de aceste duhuri. Vin si se plâng: „Doamne, iarta-ma! Scapa-ma!” Scapa pe o bucata de vreme. Dar, daca nu se astâmpara... Ca a spus Mântuitorul în Evanghelie: Iesi din el si sa nu mai intri! Sa nu mai intri în el. Pentru ca duhurile rele se tânguiesc si unde se duc sunt întristate si se gândesc ca „Ce bine era”. Daca gaseste casa maturata, cum zice Mântuitorul, adica, daca i-a scos pe astia de acolo este limpezit, si atunci intra, si va fi caderea cea de pe urma mai mare ca cea dintâi. Pentru ca iar începi sa cedezi, nu te-ai complacut pe pozitie de dezinfectare cu îngerii lui Dumnezeu, ca te-ai lasat iarasi la voia întâmplarii.

Trebuie sa fim cu sufletul treaz, adica activ, cu prestanta, cu prezenta duhovniceasca continua, la masura la care o ai. Dar, nu este permis sa iei mân-carea cu lingura si sa-ti duca altul lingura la gura. Ai atâtea posibilitati: Înger pazitor, daruri de la Botez, darurile Duhului Sfânt, si atunci nu este nici o justificare. De aceea iadul este fara sfârșit, pentru ca a facut eforturi mari Dumnezeu ca sa ne trezeasca, sa nu ne duca acolo: „Câte nu am facut Eu ca sa nu ajungeti voi în iad!” Pentru ca iadul, asa cum spun marii traitori, este marea durere a lui Dumnezeu, dar el exista, cu toata durerea divina, pentru ca El este si drept. Nu te-a gasit pe pozitie, nu ai vrut deloc, ai respins tot ce ti-a dat.

– Dumnezeu îi iubeste pe cei din iad?

– Îi iubim si noi, si noua ne pare rau, dar sunt acolo dupa faptele lor, dupa faptele lor cele mai gro-zave. Sunt pentru ca au ignorat învatatura crestina. Si tot ce facea Dumnezeu pentru ei, ei ignorau. De aceea este grav. Nu pentru faptul ca a facut cutare, dupa culoarea care a avut-o, ci pentru faptul ca ei nu se pocaiu. Starea aceasta, de ne-pocainta, este câstigul cel mai mare al diavolului, adica deznadejde.

– Am citit ca isteria este consecinta unei co-pilarii traite în tirania cuiva. Este adevarat?

– Asta, n-as putea sa generalizez. Însa, s-ar putea sa fie posibil în cazuri mai izolate.

Bunaoara, s-a constatat la un baiat care a fost gasit în padure, care traia cu fiarele, niste maimute, ca mergea si el tot în patru picioare. Si el nu facea altceva, decât ca avea miscarile maimutelor: felul cum mânca, cum ducea la gura... De unde se vede ca mediul a avut o mare influenta. Deci, daca a trait într-o tiranie foarte mare, l-a zdruncinat puternic sufleteste si el nu mai putea sa creada ca exista si altceva, si atunci s-a format strâmb, si-a creat un anume fel de a fi, o anumita fire, datorita educatiei acesteia nefaste. Dar nu putem generaliza ca are o putere mare la toata lumea.

– Credeti ca în ultimii ani s-a revigorat isihasmul?

– Draga, nu vorbim de isihasm în societate, unde ne stau cozonacii pe masa.

Isihasmul este o viata deosebit de înalta, care se traieste într-o retragere totala, unde poti sa duci o viata de postire si de neamestec cu framântarile acestea omenesti; sa te controlezi pe tine pâna la sân-ge si pâna în maduva oaselor; sa fii un paratrasnet pentru toti dracii care încearca sa te abata de la rugaciune.

– Despre Sfântul Simeon Noul Teolog se spune ca nu a fost înteles la vremea lui.

– N-a fost înteles, si de catolici nici acum nu este înteles.

Noi nu am avut decât doi teologi: Sfântul Ioan Evanghelistul si Sfântul Grigorie de Nazianz – teologi – si Sfântul Simeon Noul Teolog, care apare în secolul X, a prezentat printr-o simtire pe Dumnezeu, printr-o traire a inimii, asa de bogata este sfatuirea lui încât Biserica l-a numit Noul Teolog.

- Deci nu a fost înțeles!
- La vremea Lui, nu a fost înțeles nici Hristos!
- Se spune ca lucrarea aceasta, cu pâinea harica, nu este înțeleasa.
- Lasa, draga, n-am nevoie de pâine harica! Pâinea Harica este Sfânta Împartasanie! Deocamdata am la cine sa ma închin, n-am nevoie de alta pâine. Este un moment de ispitire, care nici macar nu este dibaci. Nu merita sa discutam.
- Lupta noastra este a ne controla pe noi însine, în fiecare zi, daca suntem demni de rugaciune si daca suntem demni de ajutorul lui Dumnezeu, Care nu întârzie, daca ne-am limpezit cu totul inima. Asta este lupta pe care trebuie sa o dam! Nu vreau sa discut despre alte lucruri, pentru ca, înainte de toate, eu nu manânc alta pâine decât Sfânta Împartasanie.
- Foarte multi neoprotestanti care se intereseaza de Ortodoxie spun ca sunt ortodocsi prin convingerile lor, dar nu vor sa intre în Ortodoxie.
- Înseamna ca nu sunt convinsi!
- Un prieten baptist a intrat într-o biserica într-o zi si s-a asezat la rând si s-a împartasit. Desi i-am explicat ca nu este bine ce a facut, prietenii mei au spus ca nu este rau, pentru ca si ei fac parte din Biserica.
- Nu este bine, nu avea haina de nunta! Mai întâi trebuie facut ortodox. Sa i se faca ungeri cu Sfântul Mir. Trebuie sa treaca prin acest moment.
- Biserica baptista are Duhul Sfânt?
- Pai, lucrul acesta este pus în discutie. Nu este permis. Domnule, traiesc daca am trei degete? Tra-iesti, dar esti ciunt. Sau nu ai o ureche. Nu se poate, adevarul trebuie respectat. De aceea si Sinoadele Ecumenice au pus în discutie problemele de dogma – s-au fixat dogmele despre credinta. Ei interpreteaza ca Mântuitorul a fost o fiinta fizica, omeneasca, nu si dumnezeiasca. Lucrul acesta l-a spus si Arie, si a fost anatematizat.
- Ce se întâmpla cu cei ce cunosc pe Hristos ca Dumnezeu, se roaga Lui, fara sa cinsteasca pe Maica Domnului, pe sfinti si Sfintele Taine?
- Este erezie a nu recunoaste pe Maica Domnului si Sfintele Taine. Este erezie, cadere în anatema.
- Ce parere aveti despre Biserica Baptista?
- Biserica Baptista este o biserica bolnava. Câte Taine au? Iar pe care le au sunt simbolice. Ce stiati dumneavoastra despre împartasire, despre preotie?
- Au nadejde de mântuire?
- Nu! Mântuire este doar în Biserica Ortodoxa, în Hristos. Si se pune problema chiar a Bisericii Catolice.
- În Biserica Catolica, am înțeles ca nu mai exista epicleza. În azima si în vinul lor mai exista Hristos?
- Daca îmi îngaduiti, daca ar fi posibil sa întreb pe Hristos lucrul acesta, v-as spune. Catolicii sunt foarte vinovati, pentru ca 1054 de ani am fost împreuna. S-au facut Sinoadele Ecumene si ultimul a fost la anul 787. S-au facut sapte Sinoade Ecumenice care au stabilit dogmele despre Mântuitorul, despre Duhul Sfânt, despre Maica Domnului, despre firile si puterile Mântuitorului. S-au stabilit toate aceste lucruri împreuna cu ei. De ce s-au despartit la anul 1054? Si au început cu interpretari proprii. Au schimbat Crezul. Nu sunt eretici pentru noi, pentru ca au sapte Taine; cum le au ei, cu aspectele lor simbolice – dar le au.
- Daca n-ar avea aceste sapte Taine ar fi eretici. Este numai o greseala confesionala. Dar ne

despart foarte importante lucruri de dogma.

Referitor la sfinții catolici, ei nu faceau dogmatică când trăiau. Dacă am face o comparație între Sfântul Serafim de Sarov și Sfântul Francisc de Assisi, ei erau sfinți prin rugăciune, prin lipsuri extra-ordinare, nu vorbeau de rău. Ei rămân de valoare. Noi discutăm aspectul dogmatic. Bunaoară ei au bagat pe Filioque. Au spus că Duhul Sfânt purcede și de la Fiul. Prin asta se înțelege micșorarea Sfântului Duh. Care nu este un adevăr. Mântuitorul spune: Care de la Tatăl purcede (Ioan 15, 26). Deci, este împiedecă. Ei au inovat încă un lucru: Imaculata Fecioară, adică spun că Maica Domnului s-a născut fără de păcat. Este o mare greșeală! Atunci care-i diferența între năsterea fără de păcat a Mântuitorului și năsterea Maicii Domnului? Maica Domnului a devenit fără de păcat în momentul în care, la Buna-Vestire, i s-a spus: Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri (Luca 1, 35). În momentul acela ea a scăpat de păcatul moștenit de la Adam. Dar nu poți să spui că s-a născut fără de păcat! Imaculata Fecioară este o mare greșeală!

Pe urmă, o altă greșeală: purgatoriul. E o greșeală de dogmă, pe care Biserica Catolică l-a inventat. Ei spun că între rai și iad mai este un loc de trecere. Este o enormă mare greșeală.

Biserica Ortodoxă – și ei eu trăiesc 1054 de ani sub aceeași Biserică – spune că numai prin Sfânta Liturghie se pot salva sufletele din iad, nu prin purgatoriu. Purgatoriul spune la un moment dat, că, după ce și-a ispășit pedeapsa, omul automat se mântuie. Asta este o eroare.

Mântuitorul spune: Mergeți în focul cel de veci – în iad –, numai Biserica, prin ajutorul lui Dumnezeu poate să-l scape, căci spune, că să nu ne pierdem nădejdea: Dumnezeu celor de sus, celor de pe pământ și celor de sub pământ; va să zică și pentru cei morți, care nu sunt mântuiți; îi poate po-meni Biserica, așa îi putem salva.

Unii intra direct în rai, după cum spune Mântuitorul: Și la judecata nu vor veni; cei care duc o viață duhovnicească, cu frica de Dumnezeu, spong-vediti, cu smerenie. Dar, se știe că există și iad. Și pentru că-i foarte relativă pocăința pe care o facem în vederea mântuirii, nu putem să avem siguranța mântuirii. Noi, ortodocșii, nadajduim mântuirea, nu avem certitudinea.

Altă greșeală: nu au Proscomidie. Nu fac Sfântul Trup al Mântuitorului, artos, fac din azimă, cum se făcea în Vechiul Testament, azimă (pâine nedospită).

Dar cea mai gravă greșeală a catolicilor este primatul papal: Papa se consideră vicarul lui Dumnezeu pe pământ. El comandă în numele divinității, ca un împărat teocrat.

Apostolii au spus că este Hristos cu noi și pentru totdeauna. Mântuitorul îi spune lui Petru: Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Asta nu înseamnă că Dumnezeu a zidit Biserica pe Petru, ci pe credința lui, că a fost foarte credincios – piatra credinței lui.

În Biserica noastră Ortodoxă n-a condus doar unul din Apostoli, ci a condus Sinodul. La anul 50 s-a făcut un Sinod la Ierusalim – anul adormirii Maicii Domnului. Și în Sinodul acesta n-a fost Petru președinte, a fost Apostolul Iacob, ruda Domnului.

Noi îl acceptăm pe Papa ca primus inter pares, adică primul între egali. Așa îl acceptăm, altfel nu!

În concepția Bisericii Catolice, Papa, în materie de dogme, consideră că nu greșește, este infailibil. Dar noi cum să acceptăm lucrul acesta? E o mare greșeală. Și toate aceste greșeli provin numai după anul 1054.

– De ce au ales sectarii sâmbata? De ce nu au ales o alta zi: martea, miercurea...?

– Ziua a saptea. Exista sapte ere. Prima era este de la Adam la Noe, care a adus potopul ca eveniment.

A doua era este de la Noe la Avraam, care a adus taierea împrejur, ca eveniment. De aici începe sa se nasca poporul evreiesc, cu toata ca avea rataciri de mai înainte. Evreii vin de la „ivir”, înainte de Avraam.

A treia era este de la Avraam la Moise, care a adus Legea, caci nu existau Legile; se tinea asa, ca o traditie.

A patra era este de la Moise la Nabucodonosor, care a adus ca eveniment robia babiloniana.

A cincea era de la Nabucodonosor la David si Solomon, care a facut Templul.

A sasea era este de la Solomon la Irod, în timpul caruia s-a nascut Hristos.

Si acum a saptea era, în care traim, era crestina, care este mântuirea. Dar vine era a opta, ziua a opta ca a saptea este acum. Duminica este ziua întâi sau ziua a opta, Ierusalimul cel de Sus.

Deci, ziua Duminicii nu este chiar asa la întâm-plare, n-a înviat Hristos degeaba Duminica. Este în era mântuirii.

– Ce ne puteti spune despre apocatastaza?

– Apocatastaza este o teorie emisa de Origen, în care se spune ca îngerii pierduti vor relua rolul de îngeri buni si ca iadul va avea sfârșit.

Acest Origen, care a trait în secolul III, este baiatul Sfântului Mucenic Leonida. Origen are 6000 de scrieri; era impetuos, cu nici un chip nu putea cineva sa-l doboare. L-a încurajat, când era copil, pe tatal sau în închisoare, îi trimitea scrisori. Aceasta minte nemaipomenita a intrat într-o extrema, sigur, extrema de-a dreapta, considerând ca în marea mi-lostivire a lui Dumnezeu, cum poate sa îngaduie Dumnezeu iadul vesnic? Dar nu zice Mântuitorul: Mergeti în focul cel de veci? Gata! Ce, te-ai obisnuit sa crezi ca numai a glumit? Este un mare adevar! Sau te îndoiesti ca iadul e vesnic? Te îndoiesti atunci ca El este milostiv, astazi, si te iarta. Adica astazi este Dumnezeul milei si mâine al dreptatii. Pai, cine sa judece daca iadul va avea sfârșit? „Ce n-am facut Eu ca sa va scap de focul cel de veci?” – zice Mântui-torul. „Pâna la urma, am dat pâna la ultima picatura de sânge, si nu era nevoie sa o dau: o cât de mica jertfa daca faceam, mântuiam neamul omenesc si-l salvam de la moarte!”

„Ce n-am facut Eu? V-am dat legi, v-am dat duhovnici, nascuti tot de Ileana si de Vasile, care vorbesc limbajul vostru, care-ti cunosc slabiciunea, nu e un înger sa te înfricoseze, si i-am dat puterea asta nemaipomenita sa te ierte.

„Ce n-am făcut!” De ce aceasta nepasare?

Acest Origen a mai scris si o alta carte Peri arhon, pentru care a fost condamnat abia la 550, la Sinodul V Ecumenic; abia atunci a fost anatematizat. El a interpretat gresit un verset al Scripturii – dati-va seama, de-ti sta mintea în loc – unde spune Mântui-torul ca unii se nasc fameni, altii se fac ei fameni; dar nu te face famen în sensul ca te scopesti, ci te înfrânezi. Caci, daca tu te abtii de la împreunare, esti famen. Adica nu pui în miscare organele respective. Pentru ca ce merit mai ai daca nu mai esti buhai si esti bou? Si atunci l-au anatematizat, pentru ca lucrarile lui progresau în popor si el s-a castrat. „Si daca a facut-o Origen, de ce sa nu o fac si eu?” Are dreptate, pentru ca Origen era acceptat de Biserica, era publicat. Si atunci l-au anatematizat. Biserica, însa, a anatemitizat numai greselile, caci are 6000 de scrieri foarte, foarte prodigioase.

Uite, bunaoara, Origen spune vorba asta: „Dumnezeu ne iubeste mai mult decât ne uraste satana!” Si este foarte important sa stii acest lucru. Dumnezeu face mai multe pentru mântuirea noastra, decât face satana pentru pieirea noastra. E normal, daca ne iubeste! Câte nu face o mama pentru copilul ei pe care-l iubeste, decât altul care-l uraste! A fost o minte prodigioasa, în sfârșit, a avut momentul lui istoric, pot sa zic epoca lui. El scrie apocatastaza...

Intelectualii de azi

– Eu, când am citit Patericul [egiptean], am vazut ce putere de concentrare era într-o simpla fraza în comparatie cu romanul Mizerabilii a lui Victor Hugo. Asta datorita trairii pe care o aveau sfinții. Si chiar spune la canonul 87 al Sfântului Vasile cel Mare, la subînsemnare canonica: „Orice cuvânt al Sfinților Parinti are putere canonica”, chiar daca nu are canoane date, ca nu toti Parintii au dat canoane, tot ce au spus ei este adevarat.

– Cum trebuie sa participe un intelectual la viata Bisericii si care este slujirea lui?

– Sa participe ca si un neintelectual, sa parti-cipe cu smerenie la învatatura crestina, sa ia parte la Liturghie de la început pâna la sfârșit, sa fie spo-vedit si el ca orice crestin. Nu ne intereseaza ca este intelectual sau neintelectual. Nu intereseaza atât de mult sa cunosc adâncurile Sfintei Treimi, daca n-am în inima mea pe Sfânta Treime. Si poate sa fie un neintelectual si sa aiba pe Sfânta Treime în inima lui.

– Deci nu are o altfel de slujire?

– Exista o singura cale: smerenia. Foarte frumoș este sa învete ca sa cunoasca sa explice învaturile crestine, dar se cere cu orice chip smerenie si supunere.

Nu eu spun lucrul acesta. E spus de inși cu mare traire care au intuit: nu în îngramadirea de stiinta sta valoarea unui om, ci – sunt silit sa spun – în smerenie, fiindca cu cât se smereste mai mult, cu atât rezolva mai multe probleme. Este mai greu ca un intelectual sa accepte o traire în rugaciune. Dar si intelectualului i se cere o stare de prezenta, pentru ca nu putem desfiinta valorile si treptele. Chiar spune un Sfânt Parinte ca radacina tuturor rautatilor este nestiinta. Si are dreptate; dar aici este vorba despre o stiinta a mântuirii, nu o stiinta teoretica, rationalista – ca poti chiar cu Hristos „în mâna” sa te osândesti! Pentru ca nu exista iadul în cunostiinta de Hristos.

Intelectualul, în pozitia lui, sa fie convins ca Dumnezeu i-a dat lui putere sa scrie asa acolo! Si fac legatura cu un cuvânt al lui Hristos, care daca ar fi respectat, ar fi foarte multa stare de trezvie. El zice ca: Fara de Mine nu puteti face nimic! Gata! Eu sunt vita, voi sunteti mladitele. Cum s-ar putea face mladitele daca nu exista vita? Hristos este cinstit si ne va ajuta foarte mult, fiindca finalitatea este ca mladita sa rodeasca. Deci, scopul tau este si scopul Lui – sau scopul Lui este si scopul tau. Din nefericire, lucrul acesta este trecut cu vederea. Omul zice ca el „face”. În cerbicia lui el zice: „Am facut, am dres...” Pe la anul 490, la Cartagina s-a tinut un Sinod local. Printre multe puncte care au facut obiectul dezbatelilor din Sinod a fost si acesta, con-semnat în canonul 124: „Cine zice ca fara de Mine (de Hristos) poate ceva – anatema sa fie!”

Vedeti câta atentie dadea Biserica acestui citat. Pentru ca, daca tu stii ca Dumnezeu te ajuta, tu esti prezent mereu! Si, daca eventual vine moartea, Dumnezeu te va lua pe tine în ce te va gasi – te va ferici sau te va judeca. Asa ca intelectualul, acolo unde este, sa fie convins ca ceea ce face, face cu harul lui Dumnezeu, ca Dumnezeu îl ajuta. Nu i se cere sa faca mii de metanii. I se cere, si lui, o stare de prezenta.

Orice clipa poate sa fie un timp si orice sus-pinare poate sa fie o rugaciune. Pentru Dumnezeu! Exista o lume calugareasca care se deosebeste de cea laica, desi, în mare, calugar înseamna crestin bun. Caci Dumnezeu n-a facut special rugaciuni pentru calugari. Însa calugaria nu poate fi prinsa în nici un citat, în nici o cuprindere filosofica. E dincolo de înțelegere, pentru ca este o lupta continua cu Dumnezeu. Omul este creat de Dumnezeu cu vointa libera, cu ratiune si cu afecte. Deci, daca mergi la manastire si-ti tai voia, esti în lupta cu Creatorul, care te-a lasat cu vointa libera. Si atunci trebuie sa birui cu orice chip, si lui Dumnezeu îi place acest lucru. Cum si Iacob s-a luptat cu Dumnezeu si L-a biruit – în sensul acesta: trebuie sa te pierzi ca sa te gasesti! Trebuie cu orice pret sa te instalezi într-o personalitate îngereasca. Vorbesc despre calugari, dar nu e oprit nici unui mirean de a se „subtia” cât mai mult.

Astfel ca, domnule intelectual, trebuie sa fii prezent la Dumnezeu, sa ai în cugetul tau momente de tâsnire: „Doamne, iarta-ma!” Si este foarte mare lucru. Eu nu cer o mie de metanii, dar întreb: de ce ai ramas bulgare, te-ai culcat ca un bulgare, fara sa zici macar „Doamne, Dumnezeule, ai grija de mine”? În felul lui, fiecare ins este obligat sa tina o relatie cu Dumnezeu, de evlavie.

Daca m-ar întreba cineva sa-i spun într-un cuvânt ce este cultura, i-as raspunde: armonie! Daca m-ar întreba un altul, mai pretentios, sa-i spun, într-un cuvânt, Biblia ce este, i-as raspunde: ar-monie! Altfel spus: esti intelectual – fii armonios cu Cel ce te-a creat!

– Si ce ne facem cu filosofii?

– Filosofii, deocamdata, asa din punct de vedere mai tare, pot sa spun ca n-au creat decât niste notiuni, dar nu au rezolvat nici o problema.

– Au stricat foarte mult?

– N-au stricat; sa încercam sa-i iubim si pe ei pentru ca vorbesc foarte frumos, chiar daca la su-prafata lucrurilor.

– Sunt cumva utili?

– Una este cum spune si Kant: „Doua lucruri îmi umplu sufletul de admiratie: cerul înstelat de deasupra mea si legea morala din om!” Asta o spune un mare filosof.

Deci, prin asta înseamna ca el a depasit o serie întreaga de lucruri de catedra, în sfârșit, pentru lu-mea care doreste sa le asculte, foarte frumos spuse. Dar un crestin adevarat pune mâna pe stele, este printre stele, nu numai le admira. Deci, iata ce în-seamna sa traiesti în Hristos.

– Cum vedeti implicarea Bisericii în societate?

– Zic si eu, cum zicea cineva: „Parinte, când sa mergem la biserica?” „Când bat clopotele!”

Mai întâi de toate trebuie sa aducem la cu-nostinta oamenilor învatatura crestina, deoarece, spune si Apostolul: Credinta vine din auz.

Dar, ma întreb: de ce nu stie învatatura, în veacul nostru de acum? N-a auzit nimeni bataia clopotelor? Clopotele nu bat niciodata pentru amu-zament. Ci bat pentru ceva de natura sufleteasca, care ne atrage atentia: „Cheama vii, plânge mortii, împrastie viforele!”

– împrastie dracii si trasnetele.

Au trecut prin Taina respectiva si acum vor sa duca o viata fara raspundere? Sa fie atenti la ce se propovaduieste, sa mearga la biserica sa auda, ca niste credinciosi. Oare trebuie sa mâncam din pomul oprit pentru ca avem libertate? Nu! Avem mai de-parte niste porunci care ne tin într-o oarecare înfrânare în vederea armonizarii. Chiar împreunarea dintre soti se face cu o oarecare rânduiala. „Mai rarut e mai dragut!”

– Individualismul este, se pare, o boala a societatii. Se extinde, oare, si asupra credinciosilor?

– Da, este într-adevar un mare defect la mo-mentul istoric în care traim. Însa nu vreau deloc sa cred ca acestea sunt nevindecabile.

Noi suntem atenti cu ceea ce, de fapt, am luat cu noi când am plecat mai departe, la un drum mare care se face cu primul pas, dar pus bine, pe directie. Individualismul nu a facut decât sa izoleze unul dintre scopurile principale ale crearii omului. Omul nu este creat numai pentru el singur, el este creat pentru întreaga umanitate. Pentru ca tragedia întregii umanitati trebuie traita ca pe propria noastra nenorocire. Noi purtam o raspundere si pentru cel care este lângă noi.

Acesta este sensul educatiei crestine despre creatie pe care trebuie sa o stim. Din momentul în care s-a izolat, a facut o semiasociatie cu diavolul, pentru ca asculta numai de gândurile proprii.

Lucrul primordial în conceptia crestina este jertfa; conditia ca sa te mântuiești, respectiv ca sa luminezi, este sa stii sa te jertfesti.

Apostolul Petru, la Schimbarea la Fata a Domnului, I-a spus: Doamne, bine ne este noua sa fim aici. Sa facem trei colibe... Parca se îngemana Cerul cu pamântul. Însa Mântuitorul i-a raspuns: „Bine, Petre. Dar ce facem cu jertfa de pe Golgo-ta?” O asemanare cu ideea de jertfa este lumânarea: un fitil ca sa lumineze trebuie sa arda. Conditia ca sa luminezi este ca sa te jertfesti. Asta este explicatia lumânării sau a candelii. Si daca nu stim sa jertfim, stam pe loc.

Individualitatea este o mare pierdere, însemna sa fii izolat de Creator si sa devii margine, iar mar-ginile sunt ale dracilor, cum spun Sfintii Parinti.

– Parinte, cum sa explicam lipsa de initia-tiva, pasivitatea oamenilor din Biserica astazi?

– Dumneavoastra nu va legati de niste defecte ca sa creati prin asta o problema si o întrebare. Pentru ca eu, când a fost sa plec la manastire, acum vreo 50 de ani, au vrut sa ma opreasca foarte multi insi, chiar unul din cei cu nume mare, ministru al cultelor pe atunci, spunându-mi ca în manastire sunt caderi si decaderi de tot felul. Dar eu i-am raspuns ca ma duc la manastire pentru Hristos. Nu ma in-tereseaza ce este acolo, ci învatatura Scripturii: Cine lasa mama, tata, frati, surori... si îmi urmeaza Mie... Si m-am întâlnit cu ei dupa zeci de ani. Si m-au întreat: „Ce-ai vazut acolo?” „Ce ati spus voi am gasit, dar nu credeam sa gasesc si sfinti!”

Deci, punctul de orientare este învatatura cres-tina, sunt sfintii lui Dumnezeu care sunt asemenea noua, nu defectele. Daca îngerii au fost si au cazut, Apostoli au fost si au cazut, nu înseamna ca aceste caderi caracterizeaza învatatura mântuitoare a Mân-tuitorului. Dar, daca esti dibaci, poti foarte multe sa înveti din caderi, caci te aduc la smerenie, sau sa poti pricepe cum, indirect, dracul marturiseste pe Dumnezeu, prin ispite. Pentru ca însasi existenta lui demonstreaza existenta lui Dumnezeu, pe care el nu o vrea la oameni. Pentru ca se mai spune si acum ca nu exista Dumnezeu.

Cum sa caracterizam noi un om care îndraz-neze sa spuna lucrul acesta? Dar Dumnezeu îl rabda, totusi...

– Credeti ca se poate trai o viata total în afara de Hristos?

– Nu se poate! În afara de Biserica, nu exista nimic, nu exista mântuire! Nu exista decât esecuri si, daca vreti – trebuie sa o spun – exista iad, în afara de Biserica. Daca dumneavoastra puneti în slujba lui Dumnezeu toate gândurile, atunci, într-adevar, sunteti omul lui Hristos, omul de valoare al Bisericii. Si, ca sa fii omul lui Hristos, este sa stii sa

te smeresti cu adevarat. Sa nu se creada ca fara smerenia aceasta va primi cineva câtusi de cât bucuriile raiului si ale fericirii vesnice! Nu exista, dragii mei! Si pe urma, daca traiesti cât de cât într-o viata crestina, a iubirii si smereniei lui Hristos, deja esti în vesnicia fericirii, deja se contureaza mai pe vazute chiar, împaratia lui Dumnezeu, în tine. Noi nu trebuie sa vorbim de împaratia vesnica din viitor, trebuie sa recunoastem ca exista în noi aceasta fericire. Dar, mai întâi de toate, nu trebuie sa ne gândim la mântuire, ci la cucerirea lui Dum-nezeu, care se realizeaza prin smerenie, si atunci esti asigurat pentru mântuire.

– Cum poate fi privit progresul, civilizatia?

– Civilizatia este una si trairea crestina este alta. Însa, un om civilizat poate mai usor sa se adapteze învataturii crestine, care e prea justificata, are o prea mare ordine, e prea argumentata ca sa nu o crezi.

Uite, se spune ca poporul roman era foarte drept, creator: cucereau si zideau. Înainte de veni-rea Mântuitorului le-a dat biruinte acestor romani, sa zic asa, sa pregateasca oarecum lumea pentru o învatatura divina extraordinara, pentru ca ei erau mai civilizati. Deci, civilizatia joaca un rol pozitiv, dar nu mântuitor. Si ea învata sa nu furi si ea învata sa nu fie..., dar, totusi, în miezul civilizatiei acesteia au ajuns pacate asa de grave, pentru ca nu a avut o în-frânare crestina.

Civilizatia trebuie ajutata, pentru ca au fost popoare drepte, dar nu mântuitoare. Îmi place sa merg la drum cu tine ca stiu ca nu ma furi, ca stiu ca nu ma pâraști, ca stiu ca esti un om civilizat.

Vedeti dumneavoastra, Biserica crestina nu învata mai întâi, ci sfinteste! Pentru ca se refera, nu la a cuceri pamântul, ci la a cuceri împaratia cerurilor.

Modernismul nu este vinovat ca esti tu lenes si nu stiu ce. Poti sa fii în pat cu puf si sa te rogi la Hristos, si esti la fel cu unul care doarme pe scândura.

Prea mare modernism nu se recomanda pentru ca te poate duce la moleseala, la leneviri, la scaderi.

Sa stiti ca suferinta te subtiaza mai mult si te aseamana mai mult cu numele tau ca om mântuit, ca om vesnic.

– Cum vedeti implicarea, în conditiile actu-ale, a unui crestin în politica?

– În întrebarea dumneavoastra de la început se vede ca a face politica este o greseala. Nu este deloc o greseala. Politica înseamna a tine un cântar în mâna si al potrivești întotdeauna drept. Cât mai multi crestini în politica este foarte bine, dar cu constiinta adevarului.

– Ne puteti spune care sunt consecintele pietismului în viata Bisericii?

– Draga, Biserica nu poate fi nebiruitoare ori în ce împrejurare ar fi si ce momente istorice ar crea sub dârzenia credintei oamenilor. Este nebiruita pâna la sfârșitul veacurilor. Ferice de cel care pricepe lucrul si-si mântuieste sufletul. „O, de ati cunoaste valoarea omului, daruita lui de Dumnezeu!” Nu trebuie vazut si nici create puncte de vedere sau de orientare, negativismele care exista prin toate partile. Sunt mii de secte, dar asta nu înseamna ca Biserica Ortodoxa, adica Biserica Adevarului, nu va birui.

– Credeti ca pietismul ar fi o atitudine sectara?

– Dumneavoastra, mai întâi de toate, ocupati-va de sufletele dumneavoastra si nu va ocupati de-a înregistra defectele, pe ici, pe colo. Caci învatatura crestina spune cum spune Mântuitorul: „Faceti ce va spune, nu faceti ce fac ei!” Dar prin asta a vrut sa spuna sa nu oprim viata pe loc. Îi priveste. Trebuie sa va obisnuiti sa va controlati propria viata.

Aceste tragedii sunt si datorita defectelor mele personale. Tragedia umanitatii trebuie sa o

plângi ca pe propria ta nenorocire. Nu trebuie judecati, caci sunt multe slabiciuni. Mai întâi de toate poti sa fii subiectiv tu, când vezi lucrurile acestea. Pentru ca s-ar putea întâmpla ca se ia o masura pentru salvarea lucrurilor si tu, care nu stii decât direct, vazând lucrurile, sa nu-ti dai seama de tactica pe care o foloseste ca sa salveze lucrurile. Si ai judecat negativ.

– Ce ne puteti spune despre posibilitatea criticii în Biserica? Exista critica ziditoare în Biserica?

Cuvântul critica nu înseamna decât a judeca pe cineva. Dar critica încununeaza opera! Adevarul trebuie aparat de orice fel de crestin. Caci, chiar daca un cleric, superior, n-ar sustine adevarul – vorbesc despre adevarul ortodox, adevarul mântuitor – poate sa fie înfruntat, caci nu înfrunti cleric, ci înfrunti eretic, fiind vorba de adevar.

E îngaduita critica, dar nu judecata... Stai cu ochii pe celalalt, dar nu stai cu ochii pe tine! Taina mântuirii omului pentru fiecare om se savârseste pe cruce, în întelesul ca crucea este cel mai mare folos al pamântului. Jertfeste a nu-l judeca pe acela ca a gresit. Iar daca te bagi în biserica unde e harul lui Dumnezeu si judeci pe preot, amarnic gresesti!

Obisnuiti-va toti sa vedeti acolo pe Hristos.

Un mare pustnic, care a primit din satul lui un credincios – si în satul lui era un om foarte defectuos –, a întrebat: „A lui cutare e tot asa?” „Tot asa-i parinte!” Si a zis parintele: „Of, of, of!” a doua zi a venit îngerul la pustnic si i-a zis: „M-a trimis Dumnezeu sa te întreab: unde sa punem sufletul omului acela, ca a murit asta noapte, în rai sau în iad, ca tu l-ai judecat?” S-a cait toata viata în plâns si în amar cerând de la Dumnezeu un semn de iertare, si nu a primit înca.

Întreaga tragedie a omenirii e în functie de nenorocirea vietii noastre! Daca e iubire, e iubire, nu ne mai jucam. Daca sunt om, sunt om, cu inima, cu mâini si cu degete!

Învatatura crestina este inte-gritatea fiintei omenesti. Judecarea asta înseamna a tine viata pe loc.

– Dar multi spun ca ei nu raspund decât de pacatele personale si nu se amesteca în restul...

Nu ma intereseaza ce spun ei, ce spune Hristos ma intereseaza! Si Hristos a spus: Sa va iubiti unul pe altul... Sa iubiti pe dusmanii vostri, acesta este raspunsul.

Oricum ar fi de bubos, preotul acesta are harul sa te lege si sa te dezlege. Trebuie cu orice chip sa nu mai judecati preotimea. Biserica trebuie ca-racterizata dupa spusele Mântuitorului. Nimeni nu a plecat sa slujeasca învatatura Mântuitorului fara cuvintele Mântuitorului. Dar, iata, pe drum s-au întâmplat atât de multe lucruri: un Petru s-a lepadat, dar asta nu înseamna ca învatatura crestina nu a fost adevarata. Dar Petru s-a ridicat cu totul dincolo, mai mult decât caderea lui.

Dumnezeu ne iubeste mai mult decât ne uraste dracul! Asta înseamna un îndemn nemaipomenit pe care trebuie sa ni-l însusim.

Dumneavoastra stiti ce va spun eu acum: sunteti vinovati de faptul ca acela este vinovat! Asta-i raspunsul! Adica trebuie sa-l iubesti, trebuie sa nu-l urasti, iar pentru pozitia ta morala, pentru pozitia ta crestina îl ajuta harul lui Dumnezeu si pe acela, chiar daca tu nu i-ai spus nici un cuvânt, dar ai avut curajul sa-l pretuiesti, neurându-l – macar asta – tu l-ai ajutat foarte mult: „Doamne, miluieste-l!” Ai în-ceput sa iubesti pe vrajmasul tau? Cu orice chip nu te izola. Degetul acesta care este cel mai mic si pare cel mai neînsemnat este o valoare în componenta fiintei trupesti.

Daca încercati sa iubiti oamenii ca pe Hristos, atunci dumneavoastra nu ati mai vedea ca

el gre-seste. Nu va doare inima de el pentru ca a gresit, dar constatati, chiar cu drac la mijloc, ca a facut cutare si cutare lucru vrednic de iad.

Bucuria duhovniceasca

– Cum sa luptam împotriva duhului tristetii?

– Sa fiti veseli. Draga, eu stii ce va spun, cu toata siguranta: ori si ori si oricare ar fi motivul unei întristari sau al unei mâhniri, este numai de la draci! N-avem motive. Daca îți creeaza starea aceasta de agitate, de tristete, își face cuib satana si-si cloceste ouale; nu mai poti iubi, nu mai poti vedea cu perspi-cacitate nitel în viitor, cu ratiunea care ti-a dat-o Dumnezeu, nu mai poti, pentru ca tu esti trist. Adica nu esti în stare de nimic – o stare draceasca foarte greu de suportat. Când sunteti tristi, gânditi-va la lucrul asta: „Stai, ca este ceva drac aici!” Si nu acceptati.

– Ce sa facem sa scapam de împietrirea inimii?

– Astea sunt lucruri care nu depind de un ajutor din afara. Astea depind de tine. Eu v-am dat o solutie. Nu sa va mângâiati cu faptul ca le auziti. V-am dat un sfat: sa fiti veseli. Cum sa fiu vesel – poate sa spuna cineva – când nu pot sa fiu? Daca esti vesel, inima se desface si ea, este receptiva. Pentru ca inima este adâncul cel mai adânc, cel mai profund din toate organele noastre pe care le avem. Inima este facuta de Dumnezeu ca sa poata sta si El în ea, nu este ca orice organ. Inima asta, pe care o avem noi si bate si punem mâna pe ea, este un simbol al inimii. Inima este dincolo de ea. Are o profunzime dincolo de constiinta. Poarta în adâncul si în profunzimea ei acel punct extraordinar, pe care l-a facut Dumnezeu chip si asemanare, acolo unde spune Mântuitorul: vom veni cu Tatal si locas la el Ne vom face. Asta este chipul si asemanarea, nu picioarele si ochii si urechile. Mîntea este un subordonat al inimii.

– La inima asta cum ajungem?

– Este foarte usor. Baga-ti mintea acolo si zi: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul!” Deci, daca ai o stare de veselie, de descongestionare, de dispozitie, inima se desface si ea.

Ce înseamna asta: „Eu sunt amarât”? Cum esti amarât, când Hristos a înviat, când suntem între-legatori în ceea ce priveste crucea pe care trebuie sa o ducem si noi. Un om care crede în Hristos este vesel, e plin de nadejde, ca Hristos nu-l lasa cu nici un chip. Si aceasta stare continua de veselie pe unde traiesti, este si o stare de rugaciune si o traire crestina si de inima prezenta la Dumnezeu. Pentru ca asta este secretul: sa ai inima prezenta. Pentru ca Dumnezeu nu are nevoie de cunostintele tale, stie ce vrei. Are nevoie de cererea ta, de atentia ta. Vezi, niste parinti, mama si tata, când vad pe copilul lor ca-si pune toata nadejdea în ei, mor de dragul lui si nu stiu ce sa-i mai dea.

Exista la Psalmul 130: Doamne, n-am umblat la cele înalte, nici la cele mai minunate decât mine, dar sunt ca un copil întarcat, care se uita cu jind la sânul maicii sale. Pentru ca-i întarcat si nu mai vine laptele, care e un aliment complet, adica harul lui Dumnezeu. Eu asta fac: sa curga harul lui Dum-nezeu, dar sa fiu cu gura cascata.

Hristos este Dumnezeu, a luat chip de om, de vierme, ca noi, nemultumiti si nesatui si în tot felul rai. Ce cinste pe neamul omenesc! N-a venit sa spuna altceva decât ceea ce a spus pentru mântuirea noastra. Nu te teme turma mica, îndrazniti, Eu am biruit lumea! Si noi putem sa biruim lumea, nu cu puterea noastra, ci cu puterea Lui. Va dati seama câta

putere avem noi. Dracul e un tolerat, nu este o putere. Nu trebuie sa tineti cont ca va schimba gândurile. Lupta din rasputeri, dar lupta ca un hot, fara putere.

Noi, prin Botez, am primit haruri deosebite, avem si înger pazitor. De ce nu dati atentie mai multa la îngerul pazitor? Stiti, fratiile voastre, ce spune într-un loc: „Este cu neputinta sa nu mori daca vezi un înger în adevarata lui lumina!” Îngerul este cu noi, ne pazeste. Hristos s-a întrupat în chip de om (de vierme), în adâncul mizeriei omenesti, nu ca sa anihilize fiinta omeneasca, ci s-o transfigureze.

Ati vazut ce scrie la Canonul îngerului pazitor: „Sfinte îngere, fa rugaciuni de obste cu îngerii toti pentru mine pacatosul!” Si îngerul pazitor se roaga cu toti îngerii, ca nu-l refuza, nu-i raspunde: „Nu vreau!” Adica este o unitate nemaipomenita, îi place lui Dumnezeu sa fie rugaciune, si îngerii toti sunt una cu placerile lui Dumnezeu. Dar mai spune într-un loc asa: „Daca diavolul ar fi întruchipat în om, cu degetul mic poate rasturna pamântul, daca ar avea puterea de la început”.

Da, dar nu mai are putere, decât numai vârful cozii misca, restul nu mai are, i-a omorât-o Hristos. Dar îi este îngaduit sa ne ispiteasca pe noi, ca, ispi-tindu-ne, noi sa ne încununam, sa ne trezim, sa vedem cine suntem.

Dracul joaca un rol de mântuire indirect. Suferintele îți aduc niste înțelepciuni adânci si te fac sa te gândesti serios la mântuirea ta. Dar, va dati seama cine ne pazeste pe noi?

Îngerul pazitor îl face praf si tandari pe drac, care nu mai are nici o misiune, este un apostat. Îngerul pazitor este în mi-siune. Lupta este între ei si câstiga acela de partea caruia suntem noi cu faptele noastre. Si nu ne-ar fi rusine sa-l parasim pe îngerul pazitor, sa-i dam câstig de cauza diavolului, dusmanul îngerului, dus-manul nostru, cu nepasarea, ba si cu caderi directe? Si totusi, Dumnezeu, în mila Lui, ne-a dat putinta sa ne ridicam prin spovedanie. Va sa zica e o îngaduin-ta continua pentru salvarea fiilor Lui, oamenii. Asa ca, pentru faptul ca sunt împietrit cu inima, nu mai merit nimic. Inima trebuie sa fie flexi-bila continuu, nu piatra! Inima calda, fierbinte.

Nu permiteti gândurilor rele sa va cuprinda. Daca vin, goniti-le cu rugaciunea, fara meditatie prea multe la rugaciune. Unul împingea în usa si dracul împingea si el pe partea cealalta sa intre la el. Iar asta zicea: „Doamne, miluieste!”, cu jumatate de gura, superficial. În sfârșit, dracul deschidea mai mult usa sa intre la el. Daca a vazut ca intra dracul, a suspinat din adânc: „Doamne, nu ma lasa!”, si îndata a disparut dracul. Si plângea. Si a aparut Mântuitorul: „Doamne, de ce nu m-ai ajutat?” „Când m-ai chemat cu adevarat, te-am ajutat!”

Melcul merge încet, dar merge cu casa cu tot. Te rogi încet, te rogi tainic, dar roaga-te din inima, ca altfel este numai spoiala, nu rugaciune.

– Daca slabeste credinta ce putem face?

– Daca esti într-o stare de recrudescenta interi-oara, sigur slabeste credinta. Sa nu slabesc! Chiar si la sfînti se constata o viata de oscilatie, o ridicare si o coborâre. Pentru ca, te mai paraseste harul, ca sa nu te mândresti, sa nu spui: „Ia uite eu unde am ajuns!”

Te mai paraseste harul ca sa te smeresti. Dar nu trebuie sa-ti pierzi credinta. Tu trebuie sa fii mereu prezent. Ca nu rezolvi atât de mult prin rugaciunea care o faci, ci prin harul lui Dumnezeu, ca tu vrei cu orice chip ajutorul lui Dumnezeu. Pentru ca imediat vine satana sa-ti foloseasca mintea; nu trebuie sa va speriasi, el nu se astâmpara. Dumne-zeu stie ce vrei tu, nu te speria deloc, tu continua rugaciunea. Daca ziceti: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, paca-tosul”, îl sperie pe dracul.

Pentru ca este puterea numelui pe care nu o poate suporta satana. Vezi? E lipsa de o traire

interioara si adevarata, nu rationala. Ar trebui sa înțelegeti singuri lucrurile acestea! Iar în legatura cu oscilatia asta care si la sfinti se constata, exista un cuvânt la Sfântul Apostol Pavel care spune asa: aduceti-va aminte de mai-marii vostri, care v-au vestit voua învatatura lui Dumne-zeu, la a caror sfârșit privind, sa le urmati credinta (Evrei 13, 7). Adica, la sfârșitul vietii ei s-au desavârsit si au cuvântul puternic si întreg. Deci, daca noi suntem în lupta, acum ne ajuta harul lui Dumnezeu. Dar lupta este toata viata, ne ispiteste continuu.

Oare sa ne rugam numai când ne ispiteste satana? Sa ne rugam fara sa ne ispitasca! Dar, daca ne ispiteste si Dumnezeu îi da voie, este un prilej în plus sa nu ma stapâneasca fiara asta nenorocita. Avem nevoie de o stare de prezenta continua, caci harul lui Dumnezeu ne ajuta. Ca nu putem fara harul lui Dumnezeu sa ne mântuim. Este cu neputinta sa te mântuiesi, oricât ai fi de nevoitor, numai cu faptele tale, fara harul lui Dumnezeu. Vezi cum i-a spus Sfântului Siluan Athonitul, Hristos: „Gândul la iad si nadejdea la Mine”. Adica nu te mântuiesc faptele tale; chiar Sfântul Antonie cel Mare spunea ca nu se mântuiește, si cine era Sfântul Antonie? Faptele omului nu-l mântuiesc fara harul lui Dumnezeu. Spune Mântuitorul: Ceea ce la om este cu neputinta, la Dumnezeu este totul cu putinta. L-a întrebat Sfântul Apostol Petru: „Ce facem, Doamne, cine se mai mântuiește?” Deci, nu faptele noastre ne mântuiesc, ci mila lui Dumnezeu, dar sa fim noi prezenti. Nu meriti tu atâtea haruri, decât daca esti într-o smerita prezenta.

Uite, Sfântul Chiric cu mama lui, Sfânta Iulita, care era chinuita de pagâni. Sfântul Chiric era mic, pâna la genunchii lui mama-sa, si a zis: „Si eu cred în Hristos!” Si i-a trântit ala o cizma în burta si l-a repezit de zid si l-a omorât pe loc. Si-i pus copilul ala în rândul marturisitorilor. Sfintele moaste ale lui Chiric, mititelul acela, cu mare cinste le misca preotul.

Vedeti ca într-un cuvânt este cuprinsa toata mântuirea? O stare de dispozitie interioara, de ce tristete? A înviat Hristos! Suntem botezati, avem înger pazitor, Dumnezeu ne învata: „Cereti-Mi, ca Eu va dau; cine-ti da piatra în loc de pâine? Si Eu sa nu va dau voua pâine, putin credinciosilor? Asta este putina credinta! Încercati, nu va lasati deloc! La masura voastra. Multumiti-va cu daruri mici, nu cereti daruri mari; este o greseala! Un dar pe care îl ai nu e mic, este tocmai ce-ti trebuie tie! Dar omul, în nesabuita lui mândrie si dorinta, vrea tot cerul într-o clipa! Nu! Tot cerul este al tau, daca esti prezent si smerit! Nu se poate fara smerenie nimic. Sa stiti!

Exista o carte „Viata Sfântului Nifon”. Pe acest sfânt îl caracterizeaza îndeosebi smerenia. Si sa vedeti ce descoperire a avut de la Dumnezeu, nici nu va dati seama: la moarte au venit sfinti cuviosi si mucenici sa-l ia, a venit chiar Mântuitorul. Pentru ca el a zis: „Doamne, cât as fi eu de fericit sa vii si Tu la moartea mea!” L-au luat dinainte, sa-si vada locul în cer.

Toate aceste lucruri le realizeaza smerenia. Asta-i singura cale. Dar nu va desconsiderati ca a facut Sfântul Nifon si noua ne e cu neputinta. Nu! La masura ta, straduiește-te si tu. Sfântul Apostol Pavel spune: Împaratia cerurilor se ia cu navala. La un concurs alearga multi, dar cine alearga sincer, nu alearga degeaba. Cine se duce la concurs, sa nu se gândeasca ca nu câștiga; toti câștiga în final, daca au alergat cinstit, dar doar unii iau premii.

Exista pahar mic, pahar mare si pahar foarte mare, care sunt pline toate. Paharul mic nu-i separat ca nu încape în el cât cuprinde paharul mare. Paharul mic este satisfacut ca este plin. La masura lui, el a luat premiul, si-a umplut paharul. Este în functie de har si harul

nu se da decât dacă este omul smerit. Omul, dacă este sincer și smerit, este plin la măsura lui; este atât de satisfăcut, încât nu-și mai bate capul ca altul ar fi mai fericit ca el. Frații voastre ați auzit de Sfântul Ioan, ca i se spunea Apostolul pe care-l iubea Iisus. Dar ce, pe ceilalți nu-i iubea Iisus? Îi iubea, dar Sfântul Ioan Evanghelistul avea o putere mai mare, de a acapara mai multă iubire. Dumnezeu trebuia să-l tina plin mereu, ca era pahar mare. Dar pe toți Apostolii îi iubea Iisus și toți erau plini la măsura lor. Și atunci nu se mai justifică ticaloasa aia de invidie. Ca se constată că niciodată nu te suferă unul care are o viață mai slabă decât a ta. Chiar între mireni și calugari. Sfântul Ioan Gura de Aur spune despre calugărie că acesta este drumul către care trebuie să vină toți. Dar nu toți se pot duce la mănăstire. Nu-i nimic. Rămân acolo ca paharul cu măsura lor și se desăvârșesc acolo unde sunt. Nu numai calugarii se mântuiesc. Ei tin de cuvântul cel mai înalt, vârf al Scripturii: Vrei să fii desăvârșit? Deci au fost invitați. Pentru că poruncile sunt porunci care te mântuiesc și sunt și sfaturile evanghelice, care te invita mai mult la desăvârșire. Dar asta nu înseamnă că omul care are nevastă nu se mântuiește. Orice mântuit este fericit, e înger. Dar sunt ceruri și ceruri, sunt locasuri și locasuri. Sunt desăvârșiți la Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Ioan Gura de Aur, dar asta nu înseamnă că nu sunt fericiți și ucenicii lor, care s-au mântuit; căci orice mântuit este un înger.

Rugăciunea – foc duhovnicesc
Treptele păcatului

Când am vizitat muzeul de la Mănăstirea Putna – nu cum e așezat acum, ci cum era așezat atunci – m-a întrebat staretul de acolo – care acum este arhiepiscopul Gherasim Cocosel de la Radauți – ce piesă mi-a plăcut cel mai mult de la muzeul lui Ștefan cel Mare. Se așteptau toți ca să zică că mi-au plăcut niște steaguri împunse de sulite, erau niște clopote, erau niște vesminte, era și o cruce din aur, care avea și lemn de la Sfânta Cruce în ea, data de un împărat lui Ștefan cel Mare, și se așteptau să zică dintr-astea.

„Am observat un lucru pe care sfinții voștri îl neglijați!” Pe tocul ușii la intrare în camera muzeului era un pomelnic scris de Ștefan cel Mare, cum să fie el pomenit după moarte – acela îl reprezenta pe Ștefan cel Mare! Se gândea la moarte, cum să fie pomenit, se gândea la mântuire. Asta a fost observația mea. Acel pomelnic este scris în limba slavonă cum să fie el pomenit în fiecare zi a săptămânii.

Crucea i-a fost data de un împărat. Ce merit avea el? Avea meritul că se numea cum se numea..., era un mare conducător de oști. Clopotele le-a făcut cu banii țării; vesmintele la fel – foarte bine că le făcea, aveau valoarea lor.

Eu vă spun cu frică, pentru că sunt conștient că vă veți convinge la Judecata de apoi de cuvintele acestea, că părerea de rău vă avea lumea, vă fi Judecata de apoi, că n-au dus o viață de pocăință. Căci dacă i-am întreba pe cei de sus: „Ce v-a costat pe voi de ați ajuns la atâtă fericire?”, ne-ar răspunde: „Timp puțin petrecut bine!” Nu la rock, la muzică ușoară. Timpul este prea scurt. Uitați-vă la voi, sunteți de douăzeci și ceva de ani; sau uitați-vă la mine, sunt de 84 de ani. Nici nu-ți vine să crezi! Și eu am ani de închisoare, ani de pustie, cincizeci de ani de calugărie, din care 46 de preotie.

Repet, o să vedeți la Judecata de apoi, că n-am folosit timpul bine și ce-mi trebuie lucrul cutare, și, vă spun sigur, că se va căi toată lumea că nu s-au făcut calugari, pentru că s-a terminat ce putea fi împlinit în viață! Toate muzicile ușoare, dansurile și gusturile astea, femeiești, și tot.

Si ce urmeaza? Nu urmeaza o pauza. Nu urmeaza înca o viata si: „A, am sa stiu ce-am sa fac!”. Astazi, de veti auzi cuvântul Meu, sa nu se învârtoseze inimile voastre!

Stiti ce zicea un Sfânt Parinte din Pateric: „Într-o zi poti ajunge la masura dumnezeiasca!” – asa de scumpa este o zi!

Deci, trebuie sa fim permanent preocupati de mântuirea noastra. Acesta este scopul principal, de neschimbat, de neuitat: mântuirea! Si, de aceea, trebuie sa fugim de obiceiuri si de rutina. Totul în viata trebuie sa plece din aceasta fiinta a vietii noastre: inima.

Este adevarat, probleme sunt multe, dar, nu trebuie sa dai drumul la sfoara care te leaga de cer. Daca îti dai drumul, cazii în neant, cazii în pacat, cazii în iad. Trebuie sa te tii de aceasta sfoara, ori ce ar fi, oricât de puternice ar fi vânturile! Tine-te cum poti, în felul tau, dar tine-te!

Sa nu credeti ca Dumnezeu nu ne înțelege în momentul istoric prin care trecem. Sigur ca ne înțelege.

– Noi traim în aglomeratiile urbane, înva-tam, ne plimbam, cum putem sa facem paza mintii si rugaciunea?

– Draga, oriunde ai fi, nu te detesta pe tine. Ca un slujitor al lui Hristos, oriunde ai fi, sa fii cu Hristos.

Daca esti într-o ocupatie profesionala, îti faci datoria acolo, si pentru ca îti faci datoria, esti un om al lui Hristos, ca în numele Lui esti cinstit tu acolo, în acte, si într-o serie întreaga de alte operatiuni. Iar daca esti liber, poti zice o rugaciune: „Doamne, Iisuse!” sau: „Doamne, Doamne, Doamne!” Dumnezeu stie ca ai fost în imposibilitate sa te rogi, dar tu, totusi, pe undeva, te recunosti omul Lui. Chiar la rugaciune o sa vina duhuri rele sa-ti schimbe mintea de la rugaciune, dar nu te teme. Dumnezeu stie dinainte ce ai sa ceri tu, dar îi place ca tu sa lupti. Nu ceda, nu abandona viata ta pentru ispitele care vin! Si daca te gasesti în Bucuresti sau într-un sat, cine stie pe unde, Hristos este acelasi peste tot. Pentru ca nu se pune atât de mult problema lumii care împiedica, ci a diavolului; el te împiedica. Tu esti singur si nu poti sa faci rugaciunea, pentru ca te împiedica diavolul, ca noi nu luptam cu carnea si cu sângele, ci cu puterile întunericului, pe viata si pe moarte!

– Multi tineri din zilele noastre folosesc mataniile (mai discret) pentru ca îi ajuta la adunarea mintii din aglomeratie. Sunteti pentru sau împotriva?

– Bine, este tehnica pe care unii o folosesc si unii nu o folosesc. Ca daca ai stapânirea mintii, n-ai nevoie de un suport material, de metanie, pentru o lucrare duhovniceasca, pentru ca tu rezisti mereu. Daca ai stapânire de sine, tu conduci si coordonezi viata si miscarea inimii tale cum vrei tu.

– Dar noi suntem slabi duhovniceste si ne mai fura orasul.

– Daca matale ai nevoie sa bati, asa, într-un lemn, ca sa atragi atentia, fa asa, dar ai sa devii interesant.

Rugaciunea mintii din inima, dragii mei, e o lucrare de foarte mare taina a vietii noastre.

– Nehotarârea cum sa o învingem?

– Stai ca prostul între drumuri, asta esti! A spus Hristos: Eu sunt Calea, Adevarul si Viata... Fara de Mine nu puteti face nimic... Cine nu aduna cu Mine, risipeste, va sa zica stim ce avem de facut.

Ce înseamna nehotarârea?

– Cum ne putem da seama ca suntem pe drumul cel bun?

– De, dragul meu, daca te gasesti în noroi, simti ca ti se îngreuiaza gheata si ca e uda.

Daca esti pe un loc mai uscat vezi ca mergi mai usor.

Cum sa nu-ti dai seama? Nu stii poruncile lui Hristos?

Sunt mai multe feluri de ispitiri: de sus, de jos, din fata, din spate, din stânga si din dreapta.

De sus, când ceri la Dumnezeu mai mult decât poti sa duci. Cum a zis Fericitul Augustin, ca vrea sa scrie o carte asa, întru totul sa-l cuprinda pe Dumnezeu.

De jos, nu faci pentru mântuirea ta nici ceea ce calci cu picioarele, adica nici ceea ce simti cu propria ta fiinta; nu împlinesti, nu te intereseaza. Esti mort, în ceea ce priveste educatia, închinarea.

Ispita din fata, când vezi ispita chiar din fata si te ispiteste ca o vezi. Si începe: forme, închipuiri... Pentru ca exista un autor care îti prezinta aceste lucruri, diavolul, el îti înfloreste lucrurile...

Ispita din spate, când îti amintesti de pacate trecute, retrospective, care nu sunt asa de primej-dioase, ca nu le vezi, dar, daca nu te astâmperi, începi sa le vezi. Mai mult, intervine cu putere, ca le-ai si trait.

Ispita din stânga, când faci pacatul pentru însusi pacatul. „Îl fac pentru ca-i pacat!” – cu buna stiinta.

Ispita din dreapta, când faci lucrurile lui Dumnezeu fara dreapta socoteala. În Patericul egiptean sunt foarte multe exemple: a aparut dracul în chip de înger la diferiti calugari, si chiar în chipul lui Hristos, zicând: „Eu sunt Hristos! Închina-te mie!” Calugarul, daca-i prost, zice în sinea lui: „Ce cinste pentru mine!” si cade în capcana.

Unul mânca în restaurant si, când s-a asezat la masa, s-a pus în genunchi sa-si faca rugaciunile înainte de masa – daca îi reprosai ceva, se scuza zicând: „Lasa, sa învete sa se roage!” L-au condamnat toti, pentru ca putea sa se închine în liniste, fara sa iasa în evidenta.

Lipsa de dreapta judecata: sa strângi prea mult iubirea în brate, crezând ca iubirea îti da libertatea sa faci si ucidere chiar. Poti sa strângi un copil în brate din iubire, încât sa-l omori. La tribunal nu exista pedeapsa pentru cine iubeste, ci pentru cine omoara.

– Eu vad rugaciunea ca o modalitate de lenevire a mintii!

– De ce o lenevire a mintii?

– O trec superficial.

– Nu e bine. Superficial nu e bine, primesti un ajutor tot superficial, care înseamna ca nu primesti... Dar de ce sa te rogi superficial? Roaga-te cu tot dinadinsul. Timpul este asta. Singurul timp. Si este foarte scump.

Ce e viata aceasta fata de vesnicie? Nu se roaga nimeni chiar superficial, daca are de gând sa se roage.

A, este numai un moment de vid, care nu ca-racterizeaza numaidecât. Este numai o întâmplare, dar el îsi revine, pentru ca, practic, este suprave-gheat de Dumnezeu mult, are înger pazitor. Omul e facut de Dumnezeu singur numai pentru Dumnezeu, si nu putea sa nu-l înzestreze cu ceva cu care sa tina legatura cu Dumnezeu. Adica cu rugaciunea. În închisoare, în padure, rugaciunea se adânceste. Oricine este întepat, vrea sa scoata ghimpele. Ghim-pele nu iese si instrumentul sau mesterul care poate sa scoata ghimpele este Dumnezeu si la El apelam.

Dumnezeu nu l-a lasat neîmbogatisit pe om – are multe forte în el ca sa-l traga spre cer.

Asta nu în-seamna ca desfiintam iadul, ca multi se duc în iad pentru o nepasare nejustificata. Pacatul este crunt, este extraordinar de grav. Adica cum, nu ai avut atâta

putinta, suflute, sa te închini, sa te rogi? Pentru ce nu te-ai rugat? Pentru ce te rogi superficial? Daca te rogi asa, atunci nu înțelegi nimic din târgul acesta preafumos. De ce nu manânci superficial? De ce uiti sa te rogi? Burtica nu o uiti ca e flamânda? Cui cerem noi? Cerem la un director de institutie?

O clipa poate sa fie un timp si o suspinare poate sa fie o rugaciune. Fara închipuiri, ca Dum-nezeu sta pe un scaun si te asteapta. Nu! Tu fii atent la ce zici: „La Tine ma gândesc, Doamne, si stiu ca esti, stiu ca esti peste tot!

Încercati sa ziceti: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacato-sul!” Dar tineti minte: n-are nici o valoare daca vorbesti. Ea se numeste în trei feluri: rugaciunea mintii, rugaciunea lui Iisus si rugaciunea mintii în inima – nu-i corect rugaciunea inimii. În orice moment vin atacuri, noaptea vin ispite; le gonesti cu precizie. Dar pastrati taina. Nu faceti ca gaina: a facut si ea un ou si se aude în toata curtea. În felul acesta s-au strabatut si pustiile si puscariile, cu o rugaciune tainica.

„De câte ori sa zic?” m-a întrebat cineva. I-am raspuns: „Sa zici o data si sa nu mai termini niciodata!”

Bunaoara, stii ca Psaltirea este foarte buna si te apuci sa o citesti din scoarta în scoarta. Lipsa de dreapta socoteala. S-a constatat ca diavolului nu prea îi convine cititul la Psaltire. Eu recomand o catisma în 24 de ore. Doua catisme daca-i mai avansat. Trei catisme daca-i prea avansat. Te bagi singur la adânc si dai batalie... Poti sa birui, dar sa stii sa înoti, sa stii sa birui.

Pe mine nu ma intereseaza, dragul meu, ca ai citit multe acatiste, paraclise, în genunchi. Sa aveti prezenta inimii la Dumnezeu, nu doar sa ziceti; ca la urma urmei o rugaciune adâncă înseamna o tacere adâncă. Nu: „Am zis multe!” Stii ce faci dupa ce zici multe: „Doamne, am zis de... Am depasit pe multi!” Orice am face, suntem datori la Dumnezeu. Mergeti pe credinta ca ne iubeste enorm. Daca stii ca te iubeste, ai numai datoria sa fii prezent, caci rugaciunea este un mijloc neaparat folositor, dar trezvia este un scop atins. Sa nu faceti marea greseala sa spuneti: „Ei, ce, numai eu o sa fiu în iad?” Pâna acolo poate sa mearga satana, sa va dea acest gând. Cu cât sunt mai multi în iad, cu atât este putoarea mai mare, cu atât este mai mult de suferit. Si apoi mai este si altceva: nici nu se vad unul cu altul.

Firea omeneasca trebuie depasita cu orice chip. Nu pierdeti din vedere amanuntul, dar nici nu va pierdeti în amanunte. Nu pierdeti amanuntul care te poate creste. Nu ti se cere sa cuceresti ca un general armate, ci sa te birui pe tine. Bunaoara sa va dau un exemplu de militar. Razboiul este un joc de inteli-genta, dar razboiul este tot razboi.

Fara eroism, fara vitejie nu se poate, dar îndrazneala aceasta sa o faci cu oarecare tactica. Pentru ca exista un plan de razboi, un plan de foc care cuprinde patru puncte:

1. Determinarea precisa a adversarului. Care este inamicul nostru? Diavolul! Ni s-a lasat adversar ca sa ne putem încununa.
2. Determinarea precisa a pozitiei tale. Ce pozitie am eu: sunt calugar, sau sunt casatorit, sau sunt misionar.
3. Determinarea precisa a distantei. Ce distanta am pâna la inamic – ca sa nu tragi mai aproape sau mai departe de tinta.

Ma întrebat care este pacatul de care trebuie sa ne ferim mai întâi?

De pacatul care este mai aproape de tine, de acela sa te feresti! Ce sa duc eu grija de curvie, daca deocamdata nu te bate la cap? Nici de lacomie, caci deocamdata nu mi-e foame! De pacatul care-i cel mai aproape de tine, de acesta sa te feresti! Cineva o fi

comandat la un mercenar sa te omoare, dar tu nu lupti cu acela care a comandat, lupti cu asta, care vrea sa te omoare. Opreste-i mâna ca sa nu te loveasca. Daca-l birui pe asta, acela care a comandat cade de la sine.

4. Folosirea cât mai mult a armamentului din dotare: rugaciunea, smerenia, rabdarea, pe care le avem pentru neutralizare sau ucidere.

– Cum sa ne situam fata de televizor?

– Privirea la televizor o ataca multi. Dar, din punct de vedere tactic, fac o greseala. Nu se con-damna televizorul, el este un instrument de informare. De a-ti arata lei si tigri, ca n-ai putut sa-i vezi niciodata, si sa te îmbogatesti. „Ia uite, domnule, ce este pe pamântul pe care traiesc si eu!” Arata medicina o serie întreaga de lucruri: operatii cu transplantate. Îti arata în 24 de ore tot ce-i pe suprafata pamântului, te orienteaza, îti usureaza viata. El nu da actiuni partiale, el da actiunea asa cum este ea, si tu trebuie sa fii dibaci sa înțelegi. Sunt foarte convins ca Apostolul Pavel ar fi folosit televizorul daca ar fi fost pe vremea lui, ca sa-L difuzeze pe Hristos. Pentru ca televizorul este administrat azi prost si fals, nu trebuie sa condam-nam televizorul, ci pe administratorii lui. Poate sa tina o predica nemaipomenita. Este un produs al civilizatiei si mai este o destindere. Caci trebuie sa nu tinem arcul prea încordat: e un sport, o stare de veselie, si te mai scoate nitel dintr-o stare încordata. Daca exista ceva acolo care ar irita, ar excita, tu esti stapân. Foloseste-te de el, dar fii stapân pe tine.

Daca te uiti la televizor si nu vezi oameni cu cojoace pe ei, ci goi, daca nu esti stapân pe tine, te smintesti atunci, ca pacatul nu vrei tu deloc sa-l gâtui, sa-l strangulezi; trebuie sa fii stapân si televizorul sa ramâna la dispozitia ta, nu tu la dispozitia lui. Pentru ca sunt si o serie întreaga de desertaciuni. Televizorul nu este altceva decât mer-sul tau pe strada, care te poate sminti. De ce judeci? Ai vazut niste scene, fii stapân pe tine! Daca esti stapân pe tine mai mare plata primești, decât daca nu ai fi vazut lucrurile acestea si te-ai smintit. Daca în cenusa gasesti o piatra pretioasa, este mai valoroasa pentru tine decât daca o luai din vitrina. Gândul vine, dar nu-i vina noastra.

– Dar membrii familiei pierd foarte mult timp în fata televizorului. . .

– Daca pierzi timpul acolo înseamna ca esti prea comod. Dar s-ar putea sa joace si un rol de destindere televizorul, te mai pune într-o situatie de linistire sufleteasca. Dar, daca umbra numai cu mâna pe murdarie, sigur, o sa miroase a murdarie!

Poti sa te uiti acolo si sa zici: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluieste-ma pe mine, pacatosul!”, sau sa te gândești ca numai ziua de azi este o zi sigura a noastra, ziua de mâine nu e sigura. Si atunci, daca esti un om crestin si cu o constiinta subtire, te gândești sa folosești si altfel timpul, nu numai în fata televizorului.

Eu încercat sa-l apar pe televizor, dar nu te pot apara pe tine, caci te folosești numai de el. Pacatul are 12 trepte. În treapta întâi se numes-te atac, pe care l-a avut si Mântuitorul, dar l-a biruit.

În treapta a doua pacatul persista, dar nu suntem vinovati, e în gândul nostru.

În treapta a treia iar nu suntem vinovati, dar gândul a avansat poate chiar cu imagini, dar nu este vinovat.

În treapta a patra nu esti vinovat. Deja gândul a mai evoluat, ca vorbim de evolutia pacatului.

În treapta a cincea îti dai seama ca e primejdie si lupti la gândul care vine.

În treapta a sasea îl accepti cu mintea: „Da. Am sa-l fac!” De aici încolo esti vinovat.

În a 7-a treapta îti dai seama de degradare si lupti.

În a 8-a îl faci cu fapta.

În a 9-a îl repeti.

În a 10-a te împatimesți.

În a 11-a te descurajezi.

În a 12-a mori.

Deci, tocmai în treapta 6-a suntem vinovați, nu ca au venit gândurile – vezi la televizor și te smintesti. Dar ce vezi la televizor vezi și pe strada. Dar asta nu înseamnă că pacatuiesti cu lumea. Nu. Gândul vine, ca satana atât asteapta. Dar într-un fel oarecare nu primești. Numai în treapta 6-a ești vinovat. Până aici te-ai cam balacit într-un fel, dar nu ești vinovat. În felul acesta poate să-ți aducă gânduri împotriva lui Dumnezeu, și asta nu înseamnă că ești vinovat.

Există în Pateric un cuvânt foarte explicit, un răspuns la o singură întrebare despre gândurile acestea care au chinuit pustia: a trimis Dumnezeu un părinte foarte iscusit care a spus: „Gândurile acestea de hula nu sunt ale noastre, sunt ale satanei și ni le aduce noua”.

– E altceva dacă îl accept cu mintea, sau e tot la fel dacă îl accept cu fapta?

– Spune Scriptura: „Cine a gândit în mintea lui la femeie, a și pacatuit!” Da, dar cu mintea.

S-a considerat căzut cine a fost numai cu mintea la gândurile acestea.

Iarasi, un Sfânt Părinte i-a chemat pe ceilalți părinți și le-a pus ciorba, câte o porție în fața fiecăruia. Și a început aburul să iasă să miroase a ciorba și le-a ținut un cuvânt Părintele, apoi i-a întrebat: „V-ați saturat!” „Nici nu am mâncat!” „Dar cu gândul ați mâncat?”

Vedeți, nu este același lucru pacatul cu fapta și pacatul cu gândul.

Un sarac se uita cum mânca fripturi boierul. Boierul l-a dat în judecata ca s-a îndulcit cu mintea. Atunci judecătorul, înțelept, zice: „Te-ai îndulcit?” „Da, m-am îndulcit, ca eram flamând!” Pentru a face dreptate, l-a condamnat pe sarac să dea doi bani.

Judecătorul a luat banii și i-a trântit, iar apoi îl întreaba pe boier: „Ai auzit?” „Da!”

„Multumeste-te cu auzul!”

Țineți minte, că poate să vă tortureze gândurile cu mintea, dar nu răspunzi pentru ele decât numai în treapta a 6-a, când le accepti – „Îl fac, domnule! Îl fac, gata, s-a terminat!” De când mă chinuie! „Îl fac pe acest păcat!” Nu accepta! Dacă l-ai acceptat, te duci la spovedit! „Părinte, l-am acceptat cu mintea”. Sau, l-am făcut și cu fapta, sau l-am repetat. „Ce mă fac, părinte, că sunt împatimit?”

Cum zice Sfântii Părinți, cel puțin să-l scoti din treapta a 11-a, a deznădejzii.

– Părinte, se cuvine să mergem la plajă la mare?

– Da. Ar fi o greșeală mare să nu vă duceți! Pentru că soarele e un doctor nemaipomenit de bun și de scump, care ni se dă gratuit. Însă, și acolo să fii stăpân pe tine. Nu te duce să pacatuiesti! Iar dacă îți vin gânduri necuviințioase, stinge-le cu rugăciunea, și tu te folosești de soare. Căci nu se poate fără rugăciune, nu se poate fără trăire, nu se poate fără trezvie. Doar nu te duci acolo să masori trupurile oamenilor! Dacă te duci așa, e inutilă și întrebarea, te duci ca un păcatos!

– Ce ne puteți spune în legătură cu proverbul „Părintii mânca agurida și copiii li se strepezesc dinții!”

– În ce măsură mostenesc copiii apucăturile părinților, asta nu stim! S-ar putea să se mostenească! Dar chiar dacă se transmite, este în funcție de educație. Se poate să aibă dreptate. Am făcut o constatare personală, că duhovnic ce cunosc atâtea lucruri, că s-a

nascut un baiat fara degete, doar unul avea. Sigur ca îti crea foarte multa mila, cum agata cu el, saracul, foaia si lingura, si nu stiu ce. Si a nascut un copil exact ca el, fara degete. Daca este vorba biologic, sa se nasca, sa fie o consecinta, atunci, sigur ca agurida asta o putem pune si la divort. Însa, Dumnezeu nu a lasat la dis-cretia defectelor oamenilor drumul mântuirii, ci a dat haruri: Botezul, care te scapa de toate; educatia crestina, ca sa stii sa scapi de chestiile acestea: rau fiind, criminal fiind, devii poate sfânt. Educatia trebuie cu orice chip sa nu se neglijeze în nici o clipa, în sensul ca orice clipa trebuie traita, fara sa va gânditi prea mult. Lasati viitorul sa-si rezolve singur problemele! Traieste tu clipa asta cum trebuie, acum, si ti-ai asigurat si viitorul si ti-ai reparat si greselile trecute!

Da, s-ar putea sa te nasti cu defecte sufletesti. Dar aceste lucruri se pot pune la punct prin învatatura crestina. E mai greu pentru unul care este defectuos sa fie cum trebuie, dar este posibil. Dar nici cel care nu are bubele acestea, vazute sau nevazute, sa nu creada ca este desavârsit, pentru ca exista unele pacate, care se numesc în duhovnicie „pacatele lipsirii”, adica faptele bune pe care puteai sa le faci si nu le-ai facut, de care esti foarte raspunzator. Cum zice si Apostolul Iacob: Cine poate sa faca un bine, si nu-l face, savârseste un pacat! (4, 17).

Uite, m-a întreat cineva ce sunt zodiile astea. Si am spus: „Draga, uite ce e. Mai întâi, daca le citesti pe toate, în toate te gasesti! Dar, daca e ade-varat, e în functie educatie. E adevarat ca daca te nasti noaptea se poate sa aiba influenta de presiune atmosferica asupra intelectului. Primavara, sau iarna, sau vara, sau când te nasti... S-ar putea sa mostenesti ceva de la anotimp, dar restul se în functie de educatie. Când duci o viata dupa poruncile lui Dumnezeu, nu mai au nici o valoare, toate le poti birui!

Deci, în ce priveste nasterea defectuoasa, este o consecinta a mâncarii aguridei de catre parinti. Este adevarat. Însa, va spun, nu este lipsit de mântuire acel care se naste cu defectele acestea, caci intervine viata crestina. Nu exista nimic care sa nu ierte Jertfa de pe Golgota. Sa ierte nu numai pacatele, ci sa harazeasca lumea cu haruri deosebite, sa se înalte, sa se sfinteasca. Pentru ca Domnul nostru Iisus Hristos nu ne-a adus numai ce a pierdut Adam, ne-a adus mult mai multe lucruri: harul mântuirii vesnice, în sensul de dumnezeire, sa te ridici la Dumnezeu, cum spun marii traitori: „A te ridica la Dumnezeu esti mare ca El, si coboara El la tine si e mic ca tine!”

– Ce ne puteti spune despre tânarul din zilele noastre? Mai precis, cum ar trebui sa fie un tânar care trebuie sa slujeasca lui Dumnezeu, sincer, din toata inima?

– Sigur, depinde de el daca este din toata inima. Cel putin sa fie un tânar care sa faca primii pasi spre scopul suprem: mântuirea. Si de acesti primi pasi depinde toata viata lui. Spre mântuire, adica sa duc o viata de biserica, de spovedanie curata, de o inima buna pentru ceilalti, cu milostenii, caci „Milostenia – si Vlahuta spune – e toata Scriptura!” O viata crestina de rugaciune, ca sa nu fie ca un bulgare la culcare, la desteptare, adica, nu ma refer la o viata de rugaciune dupa tipic, ci de o tresarire, daca se poate. De aceea m-a facut sa spun ca orice clipa poate sa fie un timp, si orice suspinare poate sa fie o rugaciune.

Vedeti, asta-i place lui Dumnezeu! El asta vrea de la noi, ca noi sa fim mereu cu inima spre El, pentru ca El este Cel ce este. El ne-a creat, El ne va judeca, El ne va fericii, si atunci ce motive materiale am avea sa nu ne temem numai si numai de El?

„O, de-ati sti cine sunt Eu!” – I-ati auzi pe Dumnezeu. Si, cum se spune chiar în anumite situatii, ca „Eu stiu ce înseamna a plânge!”

Asa sa fie un tânăr: un mare erou pentru Hristos. Nu erou într-o dragoste falsa, omeneasca, patimasa, ci eroul lui Hristos.

Tot ce a spus Hristos este adevarat. „O, ce ai spus, Hristoase, tot e adevarat!”

Atunci un tânăr, care pune problema aceasta, va putea pune si al doilea si al treilea pas, si toti pasii lui spre mântuire si, bineînțeles, va fi ajutat de harul lui Dumnezeu.

– Care este cea mai mare ispita de care trebuie sa se fereasca cel mai mult tânărul ortodox din zilele noastre?

– Cel dintâi pericol este o lipsa de credinta în Dumnezeu si o lipsa de credinta în învățaturile lui Hristos. Pentru ca poate sa fie o secta care crede în Dumnezeu, teoretic (cum spun ei), dar nu au învățatura dogmatica ortodoxa. Caci „nu cine zice Doamne, Doamne, va intra în împaratia lui Dumne-zeu, ci cine împlineste poruncile”.

S-au fixat dogmele despre învățatura crestina la Sinoade, pentru a fi cunoscute de toata lumea.

Deci, o primejdie mare este daca el nu are nici un fel de interes crestin pentru viata lui. Pentru ca atunci e atras de pofte, mai ales daca are si posibilitate financiara, e în mare primejdie daca nu e credincios. Nu zic ca bogatia este un pacat, nici saracia nu este o virtute. Poti sa fii un om bogat si miluitor, sau sa fii un sarac hot.

– Vorbind despre tânărul crestin, orice tânăr crestin își pune problema gasirii unui drum în viata si se gândeste si la varianta calu-gariei si la cea a casatoriei. Cum poti sti care e chemarea?

– Asta e o întrebare pe care o puneti foarte usor si o repetati mereu.

Nu poti sti care e chemarea, decât ce gusturi si ce porniri ai tu.

Mai întâi de toate, drumul spre manastire e cel mai mare posibil. Cuvintele Scripturii, care îndeam-na spre manastire, se afla în vârful ei: Vrei sa fii desavârsit?... Cine nu ma iubeste pe Mine..., cine nu Ma urmeaza..., cine nu lasa tot pentru Mine...

Nu se pleaca la manastire numai dintr-o înalta ratiune, ci dintr-o chemare, adica o nebulie pentru Hristos. Atunci când „înnebunesti” pentru Hristos, nu mai stai de vorba cu nimeni, în legatura cu „stau sau nu stau”, ci „Plec!”

Deci, plecarea la manastire e o nebulie pentru Hristos, fara nici un fel de discutie. Si, ca orice nebun, nu stai acasa.

Si nu te duci la manastire ca sa gasesti manastire, ci ca sa faci tu manastire, prin comportarea ta, prin taierea voii, prin ascultari, care sunt de o mare frumusetate.

Poate nu înțelegeti lucrurile acestea, pentru ca sunteti în laicitate. Drumul la manastire e o intrare în cer. O iesire din lume; caci de aceea se spune „cin îngeresc”, si asemenea cu îngerii trebuie sa asculti.

Trebuie sa stiti ca exista doua posibilitati: ori te duci, ori nu te duci. Ca sa ramâi în lume duci viata de care am mai vorbit: cum sa fii eu crestin.

Daca întrebati ce este cultura, as putea spune într-un cuvânt: armonie! Daca m-ar întreba cineva ce este Scriptura: „Armonie, domnule!” Adica sa fii mereu în situatia sa pastrez pacea, pentru ca raportul dintre dreptate si pace este de la doi la opt. Deci, faci dreptate si câstigi doi, dar pierzi opt. Faci pace, câstigi opt, dar pierzi doi. Deci, pacea este de patru ori mai mare decât dreptatea. Numai atunci poti sa faci armonie. Deci, tu trebuie sa fii un erou al armoniei, un erou al pacii, cu orice chip. În felul acesta poti avea dezvoltat discernamântul de a putea înțelege inima cuiva. Orice om care are o pace sufleteasca are o valoare nemaipomenita în sufletul lui si o armonie în unitatea în care traieste el.

– Cum ajungem în zilele noastre, în aglomerarile urbane, la pacea aceasta mult dorita?

– Da, lucrurile acestea sunt foarte importante. Pai, pacea înseamna sa renunti la parerile tale, sa renunti la gusturile tale, la chemarile tale pacatoase, sau sa renunti de a face un razboi gratuit, cum zice cineva: „Mi-a zis, i-am zis si am sa-i zic!”

– Deci, nu e o simpla linistire interioara?

– Domnule, nu rational trebuie sa se întrebe, nici rational sa se raspunda. Pacea aceasta vine fara explicatii. Simtul bucuriei nemaipomenite, ca si în iubire. De ce? Pentru ca, practic, nu ai nimic cu nimeni. Inima mea e libera despre altii, ca sa-I fac loc Mântuitorului Hristos sa o ocupe. Pacea a venit la voi, adica a venit Hristos în inima voastra, pentru ca nu dusmaniti pe nimeni. Ne punem idealul cel mai înalt: iubirea de vrajmasi, mântuirea. Nu e utopie, pentru ca spune Mântuitorul Hristos: „E posibil lu-crul acesta!” A încercat cu adevarat sa se iubeasca vrajmasul? Sau stim numai din Scriptura ca trebuie sa iubim, însa ne urâm razbit? Sa se plece cu adevarat la iubire. La nivelul zilei, sau al vietii întregi, n-ai sa reusesti sa ajungi la o mare iubire. Dar te ajuta harul lui Dumnezeu, si tu ai sa mori iubind pe vrajmasi, sau cel putin sa nu-i urasti. Deja esti într-o pozitie de salvare. Ca sa fii erou trebuie sa te jertfesti continuu. Ce ma intereseaza ca se supara celalalt? Sa nu Se supere Hristos! Oriunde trebuie sa fii cu Hristos, fara agitatie, cu o foarte mare linistire sufleteasca. Ma bucura, sunt fericit ca sunt crestin si ti-as dori si tie sa fii. Pentru ca ei vad la tine pacea ta. Îi vor consuma placerile si se vor simti obositi. Vazându-te pe tine ca esti linistit, te întreaba: „Domnule, de ce ai tu pacea asta?” „Pentru ca vreau sa traiasca Hristos în inima mea continuu!” Adica, nu am dusmani în inima mea. Hristos nu intra într-o inima ocupata de vrajmasie. Si, pentru faptul ca urâm, unde-i eroismul? Pai ce, te duci la razboi sa te predai dusmanului? Dusmanul te omoara! Lupta de pe pozitia ta crestina fara dusmanie! Însa este voie sa va aparati. Sa nu se speculeze pozitia noastra crestina ca pe o slabiciune. Caci daca am sti când vine furul – spune Mântuitorul – nu l-am lasa sa sparga casa. Noi ne opunem, nu doar întinzi mâinile... „Nu intra!” Te lupti cu el. Si poate sa cada el. Deci îți aperi valorile.

– Cum putem discerne corect între binele si raul care patrunde din Occident? Este libertatea occidentala adevarata libertate?

– Nu exista decât o libertate: a inimii în Hristos. Vrei sa fii liber? Izbaveste-te de pacate! „C-am venit sa va fac liberi!” „Ce, noi nu suntem liberi?” – au raspuns evreii. „Sunteti neliberi pentru ca va supuneti pacatului!”

Occidentul nu este un punct de orientare. Este tolerat de Biserica Ortodoxa. Nu condamnam toate persoanele din Occident, dar curente, starile de spirit care exista în Occident sunt primejdioase si trebuie sa fie detestate. Daca esti român ortodox, esti peste tot Occidentul si peste tot Extremul Orient si peste toate confesiunile religioase false.

– Este mai bine sa ne înfrânam trupul de la desfatari, sau sa ne înfrânam gândurile?

– Si trupul si gândurile! Trupului sa i se dea cu masura, gândurile rele sa dispara de tot. Tocmai asta este lupta de gând, adica sa se elibereze cu orice chip, sa se dezinfecete, sa se curete mintea, gân-durile. Si cu trupul - sa i se dea cu masura: hrana, somn, pentru ca nu trebuie slutit cu un post exagerat, pentru ca este facut de Dumnezeu „bine facut” cum zice: „Bine l-a facut Marele Mester!” Atunci, noi avem obligatia sa nu-l slutim, sa nu-l slabim. Sa-i dam cu dreapta judecata, cu postire, cu hrana, care este rânduita de Biserica.

– Carnea nu trage rugaciunea la pamânt?

– Nu trage! Carnea se poate mânca, este în-gaduita de Dumnezeu: „Taie, Petre, si mânâncă!” Aduceti-va aminte când a cazut din cer pânda cu fel de fel de fiare, de animale, si a început Petru sa taie si sa mânânce; mai ales ca ei, care erau evrei si nu

mâncau carne.

Deloc nu este. Este îngaduita numai pentru ca are calorii multe. Si, pentru ca este mai grea la mistuit, se recomanda sa se manânce cu masura sau chiar deloc. Dar, chiar deloc nu este o porunca ca sa nu manânci. Canonul 14 de la Ancira, zice ca: „Daca cel care nu manânce carne – vorbește de un diacon – daca nu manânce nici ciorba în care a fiert carnea, sa înceteze din lucrarea lui”. Adica se înțelege ca este îngaduita carnea. Nu este îngaduita în posturi, iar în dezlegare carnea este îngaduita, dar cu masura.

– Ce sunt Vamile Vazduhului? Cum ar trebui sa le înțelegem?

– Asa cum s-au prezentat ele reprezinta o forma rationala, într-o forma imaginativa, daca a avut o imagine bogata cel care a scris, cum, bunaoara parin-tele Nicodim Mandita. În adevarata lor prezentare, noi nu le putem cunoaste dinainte. Una stim: au dracii atunci libertatea sa ne acuze dupa faptele noastre.

– Înainte de Judecata?

– Înainte de Judecata - la moarte, la moartea fiecaruia. La Judecata - atunci va fi sfârșitul lumii. Dar fac aceasta la judecata care se face sufletului dupa ce moare, chiar în prima zi este asta. Si mult mai mult este acuzat de propria constiinta, si satana se serveste de lucrul acesta. Bunaoara, au fost situatii descoperite de Dumnezeu când diavolului nu-i convenea masura luata de Dumnezeu, adica cu dreapta judecata, dreapta socotinta pe care o face Dumnezeu, si tipa si zicea ca „Uite ce a facut cutare!” „Da, a facut, dar s-a si pocait asa si asa”. S-au întâmplat mai multe cazuri. De unde se crede ca diavolul are libertatea sa acuze la acel cântar.

Petru Vamesul, un foarte mare bogatas vames, avea 3000 de robi - numai sa le dea sa manânce la 3000 de insi, va dati seama ce avere avea - si era vestit de zgârcit, cel mai zgârcit pe acolo. Si cersetorii cetatii aceleia aveau obiceiul sa se întâl-neasca la marginea cetatii sa împarta între ei ce au capatat. Si ei atunci, parca erau un sobor clerical, ziceau: „Asta este de la cutare!” Si ziceau în cor: „Sa-l pomeneasca Dumnezeu întru împaratia Sa!” si zice unul: „De la Petru Vamesul nu avem nimic!” „Sa nu-l pomeneasca Dumnezeu întru Împaratia Sa!”

Cersetorii, v-am mai spus, sunt personaje biblice, ei niciodata nu dispar, Dumnezeu vorbește de ei: „Dati, dati, dati!” Îi aseaza asa, anume, prin-tre bogati, ca sa te mântuiasca pe tine. De unde se vede ca, atunci când întinde mâna ca sa ceara, el nu cere, el îți da împaratia prin mâna aceea întinsa, si tu nu observi. Si atunci tu, ca rasplata, îi dai cel mai mic ban – ce rusine! Asa, deci, ia sa îndrazneasca sa dea cineva si ceva mai mari bani. Si ala, atunci, înfricosat de cersetori ca „Sa nu-l pomeneasca Dumnezeu întru împaratia Sa”, si-a luat curajul: „Ma duc la Petru Vamesul sa-i cer!” „Nu te duce, ma, ca te omoara!” Si s-a dus si l-a întâlnit tinând catârul de capastru, cu desagii de pâine calda care îi aducea pe câmp la robi. Si el: „Doamne, da-mi si mie ca mi-e foame! Da-mi si mie o bucata!” O, dar nu putea sa-l bata ca scapa catârul si se înfuria la el. Si în sfârșit, pâna la urma a luat o pâine de aceea calda si a aruncat în el ca si cu piatra. Asta a luat pâinea în brate; era pâine, tot atât de valoroasa ca pâinea, si s-a dus. „Uite, asta e de la Petru Vamesul!” „Sa-l pomeneasca Dumnezeu întru împaratia Sa!” Bine! Si Petru Vamesul, dupa întâm-plarea aceasta, a avut o adormire, sub ce forma stie Bunul Dumnezeu, dar l-a luat la Judecata. Si puneau pe cântar dracii faptele lui si cântarul cadea în jos cu faptele lui rele, ca erau mai grele. Si îngerul pazitor, cum spune în viata lui, a luat pâinea aceea, care a aruncat-o acela, si a pus-o pe cântar. Si s-a ridicat deodata. Aceea a fost mai grea decât toate faptele rele. Si a vazut Petru Vamesul acolo unde era aceas-ta. Ce grozav si

mare lucru este milostenia!

Criteriul de judecata pe care îl suferim toti, va fi iubirea, deci mila este toata Scriptura. Si atunci, el, desteptându-se înviat din toata treaba aceea, s-a pus pe mari milostenii. Ei, nu mai spun ca, pâna la urma, s-a vândut chiar pe sine. S-a dus cu un rob al lui si a aranjat: „Sa ma vinzi!” Deci, s-a vândut chiar pe sine, asa de mult sa-i semene lui Dumnezeu. A dat o haina de piele la un cersetor, ca era frig, si acela era fericit. Dar, nu atât de fericit, pentru ca de acum nu-i dadea mai nimeni, pentru ca vedeau haina aceea scumpa. Aceea tinea de cald, dar nu-i tinea si de foame. Si s-a dus sa o vânda, sa scape de haina aceea. Dar nu i-o cumpara nimeni, ca, ziceau ca-i de furat. Si atunci, un oarecare ins, în târg, îl întreba: „De unde ai tu haina?” „Mi-a dat-o Petru Vamesul!” „A! Cred ca s-a pus pe mari milostenii”. Si asa i-a cumparat-o acela. Dar, Petru Vamesul l-a vazut iar fara haina si zice: „O, Doamne, nu mi-ai primit milostenia!” El nu stia întâmplarea, cum a facut acela ca a vândut-o, si a adormit. Când era în somn a vazut pe Mântuitorul în vazduh îmbracat cu haina lui. Venea pe fereastra la el si i-a spus: „Petre, la Mine este tot ce dai! Uite, la Mine este haina!” Când a vazut el acum, a vândut toata averea si toata a împartit-o la robi. De unde se vede ca erau acolo, erau la acea adormire a lui, si diavolii care îi puneau faptele lui cele rele pe cântar. Deci este o forma, o libertate a diavolilor de a acuza. Dar faptele tale vor birui. Si cum va fi exact împartirea faptelor se cam si stie, ca cine traieste prezentul, ca nu se au în vedere faptele din trecut când traiesti. Trairea prezentului repara trecutul si cucereste viitorul. Pentru ca cine traieste prezentul repara trecutul si cucereste viitorul. Deci, faptele tale de acum sunt cele care sunt, caci se poate sa faci o fapta urâta, si tot trecutul tau l-ai doborât, si-ti pierzi sufletul. Nu este chiar asa de usor sa treci prin procesele acestea, pentru ca se intra într-o lume a vesniciei, care este nespus de cernuta, de purificata. Deci, forma în care se vor prezenta vamiile va fi pentru fiecare altfel, dar va fi într-o forma de care nu se stie. Important este sa se stie ca ele exista, adica exista o judecata, când diavolul, nesuferitul de diavol, își cere drepturile.

V-am mai spus de doi frati care s-au mântuit si care au trecut prin vami foarte usor, pentru ca au fost, într-adevar, foarte evlaviosi si traitori – erau frati de manastire. Când au ajuns într-un loc, în care diavolii nu puteau, [diavolii] au strigat: „Mare îndrazneala are curatenia!”, caci, într-adevar, erau foarte curati. Iar Sfântul Macarie Egipteanul când a murit, a trecut prin vami si a ajuns într-un loc în care dracii nu mai puteau. Si el atunci, înspaimântat de cât a fost hartuit pâna în momentul acela, la locul acela a zis: „Stati, ca înca nu am scapat de voi, înrautatitilor!” Deci, dovada ca l-a trecut prin niste hartuieli, dar nu au avut ce sa-i faca, ca s-a smerit grozav în viata lui, lucru pe care îl spune tot el când a întrebat pe diavol de ce nu pot asupra lui, si zice: „Pentru ca postesc?” „Nu, noi nu mâncam niciodata!”, au spus diavolii. „Dar pentru ca eu priveghez?” „Dar noi priveghem continuu, nu dormim deloc!” „Dar de ce?” „Pentru smerenia ta!”, au spus dracii. Deci, smerenia asta i-a doborât. Dar avem si alte fapte bune, avem toate faptele bune – sunt sfintii, care marturisesc pentru ele, bineîntelese.

– Dar, daca ne ridicam, nu ne mândrim ca suntem în picioare?

– Nu te mândri! Mândria vine, dar nu înseamna ca trebuie sa stam în cloaca, sa stam în adânc, asa, îngropati în patimi, pentru ca daca ma ridic vine mândria. Ma ridic, si poate ca nu vine, si, daca vine, o alung: „Iarta-ma, Doamne!” Îti mai arde si de mândrie dupa ce ai scapat, cum ar fi, de la înec? Numai atât spui: „Doamne, îti multumesc ca am scapat!” Nu spui: „Doamne, am scapat cu puterea mea!” Dar ce, îti mai arde de mândrie? Nu prea vine mândria, dar, daca vine, o alungi, lupta începe mai departe. Nu trebuie sa oprim

faptele bune ca vine mândria. Caci, daca te mândresti, pierzi tot! Ca zic: „Ia uite, domnule, ce, eu sa pierd toate faptele bune ca vine mândria? Ia sa nu ma mai mândresc eu!” Este o mare pacoste. Te sluteste. Este cea mai nesuferita patima de pe fata lumii acesteia, de origine draceasca, caci, cine se mândreste si se faleste cu mândria, are o asemanare aproape totala cu dracii.

– A rabda este sinonim cu a astepta?

– Nu este. Mai întâi de toate a rabda înseamna ca este o suferinta si eu sufar. Ori, a astepta pe cineva înseamna ca se poate sa ai si bucuria ca o sa vina. Dar, când rabzi, suportii, suferi o apasare; si trebuie sa rabzi cu nadejdea ca vine. Si atunci, asteptarea capata valoare.

– Stim ca aveti mare evlavie catre Maica Domnului, ne puteti spune câte ceva despre Maica Domnului?

– O, Maica Domnului! Fiti fiii Maicii Domnului si veti vedea! Va dati seama cine este Maica Domnului? Stapâna cerului si a pamântului! Cât poate Dumnezeu cu puterea, poate si Maica Domnului cu rugaciunea! Este la dispozitia fiecarui crestin. Nu exista o rugaciune cât de mica, traita, sa nu te auda Maica Domnului, sa nu coboare.

Va spun înca o data, ca o fata cu viata foarte buna i-a spus Maicii Domnului: „Maica Domnului, arata-te a-mi fi mama!” Si Maica Domnului i-a spus: „Arata-te a-mi fi fiica!” Adica sa faci niste fapte de fiica catre Maica Domnului, Stapâna stapânelor, Stapâna cerurilor, Mama lui Dumnezeu, cu puteri nemasurate peste heruvimi si serafimi. Si totusi, Maica Domnului este mereu lângă noi, este mereu lângă necazurile noastre. Smerenia aceasta te depa-seste si te face sa versi mereu lacrimi. Adica sa insisti la Maica Domnului, sa te rogi la Maica Domnului. Dar, daca nu înțelegi multe lucruri, roaga-te, ca vei înțelege tu. Important este ca ne este de ajutor. Te scapa din starea în care esti. Deci, arata-te de a-i fi fiica, adica Maica Domnului sa nu stea, asa, ca la o slabanoaga, stii. Dumnezeu locuieste în slavile cerului, dar îi face placere sa stea într-o inima de crestin. Dar Maica Domnului, care a fost o fiinta creata? Aveti încredere în Maica Domnului pâna la urma.

– Unii vad scaderea orgoliului egala cu moartea sufleteasca, si se tem si de una si de alta.

– Nu orgoliul este moartea sufleteasca, dar, moartea sufletului aduce si moartea fizica. Daca este doborât spiritualiceste, nici trupul nu mai face doi bani. Traiesti numai în instincte. Pentru ca omul este facut din trup si suflet, dar sufletul este omul, nu trupul, si atunci, daca este moarte sufleteasca, se înțelege ca trupul nu mai este bun de nimic, adica ar fi bun de iad.

Postul

– Ce trebuie sa însemne Postului Craciunului în viata crestinului?

– Nu conteaza ca este Postul Craciunului sau Postul Pastelui, importanta postului este cea care conteaza.

Postul Craciunului este pus mai mult pentru evenimentul acesta mare al Nasterii Mântuitorului, chenoza, eveniment extraordinar. Va dati dumnea-voastra seama ce se petrece pe pamânt când se naste un Dumnezeu în chip omenesc?

Destinul întregii omeniri atârna de cuvintele Maicii Domnului catre înger: Iata roaba Domnului. Fie mie dupa cuvântul Tau (Luca 1, 38). Si, în clipa aceea s-a zamislit, prin Duhul Sfânt, Mântuitorul.

Deci, soarta lumii, destinul lumii, e cu totul altul. Si, pentru evenimentul asta mare, este bine sa ne pregatim sa-l întâmpinam si noi la Nastere cu oarecare post – ca m-ati întrebat de Postul Craciunului.

Postul în sine este foarte vechi, este deodata cu omul. Pentru ca Dumnezeu i-a spus lui Adam în rai: „Sa mânânci de peste tot, afara de aici!” – El l-a pus la post, adica la o retinere.

Sigur ca se practica si cu amanunte chiar, de catre Biserica, de catre credinciosi, pentru ca sa mai moaie vraga asta trupeasca. Pentru ca atunci când esti mai retinut, mai dezumflat de bauturi si de mâncaruri, esti mai inspirat, esti mai capabil de a crea. Deci, nu ne intereseaza numai înfrânarea de la mâncare, dar, ca sa se influenteze starea de spirit a fiintei noastre – avem nevoie de postul trupesc. Dar nu are nici o valoare aceasta sfrijire a trupului, usca-ciune, pentru ca e postitor, daca nu e iubitor, daca nu e iertator. Pentru ca, de fapt, asta ne-ar interesa.

Vedeti, a lasat Dumnezeu putinta omului sa se ridice prin har pâna la El. Si, cum spun marii traitori: „Când ajung acolo sunt mare ca si Tine, Doamne! Si Tu te cobori la mine si esti mic ca si mine!”

Vedeti, postul joaca un rol de mare importanta în fenomenul acesta extraordinar al relatiei noastre cu Hristos si ne ajuta a urca prin traire la Dumnezeu.

Dar postul este mult mai apasat pe o traire duhovniceasca, pe o traire crestina, decât numaidecât pe o mâncare „asa” sau „asa”. Pentru ca noi asa consideram: pe cel care vorbeste de rau pe altul, îl încadram canonic la crima, crima morala. Ca spune Sfântul Grigorie de Nazianz: „De orice cuvânt vom da raspuns, cu atât mai mult de orice cuvânt rusi-nos!” Si zic eu acum: cu atât mai mult pentru cuvânt ucigator! Si atunci, postul tau nu mai are nici o valoare daca tu vorbești de rau.

Am spus de foarte multe ori, nu ma jenez ca spun înca o data: sunt convins ca cei mai multi în iad sunt cei care vorbesc de rau. Pentru ca zic ca nu-i nimic lucrul acesta, si se scuza zicând: „Da’ ce, nu-i adevarat?” „Da’ ce, numai eu fac?”

Într-un fel, este mare greseala vorbirea de rau. Este ucidere! Pentru ca conceptul de mântuire si criteriul de judecata va fi iubirea.

Tu, nu numai ca nu ai iubit pe cel cu care stateai, ca o necesitate mântuitoare ca sa comunici cu el, sa te încununezi, sau ca sa nu te simti singur în lume. Ne-a asortat Dumnezeu cu multi, sa stam îm-preuna multi. Sa ne simtim foarte bine, adica usurati. Ca un fel de baza este cel de lângă mine, si tu îl împungi...

Doi rusi au înjunghiat un om. Si dupa ce au terminat crima au plecat mai încolo sa mânânce, si aveau numai sunca. Zice: „Nu mânâcam sunca ca-i vineri!”

Asta este, vorbim de rau! Dar în schimb mânâcam numai pâine uscata, sau nu mânâcam deloc, sau numai apa cu pesmeti.

Deci, postul este o traire duhovniceasca con-tinua. Nu are nici un folos postul numai trupesc, daca nu-ti revii sa intri în iubire.

Deci, despre post, spun toti Sfintii Parinti, ca este un lucru necesar, foarte necesar si e vorba si de o terapie trupeasca: te scapa de o serie întreaga de boli, de ceea ce de fapt doctorii vor sa elimine cu orice pret din organism, toxinele. Postul e foarte bun.

Deci, lupta cea mare, dragii mei, este ca sa te poti cu orice chip forma duhovniceste.

Adica, vezi, trupul are si el nevoie de hrana. I-o dam. Însa, înce-pe sa fie pretentios, daca nu-l stapânim. Deci trebuie sa-i punem oarecare paza: îi dam cât vrem noi, nu cât vrea el. Pentru ca este nevoie ca noi sa ne îndumnezeim. Adica sa ne pierdem ca sa ne putem

gasi. Renuntam la personalitatea pamânteasca si ne instalam în personalitatea îngereasca. Înseamna ca atunci am intrat într-ale noastre. Si în legatura cu ce spuneam mai devreme, ca e nevoie de relatii, omul nu este facut de Dumnezeu numai pentru el, ci este facut pentru toata comunitatea. Pentru ca as putea sa spun, cum spun marii traitori: tragedia umanitatii o traим si noi pentru blestematiile noastre. Pentru ca, gresind noi, greseste întreaga creatie, adica sufera întreaga creatie. Tragedia umanitatii o traим noi prin propria noastra cadere. Si atunci, sigur, va dati seama cât e de necesar cel care este lângă mine. Un alt exemplu, v-as spune: stie toata lumea ca Sfântul Macarie cel Mare a gasit o capatâna de mort în padure. Si i-a dat cu piciorul. Si îi zice: „Ce ai fost tu?” „Popa idolesc!” „Si unde te afli?” „În iad!” „Si aveti vreo usurare?” „Avem când te rogi tu pentru Egipt!” „Si ce usurare aveti?” „Ne mai vedem unul cu altul!” Auzi!

Nimeni nu ar fi putut sa înțeleaga, si eu, care citeam de tânar Patericul, fiind în închisoare, odata, legat la ochi, ma duceau pe coridoare, pe acolo, în nenorocirile acelea ale securitatii, cu niste ochelari cu tabla neagra si deasupra geam. Dar, printr-o întâmplare, un ochi al meu nu avea tabla aia. Eu n-am spus ca nu o am, pentru ca ma omorau, ca ziceau ca eu am dat-o jos. Si am tacut asa, si ma uitam mai în jos, asa. Si mergând, ducându-ma ei de brat, am vazut înaintea mea, îl ducea pe altul, ca si pe mine. Ei, nu va dati seama cât de bucuros am fost ca am vazut si eu pe cineva de-al meu! Chinurile iadurilor, dragul meu, nu ne dau posibilitatea sa mai traим în comuniune, esti izolat complet! Arzi, fara discutie!

Asa ca, asta ar putea fi un aspect esential al postului: dragoste fata de toata lumea posibila, ru-gaciune cât ne sta în putinta, în sfârșit, pentru umanitate si, mai ales, ca tu sa ai o viata de traire sincera, si nu numaidecât ca sa fii iertat, ci pentru ca sa te despatimesti. Pentru ca iertarea vine de la sine daca esti despatimit. Dumnezeu asta îți cere: „Doamne, da-mi!”

Ca a întrebat pe Maica Domnului o fetita: „Maica Domnului, arata-te a-mi fi mama!” Si Maica Domnului a raspuns: „Arata-te a-mi fi fiica!” adica te obliga, ca harul vine numai daca miscam noi spre o fapta buna. Amin.

Despre Antihrist

Exista o discutie actualmente cu 666, cu spaima asta mare ca s-a nascut Antihristul. Si i-am spus unuia „Vezi-ti, domnule, de treaba ca are si el o viata de om, nu e divinitate...” Nu trebuie sa dati atentie, dar nici sa fim nepasatori. E vizibil începutul pe plan moral, mai ales, este foarte aproape de 666. Nici o primejdie nu e atât de mare atât timp cât stai în picioare, atât cât timp cât te închini la Hristos cu toata inima si smerenia. Acest Antihrist, când va veni, va veni pe un teren pregatit si prin oameni care lucreaza acum. Dar tu traieste momentul. Cine traieste momentul salveaza trecutul si cucerește viitorul. Si ne va pazi harul lui Dumnezeu si într-o împrejurare grea.

În ce priveste buletinele de care se face caz, nu trebuie sa va temeti. Luati buletinele si mergeti mai departe. Acest Antihrist, daca ne-am gasi în fata lui – nu esti vinovat daca nu-l accepti. Când îl accepti îți pune pecetea. Dar nu primesti. Tu porti Crucea. Daca esti creștin, esti creștin pâna la capat, indiferent ce s-ar întâmpla. Dracul daca ar fi, nu Antihristul, nu trebuie sa te temi. Tu sa fii omul lui Hristos absolut. Dracul nu se poate pecetlui pe buletin. Orice semne ar fi pe marfuri, folositi-le, nu va temeti. Vei fi vinovat când vei consimti tu lepadarea, nu ca ai pus mâna pe o hârtie pe care scrie „lepadat de

Hristos”.

Trebuie sa va temeti de viata împatimita, ca nu te prezinti la Judecata cu buletinul, te prezinti cu inima ta curata în ce priveste viata în Hristos. Buletinul este un mijloc de a circula în ce priveste civilizatia, ca sa nu te opreasca politia. Sfintii Parinti tâlcuiesc aceasta cifra, 666, astfel:

Primul 6 reprezinta cruzimea fara nici un pic de mila – un tata a taiat capul fetitei lui, care luase nota zece la scoala.

Al doilea 6, curvia fara nici o ratiune. De exemplu, mi-a spus cineva ca în Belgia este oficia-lizat sa poata trai tata cu fiica.

Al treilea 6, lipsa de credinta – un parlamentar a dat vot de blam, pentru a introduce religia în scoala, zicând: „De asta ne arde noua acum?”

666 adunate ca simple unitati ne da 18.

Dar putem spune si cum ne convine noua, crestinilor:

9+9=18, noua cete pe pamânt: arhieriei, preoti si diaconi; monahi, crestini si nebotezati; animale si pesti, vegetatie si minerale.

9 cete în cer: Serafimi, Heruvimi, Tronuri; Domnii, Puteri si Stapânii; Începatorii, Arhangheli si Îngeri.

666 angajeaza întreaga creatie a lui Dumnezeu. Acest Antihrist vrea sa cucereasca si cerul, nu se multumeste numai cu pamântul, daca a zis ca el este Dumnezeu.

Dezobisnuiti-va de ideea ca vremurile noastre ar fi mai deosebite. Nu! Zilele noastre sunt zilele Apostolilor. Întotdeauna au fost greutati si suferinte. Pentru ca mântuirea noastra se savârseste pentru fiecare dintre noi pe cruce în suferinta.

Prea Cuvioase Parinte Cleopa,

Nu mi-e usor sa vorbesc prin sculele astea moderne, de la distanta de sute de kilometri, dar trebuie sa cred ca sunt niste adevaruri, caci poarta cuvântul între noi: „Hristos a înviat!” Si când am spus „Hristos a înviat!”, parca am simtit ca ati raspuns: „Adevarat a înviat!”

Nu suntem despartiti! Eu am avut soarta asta, ca sa zic asa, sa fiu mereu departe de Sihastria, du-pa cum rânduieste Dumnezeu. Dar inima mea, care este adâncul fiintei omenesti, este constiinta peste suflet, inima mea este alaturi de Sfintia Voastra si de Sihastria noastra. Dar, iata ca Dumnezeu ne rânduieste mântuirea asa cum vrea El. Am vrut, sincer, sa o iau la fuga spre Sihastria, dar toata viata mea mi-a fost frica de ne-blagoslovenie. Am preferat moartea, si asta mi s-a întâmplat de multe ori, decât fara blagoslovenie.

Aici este o Dobroge întreaga. Vara, o tara întreaga vine pe aici. O credincioasa de aici a fost în vizita la Sihastria si parintii de acolo nu au avut ce face si i-au spus ca parintele Arsenie se muta la Sihastria. Acea femeie a lesinat pe loc! Închipuiti-va!

Ei, acum nu o sa lesine toti, dar, daca numai unul lesina, ce ma fac eu în fata lui Dumnezeu? Deci, trebuie sa ai curajul sa nu fugi, sa nu o iei la goana, sa nu dezertezi, ci sa stai mai departe pe front si sa lupti.

Eu, aici, am primit pe oamenii care vin si care nu-s niciodata multumiti ca nu pot sa sfatuiesc mai mult. Asa a venit un grup si au cerut sa ma în-registreze cu aparatul, sa spun un cuvânt pentru Parintele Cleopa, precuviosul meu parinte! Dar, ce pot sa spun mai mult, decât ca fiecare clipa este un prilej sa ne pregatim de moarte, de înviere.

Eu zic, si zic cu adevarat, Parinte Cleopa, ca eu sunt sigurul care nu ma mântuiesc! Am mare nadejde la Dumnezeu, dar ce as putea sa zic eu când am vazut ca sunt atât de slab, de nepatruns de marile taine ale lui Dumnezeu? Cu cât traiesc mai mult, cu atât ma caiesc mai mult! Cu cât te apropii de munte, cu atât îl vezi mai înalt! Dar am avut la un moment dat curajul sa spun lucrul acesta, pe care l-am simtit, ca daca nu pot sa sui muntele, vine muntele la mine! Asta m-a încurajat! Cât despre faptele mele: „Iadul, Arsenie!”
Blagosloviti si ma iertati, Parinte Cleopa, si pomeniti-ma macar cât va pomenesc si eu!

Arhimandrit Arsenie Papacioc

Adormirea Maicii Domnului
15 august, 1998